

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ČESKO-NĚMECKÝCH AREÁLOVÝCH STUDIÍ A GERMANISTIKY

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**PARADIPLOMACIE: PŘÍPADOVÁ STUDIE MĚSTA SEZIMOVO ÚSTÍ A OBCE
THIERACHERN**

Vedoucí práce: PhDr. Miroslava Kubatová Pitrová, Ph. D.

Autor práce: Bc. Šárka Bělohlová

Studijní obor: Česko-německá areálová studia

Ročník: 2.

2017

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledky obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice 9. května 2017

.....
Bc. Šárka Bělohlová

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí diplomové práce paní PhDr. Miroslavě Kubatové Pitrové, PhD., za odborné vedení, za vstřícnost, za pomoc a cenné rady v průběhu zpracování dané problematiky. Děkuji také všem respondentům, kteří mi poskytli potřebné velmi cenné informace a rozhovory. V neposlední řadě děkuji místostarostce města Sezimovo Ústí paní Ludmile Svatkové za pomoc při navázání prvních kontaktů a poskytnuté informace.

ANOTACE

Tématem diplomové práce bude proces zapojování municipalit do mezinárodních vztahů (tzv. *paradiplomacie*). Cílem práce je poukázat na prvopočátky vzniku interkomunální spolupráce mezi obcemi kantonu Bern a jižních Čech. Bude použita případová studie (case study) vybrané jihočeské a švýcarské municipality. Nezbytné tedy bude zmapovat prvotní kroky v 90. letech 20. století, které vedly k navázání vzájemných vztahů a jejich postupný vývoj až do současnosti. Nedílnou součástí práce se stanou rozhovory s představiteli obou municipalit a metody orální historie.

Klíčová slova: paradiplomacie; Town-Twinning; partnerství; interkomunální spolupráce; kanton Bern; jihočeský region; Sezimovo Ústí; Thierachern

ANNOTATION

The theme of this diploma thesis will be an introduction of a process of municipalities involvement in international relationships for which a term *paradiplomacy* has been established. The aim of the thesis is to point out the origins of formation of intercommunal cooperation between the villages of canton Bern and South Bohemia. A case study of a chosen South Bohemian city Sezimovo Ústí and Swiss village Thierachern will be used. Mapping of the first steps in the nineties of the twentieth century which lead to relationship establishment and its progressive development until now will be necessary. Interviews with representatives of both municipalities using an oral history method will become an integral part of this thesis.

Keywords: Paradiplomacy; Town-Twinning; Partnership; Inter-municipal cooperation; Student exchange visit; Canton Bern; South Bohemian region; Sezimovo Ústí; Thierachern

OBSAH

ÚVOD	6
1. Regionalizace	8
2. Paradiplomacie	11
1. 1 Teoretické přístupy	12
1. 2 Výzkum paradiplomacie z pohledu evropské integrace	15
1. 3 Paradiplomacie dle politologických přístupů	16
1. 3. 1 Federalismus	16
1. 3. 2 Víceúrovňové vládnutí	17
1. 3. 3 Regionalismus	17
1. 4 Paradiplomacie jako faktor rozvoje regionu	19
3. Meziobecní spolupráce	21
3. 1 Typologie spolupráce obcí	23
3. 2 Spolupráce s obcemi jiných států	26
3. 3. 1 Přeshraniční impulsní centra	26
3. 3. 2 Euroregiony	28
4. Partnerství měst (Town-Twinning)	29
4. 1 Historie partnerské spolupráce	30
4. 2 Partnerství ve veřejné diplomacii a jeho aplikace v praxi	35
4. 2. 1 Vládnutí	37
4. 2. 2 Dobré vládnutí	41
4. 2. 3 Budování sítě kontaktů	42
5. Případová studie města Sezimovo Ústí a obce Thierachern	44
5. 1 Sezimovo Ústí	44
5. 2 Thierachern	46
5. 3 Vývoj interkomunálních vztahů kantonu Bern a jihočeského regionu	49
5. 4 Zrod partnerství města Sezimovo Ústí a obce Thierachern	52
5. 4. 1 Partnerská smlouva	59
5. 5 Rozvoj partnerské spolupráce	63
5. 5. 1 Studijní výměnné pobyty žáků základních škol	64
5. 5. 2 Výměnné pobyty dospělých a seniorů	76
ZÁVĚR	81
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ	83
SEZNAM PŘÍLOH	89

ÚVOD

Počátkem 90. let 20. století započala snaha o mezinárodní spolupráci mezi jihočeským regionem¹ a švýcarským kantonem Bern. Tato kooperace vedla k zapojení municipalit do mezinárodních aktivit, pro které se vžil koncept zvaný paradiplomacie. Jde o fenomén zastřešující mezinárodní aktivity obcí, měst a regionů. Tématem diplomové práce je představit paradiplomatickou činnost a na jejím základě poté přiblížit proces zapojování jihočeských a bernských municipalit do mezinárodních aktivit.

Předkládaná práce si klade za cíl poukázat na prvopočátky vzniku interkomunální kooperace mezi municipalitami vybraných regionů. Dále chce upozornit na důležitost a roli obcí jako mezinárodních aktérů. Přestože je téma velmi specifické a aktuální, je výzkum partnerské spolupráce na komunální a regionální úrovni upozaděno. Participaci obecních samospráv na zahraniční politice není v českém prostředí věnováno příliš pozornosti. Ve své práci pokusím zmapovat a přiblížit prvotní kroky, které vedly k navázání vzájemných partnerství jihočeských obcí s obcemi kantonu Bern a jejich následný vývoj až do současnosti. K dokreslení bude poté využita případová studie (tzv. case study) vybraného jihočeského města Sezimovo Ústí a švýcarské obce Thierachern. Případová studie se zaměří na zrod, navazování, fungování a současnou podobu a intenzitu konkrétní interkomunální spolupráce jihočeského města Sezimovo Ústí a bernské obce Thierachern.

Práce bude členěna do kapitol a podkapitol. První kapitola přiblíží čtenáři termín paradiplomacie. Pro správné determinování již zmíněného výrazu, bude též nezbytné objasnit pojem regionalizace, jehož je paradiplomacie nezbytným důsledkem. Následovat budou kapitoly, které se zaměří na samotný význam meziobecní spolupráce a partnerství jako nezbytného faktoru rozvoje území. Poté bude pozornost věnována případové studii. Představen bude vývoj navázání vzájemných vztahů mezi jihočeským regionem a švýcarským kantonem Bern v průběhu 90. let 20. století. Zajímají nás prvotní podněty a úvahy, které vedly k hledání zahraničního partnera. Pomocí případové studie budou zmapovány a zaznamenány počátky a vývoj definovaného partnerství.

Pro zpracování diplomové práce budou aplikovány metody politologické, sociologické a historické.

Pro zpracování diplomové práce budou použity zdroje tištěné i elektronické povahy. S ohledem na rozdílný jazyk obou municipalit je nezbytné vycházet z českých a

¹ Vysvětlení správní terminologie rozdílu Jihočeský kraj vs. jihočeský region viz kap. č. 5 práce.

německých zdrojů a pramenů. Knižní zdroje zabývajících se touto problematikou jsou omezené. Z česky psané literatury bude použita kniha s názvem *Sametová revoluce v českých obcích, městech a regionech aneb 25let poté*, z níž stěžejní pro mou práci bude příspěvek Miroslavy Kubatové Pitrové, zabývající se mapováním příhraničních vztahů jihočeských obcí na začátku 90. let 20. století. Dále zmíním publikaci *Faktory regionálního růstu a rozvoje se zaměřením na spolupráci měst a obcí v Jihočeském kraji* autora Jiřího Duška. Z důvodu absence česky psané literatury zabývající se termínem paradiplomacie, budu nucena vycházet z anglické literatury od autora Francisca Aldecoa a Michaela Keatinga *Paradiplomacy in action: the foreign relations of subnational governments*. Pro samotný výzkum diplomové práce jsou velmi cenné informace získané z rozhovorů vedených mou osobou s představiteli obce Thierachern (Hans Jörg Kast a Vreni Blesi) a s bývalou ředitelkou základní školy Thierachern (Ruth Thomet) a s představiteli města Sezimovo Ústí (Martin Doležal a Petr Podolský) a s učitelkami základních škol (Hana Hemerková, Karla Korbelová, Věra Vichrová). Rozhovory poskytují informace, které samotná literatura či dokumenty nezachycují. Přinášejí osobní zkušenosti, pohled a hodnocení jednotlivých aktérů, kteří se na zahraniční spolupráci obcí participovali či se dosud participují. Použita byla metoda politické analýzy. Celkem bylo provedeno 8 rozhovorů za období od ledna do října 2016. Rozhovory byly vedeny pomocí metody orální historie a to formou tzv. interview, které zahrnovalo otevřené i polootevřené otázky. Významný zdroj tvoří rovněž koncepční podklady a smlouvy, které zachycují paradiplomatickou činnost vybraných municipalit, jako je např. memorandum o spolupráci.

1. Regionalizace

Proces regionalizace úzce souvisí s paradipломatickou činností, neboť paradipломacie je jeho nezbytným důsledkem. Vzhledem ke složitosti problematiky paradipломacie považují za vhodné zaměřit pozornost nejprve na obecně teoretické vymezení termínu regionalizace, jehož přiblížení s ohledem na zkoumanou problematiku považují v kontextu práce za relevantní.

Všechny instituce moderně řízených států lze dělit dle teritoriálního hlediska na národní (centrální) a periferní (regionální, místní). V každé zemi se vztahy mezi centrem a periferií liší a jsou zpravidla zakotveny v příslušných ústavních dokumentech. Jedním z mnoha trendů rozvoje západoevropských zemí ve 20. století jsou procesy spojené především s přesunem kompetencí z vyšších složek systémů na nižší.²

Před tím, než se budeme věnovat samotnému vymezení termínu regionalizace, je potřeba seznámit čtenáře s pojmem „region“. S tímto pojmem je možné se setkat v různých oblastech lidského života (např. historie, cestovní ruch), avšak nemusí být přesně správně či geograficky vymezen. Pojem region je odvozený z latinského „REGIO“ a jde o historicky definovaný termín označující správní jednotky. Dle J. Gilsona nejsou regiony „*pouze geografickými či administrativními objekty, ale činnými subjekty; jejich hranice se posouvají a tím i jejich schopnosti jako aktérů.*“³ Region lze vysvětlit také jako hranici, světovou stranu či spravovaný kraj. Tento pojem není jasně vymezený, jedná se spíše o neterminologické pojmenování krajinné oblasti často spojené s historickými, kulturními nebo přírodními faktory.⁴

Termínem regionalizace se poté rozumí systém kvalitativních a kvantitativních metod aplikovaných pro identifikaci a klasifikaci regionů, který slouží k jejich vymezení. Základem procesu regionalizace je získat a zpracovat informace o vytyčeném území a navrhnout vhodná opatření a aktivity pro rozvoj dané oblasti. Prvopočátky moderní regionalizace se objevují v 60. letech 20. století a jsou spojeny s úsilím o demokratizaci států v kontinentální Evropě. V 80. letech vede regionalizace ke zvýšení konkurenceschopnosti území. Podstatným trendem se stává přechod od centralizované a

² FIALA, Vlastimil a Blanka ŘÍCHOVÁ. Úloha politických aktérů v procesu decentralizace. Praha: Moneta-FM, 2002, s. 9.

³ CIHELKOVÁ, Eva. Interregionalismus a governance: relace a výzkumná agenda. Praha: Oeconomica, 2009, s. 8.

⁴ DUŠEK, Jiří. Faktory regionálního růstu a rozvoje: (se zaměřením na spolupráci měst a obcí v Jihočeském kraji). České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2010, s. 11.

moderní společnosti k decentralizované a postmoderní společnosti, kdy menší územně administrativní celky kladou větší důraz na flexibilitu, budují regionální partnerství mezi aktéry regionální politiky, ekonomiky a výzkumu, tzv. public-private partnership.⁵

Regionalizaci lze označit za technokratickou a fakticky centralistickou. Na základě několika regionalizačních hledisek je možné určit vymezení regionu, vytvořit několik typů forem regionu a určit jeho pevné hranice. V rámci vymezení regionu se zohledňují zejména hlediska fyzicko-geografická, socioekonomická, kulturně historická a administrativní.

Z pohledu veřejné správy je velmi důležité administrativní hledisko, a to zejména pro potřeby výkonu státní správy a samosprávy. To je rovněž doprovázeno hlediskem fyzicko-geografickým, jež působí na utváření územních administrativních celků.⁶ Regiony lze vymežit dle čtyř základních metod:

1. Metoda generalizace textu – jedna z nejstarších metod; jde o uspořádání prvků a faktů v rámci procesu generalizace; dle této metody jsou vymezeny vnitřně homogenní celky, avšak navzájem jsou tyto celky jeden od druhého zcela odlišné.
2. Kartografická metoda – v rámci této metody je na sektoru jedné mapy, zaměřené na jedno odvětví, obvykle znázorněna analýza daného odvětví a na druhé mapě je zobrazena průmyslová oblast a sídla; následně dojde ke sjednocení obou map a vytvoří se nové objekty; např. regiony zemědělské, regiony příměstského hospodářství aj.,
3. Metoda analýzy vzdáleností v n-rozměrném prostoru – tato metoda se provádí za pomoci výpočetní techniky; využita je faktorová analýza pro statistické zpracování charakteristik a určení jejich vzájemných vztahů a závislostí.
4. Metoda vymezení nodálních regionů – podstata této metody spočívá ve zkoumání přitažlivosti vytyčených území k určitému nodálnímu centru; zkoumán je vztah okolí k danému centru, např. vývoz produktů, vztahy inovačních oblastí a způsob jejich šíření.⁷

Řada teoretiků se pokusila zavést určitý systém, jakým lze na pojem region nahlížet. Možné je rozlišovat tři kategorie regionů zkoumaných dle různých koncepčních přístupů:

⁵ DRULÁK, Petr, Lucie KÖNIGOVÁ a Petr KRATOCHVÍL. Podíl obecních a krajských samospráv na zahraniční politice ČR [online]. s. 4 [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <https://www.files.ethz.ch/isn/30729/2004-Pod%C3%AD1%20obecn%C3%ADch%20a%20krajsk%C3%BDch%20samospr%C3%A1v.pdf>.

⁶ DUŠEK, Jiří. Faktory regionálního růstu a rozvoje: (se zaměřením na spolupráci měst a obcí v Jihočeském kraji). České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2010, s. 19.

⁷ Tamtéž, s. 19-20.

- a) Region jako nástroj výzkumu a prostorové analýzy – region je považován za stejnorodou územní jednotku, přičemž základními předpoklady pro uznání takového území za region, je potřeba dosáhnout stejnorodosti dle vytyčených kritérií a definování základních kritérií z pohledu zkoumané problematiky.
- b) Pojetí regionů jako konkrétního objektu – je považováno za výsledek realistického přístupu k chápání regionu; v rámci tohoto pojetí je region vnímán jako prostorový podsystém státu příznačný určitou skladbou, prostředím a strukturou; region se identifikuje na základě vybraných znaků: utváření uzlové skladby osídlení, vysoká míra společenské, ekonomické a kulturní integrace, vysoký stupeň samosprávy a míra uzavřenosti a hranic.
- c) Region jako nástroj aktivity – region je spojen s organizací regionální politiky státu; např. administrativní regiony, regiony speciální (UNESCO apod.).⁸

Při studiu paradiplomacie se zpravidla nedělá rozdíl mezi municipalitou a regionem. Základní kritéria členění na obec, město a region mohou být tedy v rámci výzkumu paradiplomacie irelevantní.⁹ Pro potřeby případové studie diplomové práce jsou určující regiony, které jsou vymezeny institucionálně a politicky.

⁸ DUŠEK, Jiří. Faktory regionálního růstu a rozvoje: (se zaměřením na spolupráci měst a obcí v Jihočeském kraji). České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2010, s. 21-22.

⁹ DRULÁK, Petr, Lucie KÖNIGOVÁ a Petr KRATOCHVÍL. Podíl obecních a krajských samospráv na zahraniční politice ČR [online]. s. 3 [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <https://www.files.ethz.ch/isn/30729/2004-Pod%C3%AD1%20obecn%C3%ADch%20a%20krajsk%C3%BDch%20samospr%C3%A1v.pdf>.

2. Paradiplomacie

V této kapitole bude blíže nastíněn a rozveden fenomén paradiplomacie. Koncem 70. let 20. století vedly vzrůstající tendence globalizace a decentralizace k aktivní participaci provincií, regionů, měst a obcí na úrovni mezinárodních vztahů. Pro tyto jevy se vžil začátkem 90. let termín zvaný „paradiplomacie“.¹⁰ Paradiplomacii lze definovat podle několika hledisek, které se liší úhlem pohledu, i vývojovou fází, která umožnila výzkum fenoménu. Jeden z teoretiků paradiplomacie Noé Cornagem považuje paradiplomacii za „sub-národní vládní zapojení do mezinárodních vztahů skrze navazování formálních a neformálních, stálých nebo ad hoc kontaktů se zahraničními veřejnými nebo soukromými entitami s cílem rozvíjet socioekonomická nebo politická témata či jakékoli další zahraniční dimenze vlastních ústavou daných kompetencí.“¹¹ Obecně je možné paradiplomacii vnímat jako proces zapojení sub-národních vlád¹² do mezinárodních procesů či jako termín zastřešující zahraniční aktivity měst a regionů.¹³ Paradiplomacie může mít různé podoby. Dle míry dosahu rozlišujeme paradiplomacii:

- a) globální – regiony jsou součástí otázek mezinárodního systému,
- b) makroregionální – regiony jsou součástí otázek širšího teritoria,
- c) mikroregionální – regiony se věnují přeshraničním otázkám, které se jich přímo dotýkají.¹⁴

Motivace k výkonu a k realizaci paradiplomacických aktivit spatřuje Michael Keating v politické, ekonomické a kulturní sféře jednotlivých regionů. Na paradiplomacii nahlíží jako na funkčně tematický a samostatný výkon.¹⁵ Paradiplomacickou činností se

¹⁰ DOSTÁL, Vít a Vít HLOUŠEK. Jak zkoumat českou krajskou paradiplomacii? Koncepty, modely a aplikace na případ Jihomoravského kraje [online]. [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <http://www.cepsr.com/clanek.php?ID=664>.

¹¹ DOSTÁL, Vít a Michal KOŘAN. Paradiplomacie: teoretické uchopení v mezinárodních vztazích, politologii, evropských studiích a regionálním rozvoji [online]. s. 29 [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <https://www.vse.cz/polek/download.php?jnl=rst&pdf=83.pdf>.

¹² Pojem subnárodní vlády (*subnational governments*) či substátní jednotky (*subnational units*) zastřešuje veškeré politické a správní autority na nižší než centrální úrovni. Brian Hocking označuje subnárodní vládu také jako vládu necentrální (*non-central governments*).

¹³ DRULÁK, Petr, Lucie KÖNIGOVÁ a Petr KRATOCHVÍL. Jak si stojí česká paradiplomacie? [online]. s. 2 [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <http://www.dokumenty-iir.cz/PolicyPapers/drulakkonigovakratochvilParadiplomacie.pdf>.

¹⁴ DRULÁK, Petr, Lucie KÖNIGOVÁ a Petr KRATOCHVÍL. Podíl obecních a krajských samospráv na zahraniční politice ČR [online]. s. 10 [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <https://www.files.ethz.ch/isn/30729/2004-Pod%C3%ADl%20obecn%C3%ADch%20a%20krajsk%C3%BDch%20samospr%C3%A1v.pdf>.

¹⁵ KEATING, Michael. Regions and International Affairs: Motives, Opportunities and Strategies. In: ALDECOA, Francisco a Michael KEATING. Paradiplomacy in action: the foreign relations of subnational governments. Portland, OR.: F. Cass, 1999, s. 1-16.

zabývaly jak disciplíny politických věd (mezinárodní vztahy, evropská studia i politologie), tak věda ekonomická z níž stěžejní bylo studium regionálního rozvoje.¹⁶ Zájem o výzkum paradiplomacie se rozvinul nejprve v 80. letech v USA a Kanadě a poté se v 90. letech rozšířil i do Evropy zejména do západních států. Na paradiplomacické aktivity není prakticky možné aplikovat jednotný aparát, jelikož paradiplomacie subnárodních jednotek je v určitém státě de facto přímo ovlivněna vazbami s centrem a ústavou či danými zákony.¹⁷ Výzkum paradiplomacie z pohledu České republiky započal relativně pozdě, prvotní impulsy byly zaznamenány před vstupem ČR do EU, kdy bylo nezbytné zahájit potřebné kroky k rozvoji zahraničních aktivit krajů, měst a obcí. Přičemž je potřeba podotknout, že samostatné aktivity municipalit byly zahájeny již po roce 1989 (viz kap. č. 4).¹⁸ Zkušenosti z domácí i zahraniční sféry prokázaly, že paradiplomacie je nezbytný důsledek procesu regionalizace vedoucí k přenosu kompetencí z vyšších složek systému na nižší.¹⁹ Paradiplomacii lze uchopit na základě tří teoretických tradic mezinárodních vztahů:

- a) liberální teoretická tradice,
- b) realistická teoretická tradice,
- c) reflektivistická teoretická tradice.²⁰

1. 1 Teoretické přístupy

Následující část kapitoly se pokusí přiblížit fenomén paradiplomacie z pohledu vybraných teoretických přístupů z disciplín mezinárodních vztahů, politologie, evropských studií a regionálního rozvoje. Hlavní pozornost bude věnována teoretickým tradicím – liberalismu, realismu a reflektivismu.

¹⁶ DOSTÁL, Vít a Michal KOŘAN. Paradiplomacie: teoretické uchopení v mezinárodních vztazích, politologii, evropských studiích a regionálním rozvoji [online]. s. 36 [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <https://www.vse.cz/polek/download.php?jnl=rst&pdf=83.pdf>.

¹⁷ DOSTÁL, Vít a Vít HLOUŠEK. Jak zkoumat českou krajskou paradiplomacii? Koncepty, modely a aplikace na případ Jihomoravského kraje [online]. [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <http://www.cepsr.com/clanek.php?ID=664>.

¹⁸ Tamtéž.

¹⁹ DRULÁK, Petr, Lucie KÖNIGOVÁ a Petr KRATOCHVÍL. Jak si stojí česká paradiplomacie? [online]. s. 2 [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <http://www.dokumenty-iir.cz/PolicyPapers/drulakkonigovakratochvilParadiplomacie.pdf>.

²⁰ DOSTÁL, Vít a Michal KOŘAN. Paradiplomacie: teoretické uchopení v mezinárodních vztazích, politologii, evropských studiích a regionálním rozvoji [online]. s. 30 [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <https://www.vse.cz/polek/download.php?jnl=rst&pdf=83.pdf>.

Liberální teoretická tradice

S nástupem (neo)liberálních institucionálních teorií proniká v 70. letech do teoretické diskuze pojem transnárodních neboli mimovládních vztahů, v jejichž rámci lze paradiplomacii definovat jako „*kontakty, koalice a interakce napříč státními hranicemi, které nejsou kontrolovány ústředními vládními orgány zahraniční politiky*“.²¹

Pokud chceme paradiplomacii správně teoreticky uchopit je důležité zohlednit, že na liberálním poli aktérů mají subnárodně formulované struktury pro vysvětlení mezinárodní politiky stejně vysoký ekvivalent, jako struktury definované v pojmech moci, války a bezpečnosti. Lze to chápat tak, že i když zaujímají národní vlády ve většině případů roli nejvýznamnějších aktérů, záležitosti, které spadají do jejich výlučné pravomoci, nejsou vždy těmi nejdůležitějšími.

Liberální tendence v mezinárodních vztazích je možné chápat ještě v dalším smyslu, který vede k vývoji substátních zahraničních interakcí, jež kladou důraz na pluralitní formu vlády a tzv. „dobré vládnutí“ (*good governance*). Ačkoliv paradiplomacie poskytuje neoliberalním teoretikům jednu z alternativ vysvětlení mezinárodních vztahů, dosud se nepodařilo tuto oblast upevnit v neoliberalním myšlení. V 70. letech upřednostňoval neoliberalistický internacionalismus spíše globalizační tendence před paradiplomatickými. V té době vstupují regiony jako noví aktéři do mezinárodní politiky, avšak větší pozornost ze strany teoretiků mezinárodních vztahů byla věnována jiným mezinárodním institucím, jako jsou např. nadnárodní korporace, mezinárodní nevládní organizace, zájmové skupiny apod. Nicméně je potřeba podotknout, že tendence, kdy neoliberalistické teorie nevěnují substátním jednotkám²² přílišnou pozornost přetrvaly i do současnosti.²³

Realistická teoretická tradice

Realistický přístup se od liberálního liší opačným postojem k otázce mezinárodního společenství a je více zacílen na sílu jednotlivých států a jejich vliv na mezinárodní

²¹ DOSTÁL, Vít a Michal KOŘAN. Paradiplomacie: teoretické uchopení v mezinárodních vztazích, politologii, evropských studiích a regionálním rozvoji [online]. s. 30 [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <https://www.vse.cz/polek/download.php?jnl=rst&pdf=83.pdf>.

²² Za substátní jednotku lze považovat např. provincii, region, kraj, město, obec.

²³ DOSTÁL, Vít a Michal KOŘAN. Paradiplomacie: teoretické uchopení v mezinárodních vztazích, politologii, evropských studiích a regionálním rozvoji [online]. s. 31 [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <https://www.vse.cz/polek/download.php?jnl=rst&pdf=83.pdf>.

politiku. Realisté v rámci svého smýšlení o mezinárodních vztazích považují transnárodní vztahy za deriváty zahraniční politiky národních států. V tomto ohledu je paradiplomacie projevem masové snahy ústřední vlády diferencovat své zahraničně-politické nástroje v zájmu své moci. I v případě realismu nevěnují realisté v mezinárodních vztazích substátním jednotkám dostatečnou pozornost. V rámci studia paradiplomacie mohou jejich argumenty být však přínosné zejména pokud jde o případné zpracování empirické komparace předpokladů liberalismu a realismu.²⁴

Reflektivistická teoretická tradice

Reflektivistická teorie mezinárodních vztahů neboli konstruktivismus proniká do zahraniční politiky ze zcela jiného, iracionalistického hlediska. Teoretické uchopení substátních jednotek a jejich vnějších vztahů nabízí několik základních konstruktivistických témat:

- konstrukce identity ve vztahu k zahraniční politice,
- neracionalistická konstrukce zájmů,
- konstrukce zájmů a identity prostřednictvím sociálních interakcí.

V rámci konstruktivismu disponují substátní jednotky vlastní specifickou identitou, konstruovanou ve vztahu k ústřední vládě a za určitých okolností i díky vymezování se vůči ní. Aktéři subnárodních exekutiv poté jednají s vědomím této identity a svým počínáním přispívají ke konstrukci identity. Těmto vztahům přisuzují velký význam, což vede k jejich odhodlání vynaložit své úsilí do jejich udržení a rozvoje.²⁵

Dosud nebylo prokázáno, že by jedna z výše uvedených teorií (liberalismus, realismus, konstruktivismus) považovala paradiplomacii za hodnou většího teoretického bádání. Avšak, na základě zmíněných teorií lze uchopení fenoménu paradiplomacie považovat i za přínosný počín, neboť může přispět k objasnění existence a k rozvoji paradiplomacie, stejně jako přispět k pochopení významných jevů v oblasti současné světové politiky, zejména co se problematiky posilování transvládních vztahů týká.

²⁴ DOSTÁL, Vít a Michal KOŘAN. Paradiplomacie: teoretické uchopení v mezinárodních vztazích, politologii, evropských studiích a regionálním rozvoji [online]. s. 31 [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <https://www.vse.cz/polek/download.php?jnl=rst&pdf=83.pdf>.

1. 2 Výzkum paradiplomacie z pohledu evropské integrace

Výzkum evropské integrace je též neodmyslitelně spjat se zahraničně-politickou aktivitou substátních jednotek. Výzkum zaměřený na mobilizaci zahraničních aktivit Evropské unie se věnuje především regionální úrovni, avšak za aktéry těchto procesů mohou být považovány i municipality. Výzkum provedený v kontextu evropské integrace se zaměřuje na tři rozměry procesu zapojování substátních jednotek do mezinárodních vztahů. V první řadě jde o integrování regionů do politického systému Evropské unie, za druhé jde o prosazování zájmů regionů na úrovni Evropské unie a za třetí o výzkum euroregionů, určité formy přeshraniční spolupráce.²⁶

Rozvíjení různých forem partnerské spolupráce je považováno v rámci EU za jednu z podmínek úspěšné politiky koheze. Role a pozice partnerství je v dokumentech a strategiích Evropských společenství formována v souvislosti s vytvářením ekonomických kapacit místního či regionálního rozvoje a v souvislosti se zvyšováním kvality života daných subjektů.²⁷

Regionální úroveň vzbudila zájem odborníků evropského integračního procesu až začátkem 90. let 20. století. Jedním z klíčových momentů byl výzkum politik Evropských společenství, který umožnil vstup dalších aktérů (např. regionů) do procesu integrace.

Jak již bylo výše předešláno, regionalizace ze strany centrálních vlád západoevropských států byla stimulována především socioekonomickým rozvojem zaostalejších územních správních celků. Na přelomu 60. a 70. let proniká do centra zájmu politika hospodářské a sociální soudržnosti. Své postavení uvnitř Společenství upevnila zejména v souvislosti s prvním rozšířením, kdy Spojené království a Irsko usilovaly o zavedení regionálních programů podporovaných z rozpočtu Evropských společenství. V polovině 70. let následovalo založení Evropského fondu pro regionální rozvoj. V 80. letech došlo k začlenění kohezní politiky do primárního práva podpořené Jednotným evropským aktem a v rámci jižního rozšíření rovněž došlo k navýšení prostředků vynaložených na pomoc zaostalejším regionům. Tím se posílila pozice regionů v oblasti politik Společenství a dotvořil se proces víceúrovňového vládnutí Evropského společenství.

²⁶ DOSTÁL, Vít a Michal KOŘAN. Paradiplomacie: teoretické uchopení v mezinárodních vztazích, politologii, evropských studiích a regionálním rozvoji [online]. s. 34 [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <https://www.vse.cz/polek/download.php?jnl=rst&pdf=83.pdf>.

²⁷ KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů, 1. vyd. Praha, 2014, s. 15.

K posílení vlivu a významu regionů byl Smlouvou o EU zřízen tzv. Výbor regionů, zacílený především na podporu zájmů regionálních a lokálních samosprávných aktérů, stejně tak na zastoupení regionů v rámci legislativních procesů a stal se mj. i prostředníkem v politickém systému Evropské unie. Výzkumy však prokázaly, že Výbor regionů má v politickém systému EU spíše omezené kompetence a jeho schopnost zasahovat do legislativy je omezena pouze na vybrané případy.²⁸

1. 3 Paradiplomacie dle politologických přístupů

Rozvoj paradiplomacie na regionální a lokální úrovni ovlivnil mj. i řadu politologických přístupů. Zájem o tuto oblast lze spatřit především ve studiu politologických paradigmat jako je federalismus, regionalismus, decentralizace a koncept víceúrovňového vládnutí. Zmíněné disciplíny budou následně blíže představeny a poukázáno bude na jejich vliv na paradiplomatickou činnost.

1. 3. 1 Federalismus

Základní poznatky vycházející ze studia federalismu vedly k prvním výzkumným pokusům v oblasti paradiplomacie. První kroky výzkumu směřují do druhé poloviny 80. let se zaměřením především na Spojené státy, Kanadu a státy s federálním uspořádáním a vyspělým demokratickým systémem. Výzkum byl zaměřen mj. na zkoumání vztahů zahraničních aktivit federálních jednotek a jejich vlád. Díky výzkumu bylo prokázáno, že federativní uspořádání v oblasti studia paradiplomacie vytvářelo příznivé podmínky pro zahraniční aktivity vlád subnárodních jednotek. V době vzestupného zájmu o paradiplomatickou činnost fungovala většina federálně uspořádaných států již více než dvě stě let. Federální uspořádání spolu s dalšími prvky jako byla např. ekonomická témata, reakce na proměny a impulzy v mezinárodní sféře, přispěly k mobilizaci substancí jednotek.

²⁸ DOSTÁL, Vít a Michal KOŘAN. Paradiplomacie: teoretické uchopení v mezinárodních vztazích, politologii, evropských studiích a regionálním rozvoji [online]. s. 34 [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <https://www.vse.cz/polek/download.php?jnl=rst&pdf=83.pdf>.

V 80. a v první polovině 90. let přispělo studium paradiplomacie k proměnám, které probíhaly v rámci přeměny politického uspořádání federace a k proměnám realizovaným v oblasti zahraniční politiky federací. Zahraniční politiky federálně uspořádaných států a jejich vztah k vnějšímu působení federálních složek byly zkoumány především ve Spojených státech, v Kanadě, Rakousku, Německu, Švýcarsku, Belgii, a Austrálii.²⁹

1. 3. 2 Víceúrovňové vládnutí

Analytické pojetí víceúrovňového vládnutí je jednou z forem vedoucích k pochopení zahraničních aktivit substátních jednotek. Teorie víceúrovňového vládnutí vyvinutá z pohledu politologů Liesbeta Hoogheho a Garyho Markse disperguje moc vertikálně z centrální úrovně na nadnárodní a substátní úrovně. Na základě této skutečnosti definovali tito autoři typologii dvou forem vládnutí.

První typ formy vládnutí aplikovaný na zahraniční aktivity substátních jednotek je typický pro státy vzniklé na základě procesu federalizace a decentralizace. Jeho základní deskripce spočívá dle přiblížení zmíněného federalismu a regionalismu. Paradiplomacie jako projev druhého typu vládnutí disponuje v tomto ohledu omezenými a nehierarchizovanými kompetencemi, které vznikají, proměňují se a zanikají na popud určité nezbytné potřeby.

Druhý typ vládnutí nalezneme v případě partnerství soukromého a veřejného sektoru, jehož pomocí je možné dosáhnout hospodářského posílení regionů. Víceúrovňové vládnutí tak poskytuje možnosti studia paradiplomacie v obou typech vládnutí.³⁰

1. 3. 3 Regionalismus

Kromě federálně uspořádaných států lze spatřit prvky paradiplomacie také ve státech, které za posledních padesát let prošly tzv. procesem decentralizace.³¹ Studium

²⁹ DOSTÁL, Vít a Michal KOŘAN. Paradiplomacie: teoretické uchopení v mezinárodních vztazích, politologii, evropských studiích a regionálním rozvoji [online]. s. 32 [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <https://www.vse.cz/polek/download.php?jnl=rst&pdf=83.pdf>.

³⁰ Tamtéž, s. 34.

³¹ Decentralizace je proces přenesení výkonů, úkonů a záležitostí z centrální autority na nižší jednotky v systému, včetně politické moci.

regionalismu a decentralizace poskytuje další možný pohled na výzkum zahraničních aktivit subnárodních jednotek.

Proces tvorby novodobých národních států vedl v 19. století a v první polovině 20. století k centralizaci a k cílenému překonávání regionálních kulturních a politických disparit. Často docházelo ke střetům mezi centrem a periferií, jež v mnoha ohledech vedly ke změně politické mapy Evropy. Politicky silné regionální jednotky v té době spíše nevznikaly, a pokud ano, měly jen výjimečně zahraničně-politický potenciál.

Výrazné ekonomické změny přinesly až události po 2. světové válce, které vedly k rozvoji regionů, převážně v oblasti západní Evropy. Ne všechny regiony byly schopny rozvoje, a z toho důvodu bylo potřeba tyto disparity vyrovnat. Národní státy usilovaly o rozvoj zaostalých regionů pomocí centrálně řízeného regionálního rozvoje, který v řadě případů nebyl úspěšný a vedl spíše k zavedení regionální politiky. Regiony tak začaly konstruovat samostatné politické arény. Reakcí na tento regionalismus byla centrálně řízená regionalizace, tedy proces přenesení pravomocí z vyšších složek systémů na nižší úroveň vládnutí. Aby mohl být proces řádně implementován, bylo potřeba provést řadu ústavních změn a učinit teritoriální přeměny územně správních jednotek.

Další milník změn je patrný na konci 80. let, kdy došlo k přeměně států jako takových, jež přenechávají svá výsadní práva různým nadnárodním institucím. Musejí se vypořádat s nástupem globalizačních trendů a se vzrůstající tendencí ze strany mezinárodních trhů. Ve výsledku došlo k oslabování autorit států, ale zároveň k posílení pozice regionů jako mezinárodních aktérů. Regiony se tak jeví jako „*politické arény, ve kterých jsou utvářena témata, diskutována řešení, činěna rozhodnutí a alokovány prostředky*“.³²

Od druhé poloviny 80. let se dostává do centra zájmů členských států Evropských společenství tzv. nový regionalismus. Jde o jednu z vln procesu regionalizace³³, při které dochází k přenesení kompetencí na instituce společenství, což může vést k oslabení regionů, které se za účelem odolat tomuto oslabení začínají více angažovat na evropské úrovni.³⁴

³² DOSTÁL, Vít a Michal KOŘAN. Paradiplomacie: teoretické uchopení v mezinárodních vztazích, politologii, evropských studiích a regionálním rozvoji [online]. s. 33 [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <https://www.vse.cz/polek/download.php?jnl=rst&pdf=83.pdf>.

³³ Vysvětlení procesu regionalizace viz kap. č. 2.

³⁴ DRULÁK, Petr, Lucie KÖNIGOVÁ a Petr KRATOCHVÍL. Podíl obecních a krajských samospráv na zahraniční politice ČR [online]. s. 4 [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <https://www.files.ethz.ch/isn/30729/2004-Pod%C3%AD1%20obecn%C3%ADch%20a%20krajsk%C3%BDch%20samospr%C3%A1v.pdf>.

Regiony vznikaly v různé podobě a na základě různé potřeby. Vznikaly za účelem vytvořit teritoriální jednotku určenou pro výkon určité míry správy s ohledem na regionalizační procesy nebo vznikaly pro potřeby zavedení funkčního prostoru v hospodářské sféře. Utvářely se také na základě určité specifické kultury a vznikaly primárně jako důsledek mobilizace formování regionální identity.

Každá z uvedených podob mohla přispět k rozvoji vztahů na meziregionální úrovni. Důvody zahraničních aktivit regionů se s ohledem na paradiplomacii liší. Mezinárodní aspirace působí jako prostředek pro rozvoj regionů. Důležité je zachování mantinelů určených politickou tradicí a ústavně právními normativy států, ve kterých se dané regiony nachází.³⁵

1. 4 Paradiplomacie jako faktor rozvoje regionu

Regionální politika a územní rozvoj jsou považovány za klíčové mechanismy, které přispívají k potlačení vývojových extrémů jak v oblasti územního rozvoje, tak i z hlediska zachování sociálního smíru. Regionální politika může vést nejen ke zvyšování ekonomické aktivity v území, kde je patrná vysoká nezaměstnanost a nízký ekonomický růst, ale může poskytnout i opatření pro ekonomické aktivity s nadměrným ekonomickým růstem v území.³⁶ K objasnění paradiplomatických aktivit substátních jednotek mohou přispět i ekonomické subdisciplíny. Regionalizace evropských politik přenesla řadu kompetencí včetně problematiky regionálního rozvoje na úroveň samosprávy. Působení globalizace, supranacionálních a integračních procesů posílení mnohonárodních korporací vedlo ke změně prostředí, ve kterém se regiony snaží dosáhnout rozvoje a posílit své postavení. Paradiplomacie dosahuje hospodářského rozvoje dle čtyř základních dimenzí:

- a) Získání zahraničních investorů – paradiplomacie se stará o zajištění zahraničních investic, což bylo zapříčiněno přesunem rozvojových kompetencí na úroveň regionů. Makroekonomické predikce a přímé intervence či výhrada centrálních vlád mohly být příčinou motivace nadnárodních korporací usadit se v určitých

³⁵ DOSTÁL, Vít a Michal KOŘAN. Paradiplomacie: teoretické uchopení v mezinárodních vztazích, politologii, evropských studiích a regionálním rozvoji [online]. s. 33 [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <https://www.vse.cz/polek/download.php?jnl=rst&pdf=83.pdf>.

³⁶ Fakulta ekonomicko-správní Univerzity Pardubice. Analýza a modelování sídelních celků a regionů a jejich informační propojení: výzkumný záměr: sborník příspěvků. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2000, s. 61.

oblastech. Na základě této skutečnosti si vlády subjednotek navzájem konkurují v oblastech jako např. školství, dopravní obslužnost, investoři a zasazují se o vytvoření dostatečně atraktivních stimulů v rámci svých kompetencí.

- b) Potřeba získat určitý druh pracovní síly – díky inovacím jakožto prostředku sloužícímu k dosažení hospodářského růstu; regiony zvyšují svoji atraktivitu pro specifické skupiny pracovníků.
- c) Podpora exportu domácích firem – upevnění vazeb mezi regionální vládou a regionálním podnikatelským prostředím; prosazení malého a středního podnikání na zahraničních trzích.
- d) Propagace regionů v zahraničí jakožto turistické destinace – jde především o stimulaci lokálního rozvoje; subnárodní jednotky se zaměřují na prezentaci regionu coby turistického cíle a usilují o získání nových návštěvníků.³⁷

³⁷ DOSTÁL, Vít a Michal KOŘAN. Paradiplomacie: teoretické uchopení v mezinárodních vztazích, politologii, evropských studiích a regionálním rozvoji [online]. s. 35 [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <https://www.vse.cz/polek/download.php?jnl=rst&pdf=83.pdf>.

3. Meziobecní spolupráce

Partnerská spolupráce územně samosprávných jednotek se nejefektivněji rozvíjí na místní úrovni, tedy na úrovni obcí a měst. Význam obecní spolupráce, její přínosy a důležitost, bude představena v následující kapitole diplomové práce, neboť právě spolupráci lze považovat za jeden z nezbytných faktorů rozvoje municipalit.

Spolupráce se v mnoha podobách promítá do všech sfér lidské společnosti. Je potřebná ke snadnějšímu a účinnějšímu dosažení potřebných cílů. Význam spolupráce je patrný mj. na poli mezilidských vztahů, v oblasti činnosti a komunikace různých subjektů. Iva Galvasová spolupráci obecně definuje jako „*součinnost určitého množství subjektů při dosahování určitého společného cíle.*“³⁸

Spolupráce je důležitým prvkem správného fungování veřejné správy a zároveň je nedílnou součástí rozvoje regionů. Typ spolupráce, jímž se budeme v diplomové práci zabývat, představuje trvalé kooperativní vztahy symetrické povahy mezi dvěma nebo více aktéry stejného typu nebo stejné úrovně, vznikající dobrovolně s úmyslem dosáhnout stanovených cílů.³⁹ Na harmonickém rozvoji úrovně jednotlivých regionů participuje řada partnerů z oblasti státní správy, samosprávy, neziskové organizace, podnikatelské sektory či občané. Na základě této skutečnosti rozlišujeme různé druhy spolupráce implementované dle různých kombinací vztahů zúčastněných aktérů. V rámci veřejného sektoru hovoříme o spolupráci v oblasti státní správy a samosprávy.

Subjekty státní správy se zaměřují na řízení konkrétně vymezených okruhů záležitostí, jež spolu neodmyslitelně souvisí. Samosprávné subjekty poté realizují jim svěřené úkoly, které svou specifickou povahou dosahují tzv. synergického efektu⁴⁰, především v oblasti oboustranné výpomoci či dosažení společného řešení problémů. Nelze opomenout vzájemnou kooperaci jednotlivých územních celků (na úrovni centra, krajů, regionů, obcí), jež je velmi důležitá pro posouzení významu i formy spolupráce mezi jednotlivými aktéry.

Efektivní spolupráce je nezbytným faktorem rozvoje obcí a vede k implementaci cílů na území obce, uskutečnění rozvojových projektů, které by vedly k případnému vyrovnání disparit z hlediska malé populační velikosti či nevýhodné teritoriální

³⁸ GALVASOVÁ, Iva a kol. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje, 1. vyd. Brno, 2007, s. 12.

³⁹ ČERMÁK, Daniel a Jana VOBECKÁ. Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě: význam, praxe, příslib. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011, s. 16.

⁴⁰ Synergický efekt je „efekt spolupůsobení“.

vzdálenosti. Meziobecní spolupráci lze tedy považovat za klíčový prostředek ve veřejné správě, neboť příčinou navazování různých forem spolupráce ze strany participativních subjektů je účelné a efektivní využití vlastních zdrojů či prostředků. Pro vytvoření efektivní struktury spolupráce je přínosné využít zkušeností z jiných států.⁴¹

Obecní spolupráce je v České republice právně zakotvena v Zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích. V rámci samostatné působnosti dbají obce s ohledem na místní předpoklady a zvyky, o vytváření podmínek pro rozvoj v oblasti sociální péče a zasazují se o uspokojení potřeb místních obyvatel.⁴²

Podmínky pro spolupráci obcí se rozvíjely v čase dle vývoje členění území a obcí. V potaz jsou brány historické a společensko-politické předpoklady, které měly vliv na rozvoj meziobecní spolupráce. Zlomovou událostí by mohlo být období po 2. světové válce, jejíž konec vedl k nastartování živelného integračního procesu, jež probíhal nepřetržitě až do roku 1989. V té době činil počet obcí v České republice okolo 3,5 tisíce. V 60. a 70. letech neprobíhalo slučování obcí přirozenou cestou, jednalo se spíše o organizaci ze strany státní správy, čímž nebylo občanům umožněno se k této záležitosti svobodně vyjádřit.⁴³ Významným se stalo až období 90 let 20. století, které vedlo k dezintegraci, díky čemuž vzrostl počet obcí v České republice na více než šest tisíc.⁴⁴ V České republice žije zhruba 10,5 mil. obyvatel. Na základě údajů Českého statistického úřadu bylo k 27. 5. 2016 v České republice celkem 6258 obcí⁴⁵, z nichž 80 % má méně než 1000 obyvatel.⁴⁶ S ohledem na téma diplomové práce je potřeba zohlednit také situaci v případě Švýcarska, ve kterém žije okolo 8,3 mil. obyvatel.⁴⁷ Ve Švýcarsku je proces slučování obcí považován za nepopulární fenomén, jelikož zde panuje vysoký stupeň obecní autonomie. Nachází se zde 49 % obcí, které mají méně než 1000 obyvatel. Celkový počet obcí ve Švýcarsku k 1. 1. 2017 činil 2255.⁴⁸

⁴¹ GALVASOVÁ, Iva a kol.: Spolupráce obcí jako faktor rozvoje, 1. vyd. Brno, 2007, s. 12-13.

⁴² ČESKO. Zákon č. 128/2000 ze dne 12. dubna 2000 o obcích. Dostupný také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=49296&fulltext=&nr=128~2F2000&part=&name=&rpp=15>.

⁴³ Problematika střediskových obcí.

⁴⁴ GALVASOVÁ, Iva a kol. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje, 1. vyd. Brno, 2007, s. 16-17.

⁴⁵ VYBRANÉ UKAZATELE V OKRESECH, KRAJÍCH. Malý lexikon obcí České republiky 2016, [online]. [cit. 2017-01-20]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2016>.

⁴⁶ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Velikostní struktura obcí. [online]. [cit. 2017-01-20]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/4120-03-casova_rada_1961_2001-3__velikostni_struktura_obci.

⁴⁷ BUNDESAMT FÜR STATISTIK. Bevölkerung. [online]. [cit. 2017-01-20]. Dostupné z: <https://www.bfs.admin.ch/bfs/de/home/statistiken/bevoelkerung.html>.

⁴⁸ BUNDESAMT FÜR STATISTIK. Regionalstatistik. [online]. [cit. 2017-01-20]. Dostupné z: <https://www.bfs.admin.ch/bfs/de/home/statistiken/regionalstatistik.html>.

3. 1 Typologie spolupráce obcí

Na rozvoj regionů má bezpochyby vliv také aktivní působení podnikatelských subjektů, jež vytvářejí pracovní příležitosti pro obyvatelstvo a tím přispívají ke zvýšení kupní síly a zabezpečují růst poptávky. Jedním z dalších subjektů ovlivňujících ekonomický rozvoj regionů jsou také obce, které představují sociálně ekonomické systémy vzniklé na základě prostorové hustoty zalidnění včetně jejich ekonomických, ale i mimoekonomických aktivit. Nejen rozvoj obcí je podmíněn uspokojením potřeb místních obyvatel, neboť rozptýlené osídlení není schopno některé potřeby dostatečně zabezpečit. Vyšší koncentrace osídlení tak může přispět k optimálnímu zajištění potřeb obyvatel. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích definuje obec jako veřejnoprávní korporaci, disponující vlastním majetkem, jež vystupuje v právních vztazích svým jménem a na vlastní zodpovědnost. Obec je samosprávný celek, který v rámci svých kompetencí rozhoduje o rozvoji svého území a nese za něj náležitou odpovědnost.⁴⁹

Hlavní cíle municipalit tkví mj. v uspokojování potřeb veřejnosti a zvyšování jejich životní úrovně, zkvalitňování a zvyšování obecního majetku, zvyšování rozpočtu obce, vyšší atraktivita obce, zkvalitnění demografické struktury za účelem zabránit potencionální emigraci, podpora malého a středního podnikání v obci, přilákání nových investorů, zvyšování inovačních podmínek municipality, zlepšování kvality životního prostředí, zkvalitnění podmínek v oblasti sociálních záležitostí a zvyšování počtu pracovních míst.

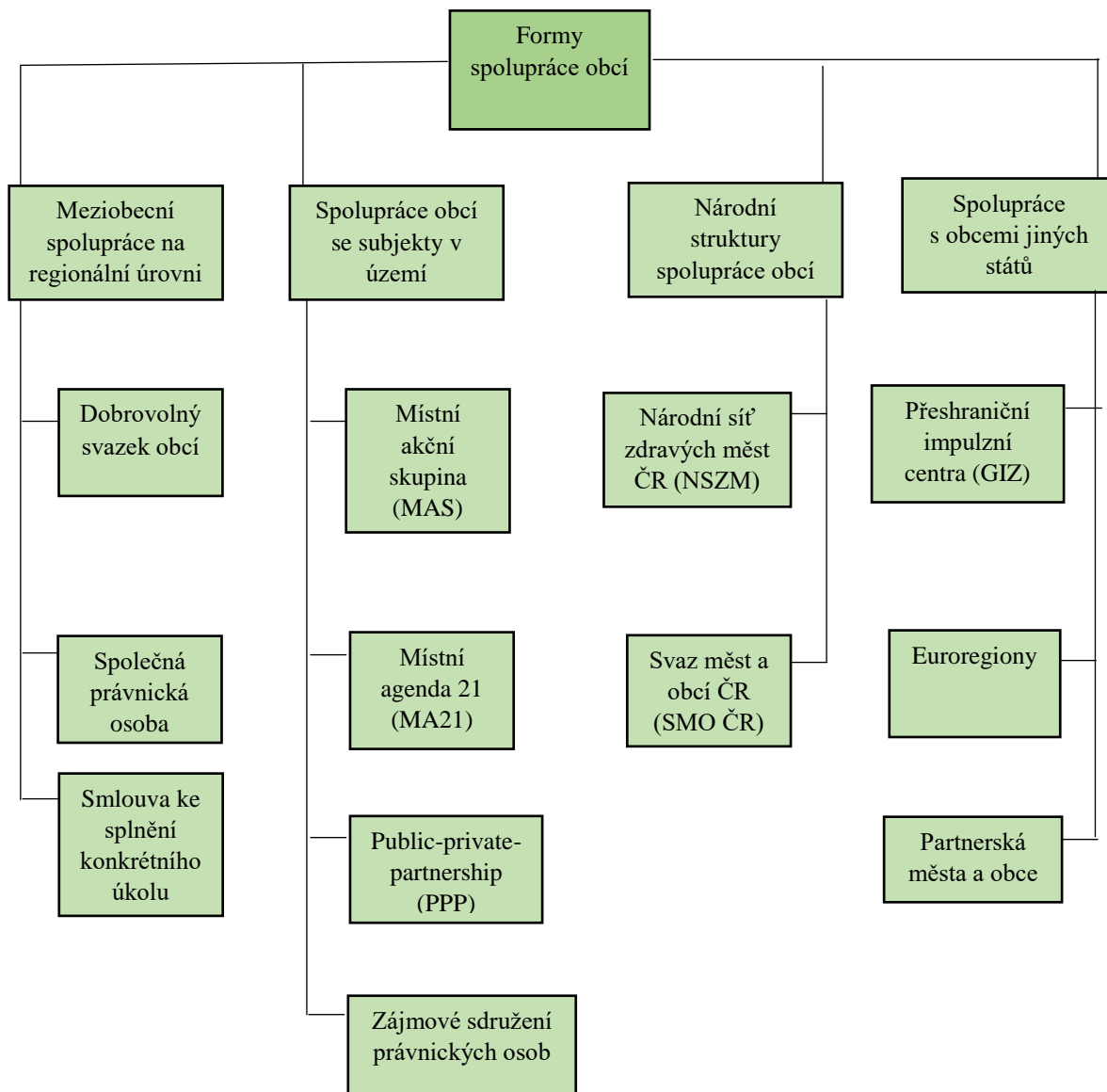
Cíle, které si obec vytýčí, a to jakým způsobem je naplňuje, vede k samotnému ovlivnění regionů. Obce realizují své cíle pomocí nástrojů v podobě rozpočtu, majetku, nástrojů správního a administrativního rázu a nástrojů napomáhajících k participaci s ostatními institucemi veřejného a soukromého sektoru.⁵⁰ Můžeme rozlišit různé formy spolupráce. Formy spolupráce obcí tvoří určitou právní i organizační podobu spolupráce a lze ji členit dle několika hledisek. Jedním z možných způsobů členění je kombinace členění podle území a spolupracujících subjektů (viz. Obrázek č. 1). Následující schéma zobrazuje jednotlivé formy spolupráce. Každá z těchto forem se liší agendou své působnosti. V rámci diplomové práce se konkrétně zaměřím na formy spolupráce obcí s obcemi jiných států. Pozornost bude věnována zejména partnerským městům a obcím, jež

⁴⁹ DUŠEK, Jiří. Faktory regionálního růstu a rozvoje: (se zaměřením na spolupráci měst a obcí v Jihočeském kraji). České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2010, s. 71-72.

⁵⁰ Tamtéž, s. 72-73.

jsou pro problematiku, kterou se práce zabývá relevantní, a pomohou nastínit kritéria pro výběr obcí vhodných pro případovou studii.

Obrázek č. 1: Členění způsobů a forem spolupráce.

Zdroj: GALVASOVÁ, Iva a kol. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje, 2007, s. 26.

Spolupráce hraje významnou roli také v oblasti současných institucionálních studiích regionálního rozvoje. Důraz je kladen především na vzájemnou spolupráci v oblasti působení aktérů na místní a regionální úrovni založené na vzájemné důvěře. Důvěra je nezbytným předpokladem pro správné fungování ekonomiky a je tvořena opakovanými interakcemi. Síť kontaktů se mohou lišit jak kvalitou, tak mírou důvěry.

Regionální výzkum zkoumá osobní vztahy, vzájemnou důvěru mezi partnery a studuje kontakty v podobě společenské integrity a určuje jejich hodnotu z hlediska příčin mezi regiony.

Definice pojmu město či obec může být různá, liší se v závislosti na tom, v rámci kterého vědního oboru na municipalitu nahlížíme. Existuje mnoho termínů definovaných např. z hlediska architektonického, urbanistického či sociologického. Ty se mohou také lišit dle pohledů jednotlivých autorů. Jedna z možných definic označuje municipalitu jako geograficky vymezený a relativně stabilní sociální organismus, který se vyznačuje souborem dynamických znaků, pomocí nichž se odlišuje od jiných forem osídlení. Základní znaky města jsou faktory měnící se s časem jako např. počet a hustota obyvatel, převažující druhy výrobních a nevýrobních aktivit, struktura obyvatelstva aj.⁵¹ V rámci meziobecní spolupráce vzniká řada regionálních i specializovaně orientovaných svazů, asociací, spolků či sdružení, které slouží k podpoře regionálního rozvoje a zastupují obce v případě řešení různých problémů. Existuje také řada mezinárodních a nadnárodních svazů, spolků, euroregionů, asociací, které byly zřízeny pro podporu při řešení přeshraničních problémů, k výměně vzájemných zkušeností a k zastupování zájmů měst a obcí v rámci EU.⁵²

Představitelé municipalit se zasazují o řádné zajištění podmínek udržitelného rozvoje pro místní občany a na svém území, avšak ne všechny tyto vztahy lze považovat za faktor rozvoje. Za účelem vytvoření a udržení optimálních podmínek určených k realizaci rozvojových cílů obcí či regionů je potřeba využít vhodné vnitřní i vnější zdroje. Zpravidla převažuje absence vlastních zdrojů, a to jak v oblasti personálních otázek, tak i po stránce materiální a finanční. Nedostatek finančního zajištění přitom může způsobit zpomalení rozvoje obce či regionu.⁵³

⁵¹ DUŠEK, Jiří. Faktory regionálního růstu a rozvoje: (se zaměřením na spolupráci měst a obcí v Jihočeském kraji). České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2010, s. 60.

⁵² FILIPOVÁ, Štěpánka a Marek JETMAR, ed. Inspirujte se z meziobecní spolupráce. Praha: Projektová kancelář Svazu měst a obcí České republiky, 2015, s. 6.

⁵³ DUŠEK, Jiří. Faktory regionálního růstu a rozvoje: (se zaměřením na spolupráci měst a obcí v Jihočeském kraji). České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2010, s. 62.

3. 2. Spolupráce s obcemi jiných států

Z výše uvedených forem spolupráce bude pro diplomovou práci relevantní zaměřit se zejména na spolupráci obcí s obcemi jiných států. Ta je v České republice vymezena Zákonem č. 128/2000, o obcích dle, konkrétně § 55. Zákon definuje obec jako územně samosprávnou jednotku oprávněnou podílet se na přeshraniční spolupráci, což ji dává možnost kooperace s obcemi jiných států a stát se tak jedním z aktérů mezinárodních sdružení místních orgánů. V oblasti mezinárodní spolupráce rozlišujeme tři následující formy:

- a) Přeshraniční impulsní centra.
- b) Euroregiony.
- c) Partnerská města a obce.⁵⁴

V následujících podkapitolách si představíme jednotlivé formy spolupráce obcí, jež se uskutečňují na bázi mezinárodní kooperace

3. 3. 1 Přeshraniční impulsní centra

Idea vzniku přeshraničních impulsních center IPC (GIZ)⁵⁵ pochází z Rakouska, kde se zároveň zrodila i jejich první působiště. Prvotním cílem bylo implementovat síť center podél celé hranice.⁵⁶ V současné době představují přeshraniční impulsní centra pilotní evropský projekt v oblasti kooperace regionů, které se nachází podél příhraničních oblastí Dolního Rakouska, České republiky, Slovenska a Maďarska. Projekt pomáhá překonávat jak technické, tak společenské hranice mezi regiony. Dále nabízí impulsní a podpůrnou činnost při realizaci přeshraničních projektů a aktivit. K odbourání existujících předsudků a motivaci obyvatelstva k větší spolupráci napomáhají v daných mikroregionech úzké hospodářské, sociální a kulturní kooperace.⁵⁷

⁵⁴ GALVASOVÁ, Iva a kol. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje, 1. vyd. Brno, 2007, s. 40-43.

⁵⁵ *Grenzüberschreitende Impuls Zentren.*

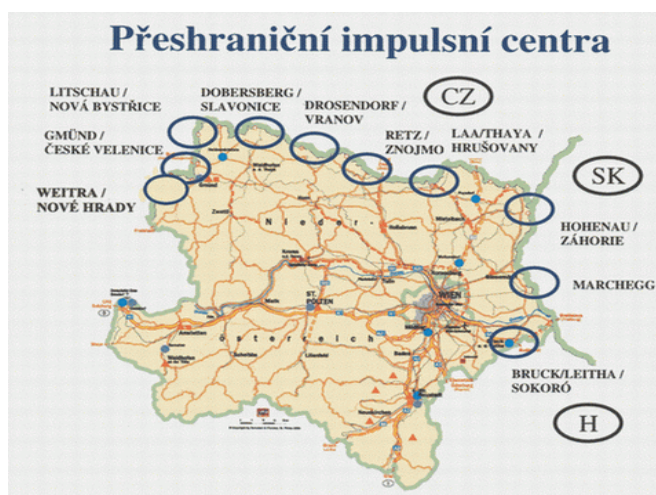
⁵⁶ DUŠEK, Jiří. Faktory regionálního růstu a rozvoje: (se zaměřením na spolupráci měst a obcí v Jihočeském kraji). České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2010, s. 159.

⁵⁷ EUROREGION SILVA NORTICA. Impulsní centra – kontakty. [online]. [cit. 2017-01-20]. Dostupné z: <http://www.silvanortica.com/old/cz/?clanek=36>.

Na území České republiky se nachází, např. IPC České Velenice (rakouský partner: GIZ Gmünd-Schrems), IPC Nová Bystřice (GIZ NORD Litschau), IPC Sdružení Růže (GIZ Region Weitra) a IPC Slavonice (GIZ Thayaland).⁵⁸ Finanční podporu v rámci přeshraničních grantů využívají jednotlivá IPC např. k rekonstrukci místních památek, vydávání propagačních materiálů v oblasti cestovního ruchu, na kulturní akce (koncerty, divadelní představení aj.), na realizaci česko-rakouských tras pro pěší a cyklisty atd. Projekty byly financovány z dotací fondu PHARE CBC, z iniciativy Evropského společenství Interreg IIIA⁵⁹ a z regionálních programů firmy Ecoplus a Dolnorakouské společnosti pro podporu příhraničí. V programovém období 2007-2013 bylo možné využít k financování aktivit také finanční prostředky z operačního programu Přeshraniční spolupráce.⁶⁰

V současném programovacím období 2014-2020 jsou centra finančně podporována ze strukturálních a investičních fondů Evropské unie prostřednictvím programu přeshraniční spolupráce Interreg V-A.⁶¹

Obrázek č. 2: Přeshraniční impulzní centra.

Zdroj: IPC SDRUŽENÍ RŮŽE. [online]. [cit. 2017-01-20]. Dostupné z: http://www.pic.sdruzeniruze.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=100120&id=8863&p1=2115

⁵⁸ IMPULZNÍ CENTRUM SLAVONICE CENTRUM PRO ČESKORAKOUSKOU SPOLUPRÁCI. [online]. [cit. 2017-03-05]. Dostupné z: www.i.slavonice mesto.cz/assets/File.ashx?id_org=200036&id_dokumenty=23102.

⁵⁹ Iniciativa Evropského společenství Interreg IIIA si klade za cíl pozvednout celkovou socioekonomickou úroveň příhraničních regionů se zřetelem na obchodní, hospodářské, turistické a kulturní vztahy.

⁶⁰ GALVASOVÁ, Iva a kol. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje, 1. vyd. Brno, 2007, s. 40.

⁶¹ EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY. Program interreg V-A Rakousko – Česká republika. [online]. [cit. 2017-01-20]. Dostupné z: <https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/OP-Rakousko-%E2%80%93-CR>.

3.3.2 Euroregiony

Termínem euroregion či evropský region se označují regionální formy kooperace mezi evropskými zeměmi. Euroregiony slouží k překonávání hranic pomocí přeshraniční spolupráce a ke snížení jejich významu na úroveň správního členění s pozitivně stimulačním účinkem na spolupráci.⁶²

V České republice fungují euroregiony zpravidla jako zájmová sdružení právnických osob či jako sdružení subjektů uzavřených na základě smlouvy. V současné době se na území ČR nachází celkem třináct euroregionů zahrnující území více než čtyřiceti ze sedmdesáti šesti okresů. Ke spolupráci dochází na územích, které mají určité přeshraniční kulturní a hospodářské vazby, mnohdy určeny historickým vývojem. Jedním z cílů euroregionů je přispívat ke zlepšení životních podmínek místního obyvatelstva, především v okruhu sociálních a kulturních záležitostí a v oblasti hospodářství a infrastruktury. Dále se zasazují o odstraňování disparit a postupné vyrovnávání ekonomického a sociálního rozvoje na území obou stran hranic.⁶³

Obrázek č. 3: Mapa euroregionů v České republice.

Zdroj: MAPOVÝ SERVER CRR. [online]. [cit. 2017-01-20].

Dostupné z: http://mapy.crr.cz/tms/crr_a/euro/index.php?lg=cz_win#c=3536025%252C5519376&z=0&l=ajax_euro,ajax_euro_plochy&p=&hs=1&.

⁶² DUŠEK, Jiří. Faktory regionálního růstu a rozvoje: (se zaměřením na spolupráci měst a obcí v Jihočeském kraji). České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2010, s. 163.

⁶³ CENTRUM PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ ČESKÉ REPUBLIKY. Euroregiony. [online]. [cit. 2017-01-20]. Dostupné z: <http://www.crr.cz/cs/regiony/regionalni-cleneni/euroregiony/>.

4. Partnerství měst (Town-Twinning)

Pojem partnerství je nezbytné představit v širším smyslu fenoménu paradiplomacie. Jde o stále více aplikovaný model ve veřejném sektoru, který především na lokální a regionální úrovni využívá v rozvojových procesech vzájemné formální i neformální vztahy. V současnosti se jeví jako jeden z módních a medializovaných prostředků, který přispívá k zajištění trvalého sociálního a ekonomického rozvoje lokálních a regionálních politik.⁶⁴

Koncept *partnerství měst, partnerství obcí* či *komunální partnerství*⁶⁵ označuje dle Rady evropských obcí a regionů partnerskou spolupráci na komunální úrovni, jež není časově ani věcně omezená.⁶⁶ Aktéry těchto vztahů mohou být tedy obce jako základní územně administrativní jednotky. Partnerská spolupráce jinými slovy také tzv. *town-twinning* představuje formu dlouhodobé kooperace mezi samosprávnými jednotkami na komunální úrovni, jež tkví v pravidelném setkávání představitelů měst a obcí a je založená na základě smlouvy, či memoranda podepsaného zástupci zúčastněných municipalit.⁶⁷

Jedním z významných znaků partnerství uzavřených mezi municipalitami je spolupráce měst a obcí pocházejících z různých států. Komunální partnerství proto lze označit za zahraniční politiku realizovanou na komunální úrovni, přičemž ve většině případů šlo o partnerství budované mezi municipalitami ze dvou různých států. V době procesu sjednocování Evropy vznikala však i partnerství mezi městy či obcemi z více států, jednalo se o tzv. vícestranná partnerství (tzv. *Ringpartnerschaften*).⁶⁸

Řada měst a obcí v České republice navázala partnerskou spolupráci s obcí či městem v některém z evropských států. Partnerská spolupráce může být realizována na základě iniciativy ze strany jednotlivých obcí či měst, případně mohou municipality využít

⁶⁴ KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů, 1. vyd. Praha, 2014, s. 10.

⁶⁵ Mimo partnerství mohou obce udržovat také *přátelství*, omezené na určitou dobu nebo vyhraněné na přesně stanovené projekty. Jde o kontakty vzniklé na základě ústní dohody, nikoli písemného dokumentu. Jedná se spíše o neformální podobu. (FILIPOVÁ, Lucie. Francouzi a Němci na cestě ke sblížení: partnerství měst a obcí (1950-2000). Praha: Academia, 2013.).

⁶⁶ FILIPOVÁ, Lucie. Francouzi a Němci na cestě ke sblížení: partnerství měst a obcí (1950-2000). Praha: Academia, 2013, s. 12-13.

⁶⁷ HŮLKOVÁ, Gabriela, Barbora VESELÁ a Otto MERTENS. Svaz měst a obcí České republiky. Praha: Svaz měst a obcí České republiky. [online]. s. 8 [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <http://www.liberec.cz/files/dokumenty/odbory/odbor-strategickeho-rozvoje-dotaci/pp/soucasne-trendy-partnerstvi-mest-obci-2012.pdf>.

⁶⁸ FILIPOVÁ, Lucie. Francouzi a Němci na cestě ke sblížení: partnerství měst a obcí (1950-2000). Praha: Academia, 2013, s. 14.

služeb Svazu měst a obcí ČR. Jedná se o dobrovolnou nevládní organizaci vzniklou jako zájmové sdružení právnických osob a členy svazu jsou obce a města.⁶⁹

Pro správné fungování partnerství je nezbytné vzájemné porozumění a sdílené chápání partnerské kooperace mezi jednotlivými partnerskými obcemi. Aby bylo partnerství řádně naplněno, je potřeba efektivní komunikace, dosažení stanovených cílů, aktivní integrace občanů, místních zájmových a profesních sdružení do partnerských aktivit.

Cílem partnerské spolupráce jsou zejména konzultace a výměna zkušeností v oblasti veřejné správy, kulturní a společenské spolupráce, výměnné studijní pobyty, pobyty dospělých i seniorů v hostitelských rodinách, součinnost na společných projektech a spolupráce v záležitostech týkajících se dopravy, územního plánování a cestovního ruchu. Tyto aspekty budou přiblíženy v následujících kapitolách a představeny na konkrétním příkladu případové studie partnerské spolupráce města Sezimovo Ústí a švýcarské obce Thierachern.⁷⁰

4. 1 Historie partnerské spolupráce

Ke zrodu partnerské spolupráce měst a obcí došlo po skončení 2. světové války, kdy tzv. town-twinning⁷¹ přispěl k usmírování nepřátelených národů a stal se tak obranným mechanismem před dalšími válečnými konflikty. První partnerství byla uzavírána v padesátých letech 20. století mezi francouzskými a německými municipalitami⁷², jejichž vztahy poznamenané řadou válečných konfliktů se začaly rozvíjet a tvořit novou náplň spolupráce. Francie označuje tento druh spolupráce jako *jumelage*. V Německu je používán termín *Städtepartnerschaft* či *Gemeindepartnerschaft*. Dle profesora ústavních dějin Adolfa Gassera, jenž byl v mnoha ohledech inspirován švýcarským politickým systémem, je tato spolupráce účelná v případě že, „*všechny autoritativní státy vážně přikročí k programu radikálně odstraňujícímu hierarchii a*

⁶⁹ SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: <http://www.smocr.cz/cz/svaz-mest-a-obci-cr/kdo-jsme/kdo-jsme.aspx>.

⁷⁰ GALVASOVÁ, Iva a kol. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje, 1. vyd. Brno, 2007, s. 43.

⁷¹ *Town-twinning*, výraz převzatý z anglického *town* = město, *twin* = dvojče.

⁷² Jedním z prvních bylo partnerství mezi francouzským městem Montbelliard a německým Ludwigsburgem.

*přenášejícímu pravomoci na obce a města.*⁷³. Po 2. světové válce byl v západní části kontinentu⁷⁴ kladen důraz především na posílení evropské myšlenky a budování „Evropy zdola“. Bylo potřeba dosáhnout smíření vzájemně zneprátelených národů a dosáhnout co nejširší spolupráce jejich států. Do centra zájmu se proto začaly dostávat obce a města, jejichž představitelé byli vhodnějšími prostředníky mezilidských vztahů než ústřední orgány státní správy. Tím došlo k probuzení zájmu obyvatel daných municipalit aktivně se setkávat a navazovat kontakty s obyvateli z jiných států. Myšlenka kooperace na komunální úrovni se živelně rozvíjela nejen v západoněmeckých okupačních zónách, ale i v řadě demokratických evropských států, a to především ve Velké Británii, Švýcarsku a Itálii. Pro podporu mírové koexistence západoevropských států byly zřízeny dvě mezinárodní organizace. V roce 1950 vznikla v rámci setkání francouzských a německých starostů Mezinárodní unie starostů pro francouzsko-německé porozumění a evropskou spolupráci⁷⁵ a v roce 1951 vznikla v Ženevě z iniciativy Adolfa Gassera a Jeana Baretha Rada evropských obcí.⁷⁶ Byli to právě švýcarští badatelé, kteří vzhledem k vlastním zkušenostem přisuzovali velký význam právě silné autonomii měst a obcí a zároveň se zasazovali o dosažení míru v Evropě a o pozvednutí švýcarské neutrality zasažené událostmi 2. světové války.⁷⁷

Roku 1963 podepsaly Francie a Německo Smlouvu o přátelství. V té době činil počet uzavřených francouzsko-německých partnerství 120.⁷⁸ Tento fenomén se stal později velmi oblíbeným a rozšířil se následně i do ostatních států Evropy.

Spuštění tzv. Železné opony poté zapříčinilo rozdělení Evropy na dvě části. Část demokratickou a část komunistickou a následně znemožnil svobodné zapojení

⁷³ FILIPOVÁ, Lucie. *Francouzi a Němci na cestě ke sblížení: partnerství měst a obcí (1950-2000)*. Praha: Academia, 2013, s. 10.

⁷⁴ Myšlenka komunálního partnerství se dostávala i do pozornosti států východního bloku. Možno předpokládat, že se komunální spolupráce na Východě rozvíjela již od poválečných let. Důkazem mohou být společnosti, které usilovaly o spolupráci s ostatními komunistickými státy, např. Svaz československo-sovětského přátelství, Společnost přátel Československa apod. Období 50. a 60. let 20. století vedla k uzavření prvních komunálních partnerství zemí z východního bloku. (FILIPOVÁ, Lucie. *Francouzi a Němci na cestě ke sblížení: partnerství měst a obcí (1950-2000)*. Praha: Academia, 2013).

⁷⁵ *Internationale Bürgermeister Union für deutsch französische Verständigung und europäische Zusammenarbeit (IBU)* usilovala především o francouzsko-německé porozumění, díky němuž chtěla dosáhnout kooperace mezi dalšími státy Evropy.

⁷⁶ *Rat der Gemeinden Europas (RGE)* – neorientovala se pouze na kooperaci mezi Francií a Německem, nýbrž zprostředkovávala partnerství mezi municipalitami z různých demokratických států Evropy.

⁷⁷ FILIPOVÁ, Lucie. *Francouzi a Němci na cestě ke sblížení: partnerství měst a obcí (1950-2000)*. Praha: Academia, 2013, s. 72-73.

⁷⁸ HŮLKOVÁ, Gabriela, Barbora VESELÁ a Otto MERTENS. *Svaz měst a obcí České republiky*. Praha: Svaz měst a obcí České republiky. [online]. s. 8 [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <http://www.liberec.cz/files/dokumenty/odbory/odbor-strategickeho-rozvoje-dotaci/pp/soucasne-trendy-partnerstvi-mest-obci-2012.pdf>.

samosprávných celků ležících na území východního bloku do partnerské spolupráce. Značný nárůst nově uzavřených partnerství poté přinesla až 90. léta 20. století zejména rok 1989, kdy země dlouhodobě utiskované nedemokratickým režimem, otevřely své dosud nepropustné hranice a umožnily municipalitám jako mezinárodním aktérům, podílet se na zahraničních aktivitách. Partnerská spolupráce tak přispěla k obnovení demokratických zásad postkomunistických států.⁷⁹

K nárůstu počtu uzavřených partnerství přispěla rovněž koncepce Evropské unie, v jejímž rámci napomáhala partnerská spolupráce k integraci nových členských států a jejich obyvatel. Příznivé partnerské kontakty mohou vést k posílení vztahů mezi občany EU a k utváření evropské identity.⁸⁰

Town-twinningová spolupráce vedla k nárůstu počtu uzavřených partnerství. Dle studie Rady evropských obcí a regionů (CEMR) bylo do roku 1991 registrováno celkem 8500 uzavřených partnerství spojující města ze 14 zemí.

Avšak nová studie provedená členskými organizacemi CEMR v roce 2006 zaznamenala okolo 17000 uzavřených partnerství. Značný nárůst byl zapříčiněn právě v souvislosti, s již zmíněným otevřením hranic po pádu Železné opony především v tzv. postkomunistických zemích, jako bylo Polsko, Československo, Maďarsko a Rumunsko.⁸¹

Z následující tabulky lze vyzorovat, že převážná většina partnerství byla uzavřena mezi sousedními státy, nebo mezi zeměmi, které pojí určitá kulturní nebo historická vazba. Díky otevření hranic bývalých komunistických zemí, nebyla partnerství uzavírána pouze mezi státy, které jsou spojeny společnou hranicí, ale došlo také k navázání nových partnerství mezi státy geograficky vzdálenějšími.

Největší počet partnerství bylo uzavřeno v Německu a Francii, jejichž převážná část vzešla z jejich vzájemné kooperace. Přibližně 2000 partnerství poté uzavřela Itálie, Polsko a Velká Británie. Dle CEMR Česká republika uzavřela celkem 1124 partnerství a Švýcarsko čítalo okolo 485 partnerství.

⁷⁹ Svaz měst a obcí České republiky. Partnerství pro budoucnost. [online]. s. 5 [cit. 2017-01-26]. Dostupné z: <http://www.smocr.cz/data/files/tisk-publikace/publikace-partnerstvi-pro-bud.pdf>.

⁸⁰ HŮLKOVÁ, Gabriela, Barbora VESELÁ a Otto MERTENS. Svaz měst a obcí České republiky. Praha: Svaz měst a obcí České republiky. [online]. s. 9 [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <http://www.liberec.cz/files/dokumenty/odbory/odbor-strategickeho-rozvoje-dotaci/pp/soucasne-trendy-partnerstvi-mest-obci-2012.pdf>.

⁸¹ Tamtéž, s. 9.

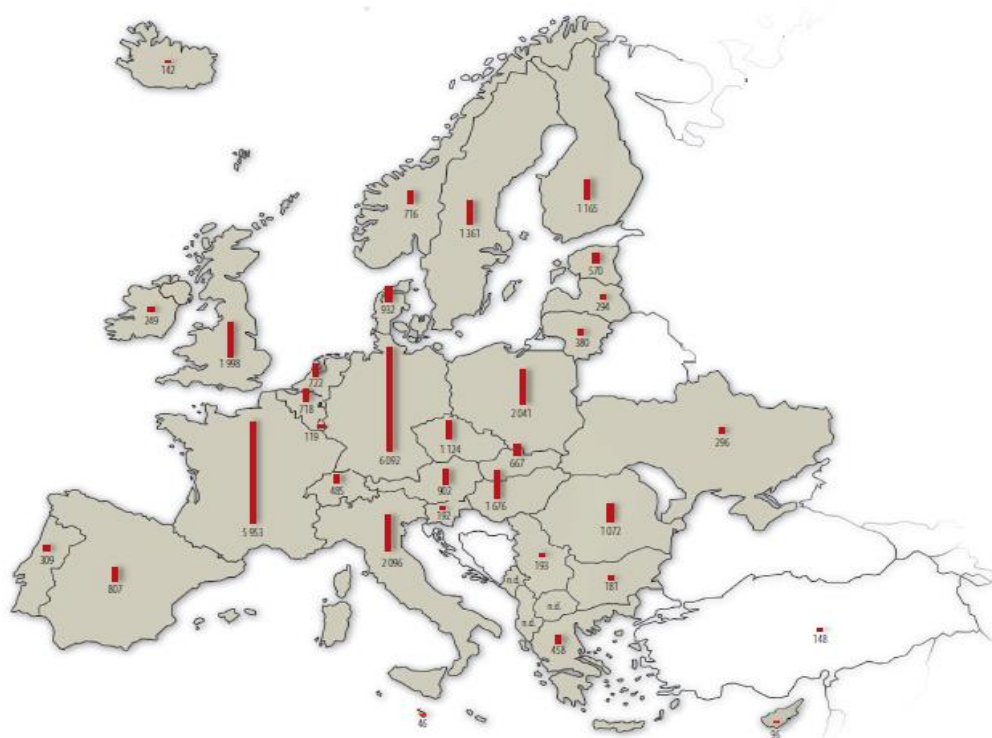
Tabulka č. 1: Počet uzavřených partnerství v evropských členských zemích CEMR. Stav k roku 2007.

Země	Počet uzavřených partnerství	Země	Počet uzavřených partnerství
Německo	6 092	Švýcarsko	485
Francie	5 953	Řecko	458
Itálie	2 096	Litva	380
Polsko	2 041	Portugalsko	309
Velká Británie	1 998	Ukrajina	296
Maďarsko	1 676	Lotyšsko	294
Švédsko	1 361	Irsko	249
Finsko	1 165	Srbsko	193
Česká Republika	1 124	Slovinsko	192
Rumunsko	1 072	Bulharsko	181
Dánsko	932	Island	142
Rakousko	902	Lucembursko	119
Španělsko	807	Kypr	96
Nizozemí	722	Malta	46
Belgie	718	Albánie	údaj neuveden
Norsko	716	Makedonie	údaj neuveden
Slovensko	667	Černá Hora	údaj neuveden
Estonsko	570		

Zdroj: Svaz měst a obcí České republiky. Partnerství pro budoucnost. [online]. s. 6 [cit. 2017-01-26].
 Dostupné z: <http://www.smocr.cz/data/files/tisk-publikace/publikace-partnerstvi-pro-bud.pdf>.

Vybraná mapa znázorňuje mapu Evropy, kde jsou dle údajů tabulky č. 1 zobrazené jednotlivé země a počet uzavřených partnerství k roku 2007.

Obrázek č. 4: Mapa partnerství měst v evropských členských zemích CEMR, 2007.

Zdroj: Svaz měst a obcí České republiky. Partnerství pro budoucnost. [online]. s. 6 [cit. 2017-01-26].
Dostupné z: <http://www.smocr.cz/data/files/tisk-publikace/publikace-partnerstvi-pro-bud.pdf>.

Partnerskou spoluprací lze považovat za přirozený nástroj spolupráce obcí a měst na mezinárodní úrovni. V současné době funguje také jako jeden z možných faktorů rozvoje území. Svou dlouholetou tradicí přispěla k porozumění mezi jednotlivými národy a kulturami, což mohlo vést k překonávání bariér a mj. ke zvýšení podílu občanů na veřejném životě. Dále přispěla k integraci Evropské unie a k posílení její identity a občanství.

Mezinárodní twinningová spolupráce by měla být nedílnou součástí života obce a jejích občanů. Může mít pozitivní vliv na vztahy mezi jednotlivými aktéry k danému území, stejně tak mít vliv i na důvěru ve volené představitele municipalit. Partnerství mezi aktéry lokální i regionální správy dlouhodobě přispívá ke zvyšování konkurenceschopnosti

území.⁸² Přináší bohatou výměnu zkušeností v nejrůznějších oblastech, zaměřených zejména na život v dané obci, ať už se jedná o její rozvoj, sociální oblast, školství, životní prostředí, cestovní ruch či fungování místní samosprávy. Partnerství měst a obcí působí též jako nástroj určený na podporu ekonomických vazeb mezi podnikateli v partnerských městech a regionech. Partnerská spolupráce může mít následující formy:

- a) Formálně uzavřená partnerství – partnerství vzniklá na základě oficiální dohody, deklarace, memoranda či smlouvy o spolupráci; na základě této formy partnerství probíhá i spolupráce města Sezimovo Ústí a švýcarské obce Thierachern, jež je hlavním předmětem zkoumání případové studie diplomové práce.
- b) Spolupráce na společném projektu.
- c) Neformálně uzavřená partnerství – neformální partnerství či přátelství vzniklá na základě ústní dohody.⁸³

Pro budování harmonického rozvoje partnerské spolupráce je potřeba vzájemného obohacování. K tomu je nezbytná aktivní účast obyvatel obou municipalit, různých věkových a sociálních skupin. Aktivity realizované v rámci partnerských vztahů, by měly pomoci najít řešení hlavních aktuálně projednávaných témat. Dobré partnerské vztahy by měly být rovněž dlouhodobou záležitostí, neměly by tedy být omezeny časem, neboť dlouhodobě fungující partnerství přinášejí pevná přátelství a solidární přístup mezi jednotlivými obcemi. Partnerské vztahy, jež přetrvávají v přátelství, vytváří vhodné prostředí pro rozvoj nových metod spolupráce a mohou posloužit dalším generacím.⁸⁴

4. 2 Partnerství ve veřejné diplomacii a jeho aplikace v praxi

Významnou roli při naplňování principů partnerství mají rovněž teorie a koncepce, které se podílejí na reálném dosažení konceptu partnerství v praxi. Jde zejména o koncept vládnutí (*governance*), vytváření sítí ve veřejných politikách (*networking*) a sociální kapitál. Pojem partnerská spolupráce i tyto zmíněné pojmy se v současné době dostávají do

⁸² KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů, 1. vyd. Praha, 2014, s. 14.

⁸³ SVAZ MĚST A OBCÍ ČR. Co je partnerství měst neboli town-twinning. [online]. [cit. 2017-01-26]. Dostupné z: <http://www.partnerskamesta.cz/o-twinningu/co-je-twinning/co-je-partnerstvi-mest-neboli-town-twinning.aspx>.

⁸⁴ Svaz měst a obcí České republiky. Partnerství pro budoucnost. [online]. s. 7 [cit. 2017-01-26]. Dostupné z: <http://www.smocr.cz/data/files/tisk-publikace/publikace-partnerstvi-pro-bud.pdf>.

podvědomí stále více v souvislosti se zaváděním nových přístupů sloužících k řízení veřejného sektoru i dalších nových přístupů k řešení ekonomických a sociálních problémů rozvoje a priorit nastavených danou společností. Záměrem tedy další části kapitoly bude představení těchto jevů, které se s partnerstvím vzájemně ovlivňují a determinují.⁸⁵

Veřejná správa se v současnosti setkává s řadou nových přístupů při uskutečňování svých základních alokačních, redistribučních i stabilizačních funkcí. Pro podporu ekonomického růstu, zaměstnanosti a sociálních problémů je veřejná správa nucena vynaložit finanční prostředky. Což se může jevit jako problém současných demokratických místních, regionálních i národních vlád, které řeší trvale náročnější problémy a rozvojové inovace v rámci globálních integračních procesů a růstu mocenského postavení nadnárodních korporací. Mezi dopady globalizačních procesů na mezinárodní úrovni patří i oslabení rozvojových možností států a územních samospráv, které by měly předcházet a řešit záležitosti související s ekonomickým růstem. V případě územně samosprávných jednotek často dochází k poklesu zájmu o veřejné dění ze strany místních občanů i firem, neboť místní samosprávy nejsou schopné naplňovat veškeré jejich požadavky, což vede ke ztrátě důvěry ve stát i veřejné představitele.⁸⁶

K řešení těchto socioekonomických problémů jsou využívány diverzifikované nástroje veřejných politik, schopné efektivně reagovat na rozvojové výzvy. K těmto nástrojům řadíme např. koncept víceúrovňového vládnutí a rozvíjení interaktivních sítí, participace aktérů na tvorbě a realizaci veřejných politik, podpora vzájemného poznávání jednotlivých aktérů formou veřejných diskuzí o důležitých problémech veřejného života. Veřejná správa při aplikaci těchto nástrojů poté plní funkci koordinátora jednotlivých zájmů v rámci dlouhodobého i krátkodobého horizontu. Úřady a instituce na národní, regionální i místní úrovni přispívají k posílení řízení v oblasti hospodářských aktivit organizací veřejné správy a podílí se na implementaci vybraných moderních manažerských postupů sloužících k zajištění vyšší míry účinnosti v oblasti veřejného sektoru. Nelze vyloučit ani privatizaci vybraných služeb týkající se např. oblasti zdravotnictví, technických služeb, energetiky apod. Použití nových nástrojů řízení ve veřejném sektoru tak může být vedle privatizace jednou z forem řešení konfliktu mezi limitovanými zdroji a odpovědností veřejné správy v souvislosti se zabezpečením služeb i v rámci zvyšování základních standardů kvality života občanů a sociálních skupin.

⁸⁵ KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů, 1. vyd. Praha, 2014, s. 16.

⁸⁶ Tamtéž, s. 17.

4. 2. 1 Vládnutí

Na úrovni místních a regionálních vlád se v současné době aplikují zejména formy řízení v podobě principů tzv. vládnutí (*governance*).⁸⁷

S pojmem „vládnutí“ se poprvé setkáváme ve 12. století ve Francii. V té době představoval řízení propouštění na záruku. Poté se dostává do Anglie, kde sloužil jako prostředek řízení feudální moci a soustředil se na jednotu nikoli na jedinečnost. V 16. století se vznikem národního státu pojem *governance* zmizel.⁸⁸ Do popředí zájmu se poté opět dostává v 70. letech 20. století, kdy dochází k transformaci charakteru veřejné správy ve vyspělých demokraticky zřízených státech a k přechodu od tradičních či státně centrických forem vládnutí k formám vlády *governance*. Tento reformní krok vedl k přeměně formálních i neformálních vlastností vlád a státních úřadů, které mohou v různých zemích dosahovat různé podoby. Vládnutí souvisí s uspokojením potřeb společnosti a ekonomiky reorganizovat dosavadní formy politických a veřejnoprávních institucí za účelem naplnění potřeb státu, občanů i soukromého sektoru.⁸⁹

Základní myšlenka konceptu vládnutí spočívá v rozhodování a řízení ve veřejné správě, jež má poskytnout řadu postupů a technik, které umožní odklon od rigidních a typicky byrokratických forem řízení ve veřejném sektoru k novým způsobům vládnutí. Vládnutí můžeme chápat také jako jeden ze způsobů přenesení moci ve správě a výkonu administrativních záležitostí v oblasti veřejné sféry, jež je uskutečňována procesy i institucemi založenými na společném vyjednávání a na uplatňování práv a požadavků diferencovaných sociálních skupin a jejich zájmů. *Governance* vede k obohacení byrokraticky orientovaných struktur o prvky participativního řízení, čímž veřejná správa otevírá možnosti pro vstup nových subjektů a umožní jim podílet se na rozvojových procesech území. Koncept vládnutí souvisí s přijetím nových hodnot a norem v oblasti řízení rozvoje území ve veřejném sektoru, přičemž dochází k rozšiřování počtu institucí a subjektů participujících se na veřejné politice.

Koncept vládnutí klade důraz na dosažení takového systému veřejných politik, při kterém se základní strategické cíle rozvoje a priority budou formovat v podobě vzájemné komunikace a vzájemných vztahů probíhajících mezi představiteli veřejné správy,

⁸⁷ KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů, 1. vyd. Praha, 2014, s. 18-19.

⁸⁸ CIHELKOVÁ, Eva a kol. Mění se uspořádání světa a nové formy vládnutí. 1. vydání. Praha, 2011, s. 60.

⁸⁹ ČERMÁK, Daniel a Jana VOBECKÁ. Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě: význam, praxe, příslib. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011, s. 40.

podnikatelského a občanského sektoru. Další z možných definic představuje koncept vládnutí jako proces tvorby a uplatňování veřejné politiky, jež sdílejí různé typy sociálních i ekonomických skupin, které usilují o dosažení svých zájmů. Pro správné vytváření a realizaci veřejné politiky je nezbytné nepřetržitě hledat vzájemné kompromisy a konsensy, které povedou k dlouhodobě udržitelnému rozvoji obcí, měst a regionů.⁹⁰

Podstata konceptu vládnutí i možnosti jeho použití v praxi v oblasti řízení veřejného sektoru je v poslední době velmi diskutované téma. Zkoumání základních principů governance je velmi přínosné pro chod organizací jako je např. OSN, neboť jednotlivé definice governance nejsou zaváděny jednotně, což může mj. zapříčinit zpomalení vývoje aktérů vládnutí či vést k neřešení různých druhů problémů a ke změnám ve fungování společnosti.⁹¹

Dopady aplikace konceptu vládnutí do praxe mohou vést k případným změnám způsobů rozhodování a řízení místního i regionálního rozvoje. Odpovědnost organizace samosprávy i státní správy je v oblasti veřejného sektoru definována zákonem a je vykonávána bez ohledu na velikost dané jednotky, ekonomickou situaci či územní charakter. Avšak případné zapojení ostatních aktérů z podnikatelského a občanského sektoru může být odlišné např. z pohledu velkých a malých obcí nebo dle úrovně rozhodování, jedná-li se o lokální či nadnárodní úroveň apod. Velký význam mají s ohledem na formování příslušné veřejné politiky taktéž vzájemné vztahy mezi jednotlivými aktéry, jež nemusí být úplně vždy mezi jednotlivými substátními jednotkami identické. Princip vládnutí tak může přispět k odlišení charakteru veřejných politik mezi jednotlivými územně samosprávnými jednotkami, přičemž v potaz jsou brány jednotlivé sociální skupiny aktivní v dané lokalitě a odlišné lidské zdroje.

Pokud analyzujeme jednotlivé aktéry veřejné politiky a jejich motivaci podílet se na partnerské spolupráci je potřeba vzít v úvahu potenciál neformálních vztahů a vazeb, které jsou nedílnou součástí každé společnosti a které neformální cestou mohou zapříčinit výsledek rozhodovacího procesu a určení veřejného zájmu. Za takovéto skupiny neformálních vztahů lze považovat např. soukromé konzultanty a poradce, nátlakové skupiny, bohaté rodiny apod.

Governance se nepohybuje jen v rovině teoretické. Základní cíle a principy tohoto konceptu se podílejí i na vybraných rozvojových strategiích a koncepčních dokumentech

⁹⁰ KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů, 1. vyd. Praha, 2014, s. 20-21.

⁹¹ CIHELKOVÁ, Eva a kol. Měníci se uspořádání světa a nové formy vládnutí. 1. vydání. Praha, 2011, s. 59.

na regionální, národní i mezinárodní úrovni.⁹² Obecně existují tři důvody rozvoje governance, které jsou vzájemně propojeny. Jde především o oslabení schopnosti veřejné správy při naplňování politických cílů. Druhým důvodem je posílení vlivu na růst efektivity veřejné správy a jí udělených služeb. Třetím důvodem je rostoucí důraz na transparentnost a otevřenost veřejné správy související s participací různých aktérů společnosti.⁹³

Principem vládnutí se zabývá i Evropská unie v souvislosti s vytvářením jednotného evropského správního i politického prostoru. O tom, jak přistupovat při aplikaci principů vládnutí pojednává Bíla kniha o evropském vládnutí, kde je představen vlastní koncept vládnutí, vytvořený Evropskou komisí poukazující na pravidla, procesy a chování jednotlivých institucí v rámci tvorby a implementace evropských politik.⁹⁴

Dosažení principu vládnutí je považováno za jednu z možných priorit Kohezní politiky EU, tedy Politiky hospodářské, sociální a územní soudržnosti.⁹⁵ Aby byly jednotlivé členské státy EU schopné dosáhnout konkurenceschopnosti a zaměstnanosti bylo by vhodné investovat do lidských zdrojů, strategických firem a kapitálu, stejně jako investovat do projektů určených k rozvoji území postaveného na politice partnerství, resp. politice věcí veřejných.⁹⁶ Při zavádění konceptu governance může dojít k transformaci procesu tvorby a realizace veřejných politik na všech úrovních řízení. Při zavádění nových přístupů v oblasti veřejné politiky je kladen důraz především na:

- Integraci co největšího podílu aktérů – vládnutí je jednou z možností, jež mohou využít jak jednotlivci, tak skupiny ze soukromé i veřejné sféry chtějí-li se zapojit do procesů vytváření veřejné politiky a zasazují se o prezentaci svých potřeb a přání.
- Nepřetržitý proces – při rozhodování o veřejném zájmu a cílech rozvoje v obcích, městech či regionech jsou prostřednictvím kontinuálního procesu brány v potaz různé zájmy místních a regionálních aktérů; k uplatnění těchto zájmu je potřeba neustálého hledání vzájemného konsensu.

⁹² KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů, 1. vyd. Praha, 2014, s. 21-22.

⁹³ ČERMÁK, Daniel a Jana VOBECKÁ. Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě: význam, praxe, příslib. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011, s. 44.

⁹⁴ KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů, 1. vyd. Praha, 2014, s. 22-23.

⁹⁵ KOLAŘÍK, Petr, Vít ŠUMPELA a Jana TOMEŠOVÁ. Komparace systému řízení intervencí v České republice, Polské republice a Maďarsku [online]. s. 41 [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <https://www.vse.cz/polek/download.php?jnl=rst&pdf=76.pdf>.

⁹⁶ Tamtéž, s. 23.

- Seberřízení neboli autoregulaci – na přípravě a implementaci veřejné politiky se podílejí jednak formální instituce založené na právním a politickém systému, tak neformální instituce vzniklé integrací zájmů jednotlivců nebo skupin do rozhodování o věcech veřejných.⁹⁷

Aby mohly být výše uvedené principy aplikovány do praxe ve veřejném sektoru, je potřeba je přizpůsobit organizačním a institucionálním změnám rozhodovacího a řídicího systému ve veřejné správě. Realizace konceptu vládnutí může vést ke změnám v nastavení formálních a institucionálních procesů rozhodování a řízení záležitostí v oblasti veřejné správy, včetně přerozdělení moci. To vše je rovněž spjato s rozvojem autonomie lokálních a regionálních vlád. Zavádění konceptu vládnutí s ohledem k silným vzájemným vztahům v dané oblasti, vyšší míře sociální kontroly i občanské kontroly, určitému charakteru komunikačních vazeb i vzhledem k vyšší komplexnosti a složitosti řízení je efektivnější na úrovni obcí, měst a regionů než na úrovni národní. V zemích, ve kterých v rámci územní samosprávy panuje vysoký stupeň autonomie (např. Švýcarsko, Francie, Belgie aj.), jsou jednotlivé úřady oprávněny více diferencovat metody a přístupy k utváření a implementaci veřejné politiky se zřetelem na teritoriální zvláštnosti a požadavky místních aktérů. Vysoká míra autonomie tak umožní obcím, městům a regionům lépe aplikovat koncept vládnutí, podporovat partnerství a integrovat různé potřeby aktérů v oblasti veřejné diplomacie.⁹⁸

Aplikace konceptu vládnutí na území České republiky je zřejmá již po roce 1989, kdy díky procesu obnovení a posilování míry autonomie územních samosprávných celků na regionální a místní úrovni získaly města i obce významný rozsah kompetencí, které jim umožní v zákonem vymezených rovinách zasahovat do realizace vybraných veřejných politik i nástrojů sloužících k dosažení vytyčených cílů.

Koncept governance může napomoci dosáhnout dlouhodobě stanovených cílů za účelem zvýšení kvality života a udržitelného rozvoje území. Aby mohl být koncept vládnutí řádně etablován do praxe řízení ve veřejné správě je potřeba provést organizační změny na jednotlivých úrovních a vytvořit vhodné podmínky pro uzavření potenciálního partnerství a pro společné zájmy místních a regionálních aktérů.⁹⁹

⁹⁷ KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů, 1. vyd. Praha, 2014, s. 24.

⁹⁸ Tamtéž, s. 25-26.

⁹⁹ KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů, 1. vyd. Praha, 2014, s. 30.

4. 2. 2 Dobré vládnutí

Dobré vládnutí (*Good governance*) bylo zavedeno Světovou bankou spolu s konceptem governance v roce 1993. Rozvojový program OSN v součinnosti s konceptem vládnutí definuje dobré vládnutí na základě čtyř principů: participace, transparentnost, skládání účtů a efektivnost.¹⁰⁰ Good governance lze obecně definovat jako mechanismus sloužící ke zvyšování kvality řízení ve veřejné správě.¹⁰¹ Tento pojem definovalo mnoho autorů, např. dle Surendra Muinshiho jde o „účastnický styl vládnutí, jenž funguje odpovědným a transparentním způsobem založeným na principech výkonnosti, legitimacy a konsenzu s cílem podporovat práva jednotlivých občanů a veřejné zájmy, tedy projevující politickou vůlí pro zabezpečení hmotného blahobytu společnosti a udržitelného rozvoje se sociální spravedlností“.¹⁰² Dobré vládnutí je prostředek, jehož pomocí by mohlo dojít k posilování vybraných charakteristik řízení ve veřejné správě, jako je např. rozvoj demokracie, otevřenost, ochrana lidských práv, právní stát a právní jistoty aj. Přenesení dobrého vládnutí do praxe je založeno na třech základních principech:

- vnitřní pravidla a omezení: kontrola účetnictví, audit, nezávislost soudnictví a centrální banky, státní služba a rozpočtová pravidla,
- místní potřeby a partnerství: poradní komise a sbory, výzkumy v oblasti veřejných služeb, zpětná vazba občanů a jiných aktérů,
- konkurence: zainteresovanost soukromých iniciativ do zabezpečování veřejných služeb, otevření možností pro více subjektů ve veřejných službách, alternativní prostředky při řešení sporů aj.¹⁰³

Dodržování principu dobrého vládnutí v řízení ve veřejné správě může přispět k vymezení politických, sociálních i ekonomických priorit rozvoje společnosti s ohledem na respektování zájmů a potřeb sociálních skupin a jednotlivců, jež jsou ohroženi sociálním vyloučením. Good governance vychází z konceptu vládnutí a určuje způsoby a nástroje k naplnění základních principů vládnutí. Dobré vládnutí je založeno na korelaci několika základních charakteristik tvorby a realizace veřejné politiky. Mezi něž patří např. participace na řízení, respektování autonomie, pozice občanských sdružení a asociací,

¹⁰⁰ CIHELKOVÁ, Eva. Mění se uspořádání světa a nové formy vládnutí. Praha: Oeconomica, 2011, s. 83.

¹⁰¹ KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů, 1. vyd. Praha, 2014, s. 30.

¹⁰² CIHELKOVÁ, Eva. Mění se uspořádání světa a nové formy vládnutí. Praha: Oeconomica, 2011, s. 83.

¹⁰³ KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů, 1. vyd. Praha, 2014, s. 30.

řízení zaměřené na společný konsenzus, odpovědnost za přijatá a realizovaná rozhodnutí, transparentnost, dostupnost a přístup k informacím aj.

Koncept good governance je vhodný model pro řízení v oblasti veřejného sektoru, v praxi jej však nelze komplexně dosáhnout. Existuje velmi málo zemí, které by charakterem řízení ve veřejném sektoru zcela naplňovaly základní principy konceptu dobrého vládnutí, jsou však výjimky jako např. Švýcarsko, Finsko nebo Švédsko, jež usilují o respektování hodnot udržitelného rozvoje území a dosažení ideálního stavu.

4. 2. 3 Budování sítě kontaktů

Na rozvoj a vznik partnerství má vliv mnoho různých faktorů sociálního, kulturního, ekonomického i politického rázu. Partnerství vzniká a rozvíjí se díky existenci vzájemných vztahů a vazeb v daných společenstvích, tzv. networks, které slouží ke vzájemnému informování se a vytváří vztahy mezi jednotlivci, zástupci občanského, veřejného i podnikatelského sektoru. Networks neboli tvoření sítě kontaktů se podílí na spoluvytváření vzájemných sociálních vazeb v příslušné komunitě. Síťování poskytuje možnosti a potenciál vzájemné kooperace v rámci problematiky vybraných rozvojových problémů místního nebo regionálního rozvoje a lze ji realizovat jak na regionální, lokální, tak na národní i mezinárodní úrovni.¹⁰⁴

Navazování sítí v dané komunitě vytváří formální i neformální vztahy sloužící k výměně informací a znalostí, čímž napomáhají k podpoře partnerství a spolupráce při dosahování individuálních a společných cílů. Networks lze definovat také jako vzájemné vztahy a vazby vznikající mezi organizacemi různého charakteru s ohledem na právní subjektivitu i vertikální nebo horizontální uspořádání.¹⁰⁵ Jednotliví aktéři networkingu mají velký význam z hlediska fungování sítě i potřeb společnosti a jsou téměř obtížně zastupitelní v rámci přenosu informací, služeb, peněz, zboží, postojů či myšlenek.¹⁰⁶

Partnerství jako součást networkingu je považováno za jednu z podkategorií síťování, ke kterému dochází na daném území, kdy partnerství vzniklé v rámci daných sítí,

¹⁰⁴ KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů, 1. vyd. Praha, 2014, s. 34.

¹⁰⁵ KESNER, Ladislav, a kol. Management kulturního cestovního ruchu [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Praha: Cultropa, 2008 [cit. 2017-01-21]. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/efcd9671-4737-427b-bab5-1b6be507e800/GetFile10_1.pdf.

¹⁰⁶ KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů, 1. vyd. Praha, 2014, s. 34.

přispívá k dosažení společného cíle. Networking se aktivně podílí na budování kontaktů a vztahů nezbytných pro tvorbu projektů a opatření určených pro rozvoj obcí, měst a regionů. Pro budování partnerství je nezbytné rozvíjet sítě mezi různými úrovněmi územních samosprávných celků v oblasti jednotlivých lokalit, např. rozvíjení sítí v otázkách územního plánování mezi obcemi a kraji apod. Jde o tzv. síťové partnerství, které umožňuje propojení místní úrovně s úrovní regionální.¹⁰⁷ Proces síťování rozlišuje z hlediska navazování partnerství následující čtyři stadia:

- vytipování a výběr vhodného partnera – v této fázi zatím spolupráce neprobíhá, jedná se o fázi výběru,
- vzájemné poznávání a zkoumání partnerů – zkoumání a hledání výhod plynoucích z partnerství,
- expanze a rozvoj vzájemné spolupráce – míra důvěry v rámci daných sítí,
- tvorba vzájemných pevných vazeb a vztahů – partneři se dobře znají, využívají vzájemných výhod a pevných záruk.¹⁰⁸

Přenos a výměna informací mezi jednotlivci a skupinami je nedílným pilířem projektů a základní podmínkou pro budování a rozšiřování partnerství mezi organizacemi a institucemi veřejného, soukromého i občanského sektoru. Budování sítí na místní, regionální i národní úrovni by mohlo vést k získání aktuálních informací a znalostí, prolínání vzájemných zkušeností a k vzájemné inspiraci a motivaci. Dále by mohlo přispět k šíření finančních i nefinančních možností a k podpoře rozvojových aktivit. Partnerství vytvořená v rámci networkingu jsou zpravidla inspirována příklady ostatních a předávají zkušenosti z dobré praxe, které přispívají ke zvyšování kvality života v dané lokalitě.¹⁰⁹

Politiku síťování lze označit za fenomén 80. – 90. let 20. století spojený zejména s procesy modernizace veřejné správy a uplatňování nových manažerských metod řízení ve veřejné správě. Rozvíjení sítí není definováno ani zakotveno v žádném administrativním nařízení jednotlivých správních systémů. Existuje však řada programů určených na podporu networkingu.¹¹⁰

¹⁰⁷ KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů, 1. vyd. Praha, 2014, s. 34-35.

¹⁰⁸ KESNER, Ladislav, a kol. Management kulturního cestovního ruchu [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Praha: Cultropa, 2008 [cit. 2017-01-21]. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/efcd9671-4737-427b-bab5-1b6be507e800/GetFile10_1.pdf.

¹⁰⁹ KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů, 1. vyd. Praha, 2014, s. 38.

¹¹⁰ Např. iniciativa Leader, program Evropa pro občany, projekty partnerství měst (town-twinning), projekty na podporu sociálního partnerství, projekty na podporu sousedských vztahů aj.

5. Případová studie města Sezimovo Ústí a obce Thierachern

Začátkem 90. let 20. století započala vzájemná spolupráce mezi městem Sezimovo Ústí a švýcarskou obcí Thierachern, jež přetrvává po více než patnáct let. Obě municipality jsou v mnoha ohledech velmi odlišné, přesto sdílejí i řadu podobných témat k řešení. Pro ucelení kontextu celé práce je nezbytné nejprve zaznamenat historický vývoj daných municipalit i jejich současná charakteristická dílčí fakta. Tím bude možné lépe nastínit kritéria, na jejichž základě kanton Bern *přidělil* obci Thierachern jako partnerské město právě Sezimovo Ústí.

5.1 Sezimovo Ústí

Město Sezimovo Ústí¹¹¹ leží v okrese Tábor v Jihočeském kraji. Od bývalého okresního města Tábor je vzdáleno necelé 4 km jižním směrem. Město je od roku 2003 obcí s pověřeným obecním úřadem na území obce s rozšířenou působností Tábor.¹¹² Sezimovo Ústí se nachází v nadmořské výšce 399 m. n. m. na soutoku řeky Lužnice a Kozského potoka, kde se dělí město na dvě části – část historickou Sezimovo Ústí I a část průmyslovou Sezimovo Ústí II tzv. „Bařov“¹¹³. Sezimovo Ústí čítá okolo 7275 obyvatel¹¹⁴ a spadá do aglomerace Tábor – Sezimovo Ústí – Planá nad Lužnicí.

Historie města je spojena s rodem Vítkovců. Název města pochází od ústí Kozského potoka do řeky Lužnice, kde byla ve 13. století založena původní osada. První písemná zmínka z roku 1262 nazývá město Auczt tedy Ústí. Přesněji je název města upřesněn v listině Karla IV. pojednávající o „Ústí nad řekou Lužnicí“. O několik desítek let později pojmenovali místní město jako Sezimovo Ústí.¹¹⁵ Dle dochovaných písemností bylo město v majetku pána Sezemi z Ústí, který byl levobočkem a jedním z pěti synů Vítky z Prčic.¹¹⁶

¹¹¹ Dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích sestává obecní zřízení České republiky dle § 5 z obcí, měst, městysů a statutárních měst. Sezimovo Ústí vzhledem k počtu obyvatel, rozloze a urbanistickému řešení spadá do kategorie měst.

¹¹² Do roku 2002 bylo Sezimovo Ústí obcí ležící v okrese Tábor a náleželo pod jeho správu.

¹¹³ Lze se setkat také s přízviskem „Kovák“, název dle Bařova strojírenského závodu, dnes známé jako Kovošvit MAS, a.s..

¹¹⁴ Stav k 1. 1. 2016.

¹¹⁵ ŠMAHEL, František a kol. Dějiny Tábora. 1. díl. 1. svazek do roku 1421. Jihočeské nakladatelství, 1988, s. 101-102.

¹¹⁶ Dle pověsti Vítek z Prčic rozdělil svůj majetek mezi své syny, tzv. „dělení růží“. Jindřich se stal pánem z Hradce a v jeho znaku byla zlatá růže na modrém štítě. Druhorozený syn, Vilém získal Landštejn s Třeboní a

Významný rozmach zaznamenalo město ve středověku. V té době došlo k rozvoji a rozkvětu místního obchodu a řemesel. Za významný milník ve středověkých dějinách města lze považovat pobyt mistra Jana Husa, který zde kázal na nedalekém Kozím hrádku. Roku 1420 město dobili husité, nechali ho vypálit a přesídlili na území dnešního Tábora, kde založili obec s názvem Hradiště. Dochovaná část města byla poté nazývána Starý Tábor¹¹⁷ (*Alttabor*)¹¹⁸.

Ke „znovuvzkříšení“ významu města došlo až v 19. století. Jednou z mnoha významných událostí té doby byla přeměna města v průmyslové a obytné středisko. Rozvíjel se zde zejména strojírenský průmysl. Své historické a dodnes užívané jméno se městu navrátilo až v roce 1920.¹¹⁹ V části zvané „Paďousy“¹²⁰ v Sezimově Ústí I, byla v roce 1930 na tamní periferii zahájena výstavba letního sídla ministerstva zahraničních věcí a druhého z československých prezidentů dr. Edvarda Beneše. Roku 1948 v této vile Edvard Beneš zemřel a v zahradě vily byla vystavěna jeho hrobka, kde je pochován se svou manželkou Hanou.¹²¹

Sezimovo Ústí má ve znaku heraldickou pětilistou růži ve zlato-modře polceném štítě. Růže je opačných barev se stříbrným semeníkem a poukazuje na historickou minulost města spojenou s rodem Vítkovců.¹²²

do znaku růží stříbrnou na červeném poli. V pořadí třetí syn, Smil obdržel panství Strážské a Bystřické a jeho znak nesl modrou růži na zlatém štítě. Vítkův levoboček Sezema získal panství Ústecké a do znaku černou růží. (OFICIÁLNÍ STRÁNKY MĚSTA ČESKÝ KRUMLOV. Obraz dělení růží. [online]. [cit. 2016-12-19]. Dostupné z: http://www.castle.ckrumlov.cz/docs/cz/zamek_3nadvori_deleni.xml.)

¹¹⁷ KLIMEK, Hynek. Sezimovo Ústí - město, které se zrodilo dvakrát. Krnín: Růže pro město Sezimovo Ústí, 2009, s. 18-32.

¹¹⁸ Název města na katastrální mapě z roku 1829. Území zaniklého Sezimova Ústí je pojmenováno jako Starý Tábor a veškeré názvy jsou uvedeny v německém jazyce.

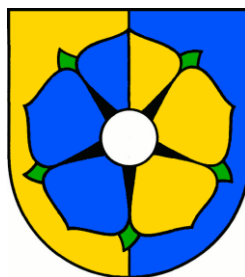
¹¹⁹ KLIMEK, Hynek. Sezimovo Ústí - město, které se zrodilo dvakrát. Krnín: Růže pro město Sezimovo Ústí, 2009, s. 33-37.

¹²⁰ Znovu vzkříšenému městu se v 19. století říkávalo také hanlivým výrokem „Paďousy“. Jedná se o podobný výraz, jako když byl někdo poslán tzv. „do Prčic“.

¹²¹ V současné době slouží Vila Benešových jako reprezentační prostory určené předsedovi vlády České republiky a je využívána k plnění úkolů spojených s činností vlády. Mj. se zde konají Dny otevřených dveří pro veřejnost. Termíny Dnů otevřených dveří stanoví Úřad vlády České republiky. (VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. Vila Hany a Edvarda Benešových v Sezimově Ústí. [online]. [cit. 2016-12-19]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/urad-vlady/dalsi-objekty/vila-v-sezimove-usti-55729/>.)

¹²² ČESKO. Obecně závazná vyhláška č. 4/2003 o znaku a praporek města Sezimovo Ústí a jejich užívání. Dostupný z: <http://www.sezimovo-usti.cz/prilohapdf/2003-04.pdf>.

Obrázek č. 5: Znak města Sezimovo Ústí.

Zdroj: OFICIÁLNÍ STRÁNKY MĚSTA SEZIMOVO ÚSTÍ. [online]. [cit. 2016-12-19]. Dostupné z: <http://www.sezimovo-usti.cz/>.

Město je od roku 1998 jedním ze členů Společenství měst s husitskou minulostí a tradicí¹²³, jež napomáhá navazovat a rozvíjet kontakty mezi Českou Republikou a Německem na komunální úrovni, čímž přispívá k jejich vzájemnému poznávání.¹²⁴ Dnešní Sezimovo Ústí protíná mezinárodní silnice E55, která jej dělí na již zmíněné dvě části. Sezimovo Ústí disponuje třemi základními školami a jednou školou střední. Město poskytuje velmi různorodé a pestré kulturní využití pro veřejnost.

5. 2 Thierachern

Obec Thierachern (*Einwohnergemeinde*)¹²⁵ se nachází v německy mluvícím kantonu Bern, ve správním kraji Thun. Krajské město Thun je vzdálené od obce Thierachern necelých 5 km západním směrem. Od Bernu, který je nejen hlavním městem kantonu, ale i celého Švýcarska, je obec vzdálená pouhých 20 km. Obec leží v nadmořské výšce 610 m. n. m. a rozprostírá se na území o velikosti 7,5 km². Obec se pyšní výhledem na okolní Bernské Alpy. Dle aktuálních údajů žije v Thierachernu celkem 2452

¹²³ Česko-německý spolek měst s 18 členskými městy. Spolek vzešel roku 1998 z iniciativy měst Neunburg vorm Wald a Tábor.

¹²⁴ SPOLEČENSTVÍ MĚST S HUSITSKOU MINULOSTÍ A TRADICÍ. Důvod vzniku. [online]. [cit. 2016-12-19]. Dostupné z: <http://www.husitskamesta.net/cs/www/o-sdruzeni/duvod-vzniku.html>.

¹²⁵ Zahrnuje vymezené nebo na základě usnesení Velké rady kantonu Bern přidělené území včetně obyvatelstva a disponuje politickou příslušností. Pojmenování pro tyto jednotky se kantonálně liší. Lze se setkat s přízvisky: *Politische Gemeinde*, *Munizipalgemeinde*, *Ortsgemeinde*, *Bezirk*. (BĚLOHLAVOVÁ, Šárka. Postavení obcí v rámci systému veřejné správy ve Švýcarsku. Č. Budějovice, 2015. bakalářská práce (Bc.). Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Filozofická fakulta.).

obyvatel.¹²⁶ Obec se skládá z územních částí Wahlen, Dorf, horní a dolní Schwand a Brüggarten.¹²⁷

Název obce¹²⁸ byl poprvé zmíněn v zakládací listině biskupství Lausanne v roce 1128. Význam tohoto jména není dodnes jednoznačně objasněn. Vliv mohla mít několik století trvající nadvláda říše římské, která panovala v těchto oblastech. Latinské slovo „aqua“ bylo pravděpodobně ztenčeno na „ach“, nebo „acher“. Jiný význam názvu obce lze zdánlivě odvodit z doslovné interpretace vazby „bei den Tier – äckern“, což je považováno za oblast, kde byla zakopávána mrtvá zvířata.

Z historického hlediska, sahají kořeny obce do 13. století. První písemná zmínka pochází z roku 1228, kdy zakládací listina biskupství Lausanne pojednává o existenci kostela Thierachern. Dnešní obecní znak převzal svou podobu z praporu pocházejícího z roku 1680. Heraldická symbolika znaku vyjadřuje původ jména obce. Název obce Thierachern je odvozený od slov Tier (zvíře) a Acker (půda). V dávných dobách protékala územím obce řeka zvaná Kander, jejíž časté rozvodnění zaplavovalo území obce. Na břehu řeky se vyskytovala převážně lesní zvěř, a to zejména jeleni. Z toho důvodu se motivem obce stal stoupající jelen na zlatém poli, stojící na zelené trojhoře. Roku 1714 došlo k prokopání tunelu tzv. *Kanderdurchstich*¹²⁹ a odvodnění území, aby se zabránilo rozlévání vodního toku a zamezilo dalším povodním.

Obrázek č. 6: Znak obce Thierachern.

Zdroj: OFICIÁLNÍ STRÁNKY OBCE THIERACHERN. [online]. [cit. 2016-12-03]. Dostupné z: <http://www.thierachern.ch/>.

¹²⁶ Stav k 1. 12. 2016.

¹²⁷ THIERACHERN: Fakten. [online]. [cit. 2016-12-03]. Dostupné z: <http://www.thierachern.ch/index.php?page=203000>.

¹²⁸ Existuje několik variant pro název obce: Tieraqua, Tieracher, Tiracher, Tirascher.

¹²⁹ Roku 2013 se v obci Thierachern konala slavnost s názvem „300 let Kanderdurchstich“ jako pocta předkům, kteří se zasadili o prokopání tunelu, který umožnil život v oblastech řeky Kander.

V obci Thierachern existuje uskupení tzv. občanská obec (*Burgergemeinde*)¹³⁰, které užívá status obce, ale nejedná se o územně administrativní jednotku. Od politické obce Thierachern se liší polem své působnosti. Občanská obec je tvořena obyvateli obce Thierachern a disponuje vlastními orgány a vlastní správou. Patří jí určité lesní plochy, dva zemědělské pozemky a tři zemědělské podniky.¹³¹

Dále je v obci evangelicko-reformovaná církevní obec Thierachern (*Evangelisch-reformierte Kirchgemeinde Thierachern und Uebeschi*)¹³², která je součástí reformované zemské církve Bern-Jura-Solothurn¹³³ a zahrnuje obce Thierachern, Uetendorf a Uebeschi. Církevní obec čítá okolo 6500 členů, o které pečuje příslušná rada církevní obce, farář a pověřenec v záležitosti církevní výuky jakož i další dobrovolně zainteresované osoby.¹³⁴

Co se týká oblasti školství, má obec Thierachern k dispozici školku, jednu základní školu a střední školu. Od roku 1998 jsou na základní škole Kandermatte vyučováni žáci a žákyně prvního stupně od 1. - 6. třídy a na druhém stupni školy tzv. Oberstufenschule jsou vyučováni žáci a žákyně z Thierachernu a okolních obcí Amsoldingen, Höfen und Uebeschi od 7. - 9. třídy.¹³⁵ Za účelem posílení atraktivity a rozvoje obce vznikl v roce 2013 nový slogan obce „*Zuhause zwischen Stadt und Land*“, který vystihuje její charakter. Vizi místní rady obce (*Gemeinderat*)¹³⁶ je profilovat obec jako spojovací článek mezi městem a venkovem. Jde především o vytvoření silnějšího povědomí veřejnosti o tom, kolik nabídek a infrastruktury je k dispozici v těsné blízkosti obce, i když obec sama těmito

¹³⁰ Dle čl. 107 Ústavy kantonu Bern se jedná o typ obce tzv. *Burgergemeinde* (občanská obec). (ŠVÝCARSKO. Verfassung des Kantons Bern ze dne 6. června 1993. Dostupná z: <https://www.admin.ch/opc/de/classified-compilation/19930146/201503110000/131.212.pdf>).

¹³¹ THIERACHERN: Burgergemeinde. [online]. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://www.thierachern.ch/index.php?page=606000>.

¹³² Dle čl. 107 Ústavy kantonu Bern se jedná se o typ obce tzv. *Kirchgemeinde* (církevní obec). (ŠVÝCARSKO. Verfassung des Kantons Bern ze dne 6. června 1993. Dostupná z: <https://www.admin.ch/opc/de/classified-compilation/19930146/201503110000/131.212.pdf>).

¹³³ Landeskirche Bern-Jura-Solothurn.

¹³⁴ KIRCHGEMEINDE THIERACHERN. [online]. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://www.kirche-thierachern.ch/startseite/unsere-kirchgemeinde/unsere-doerfer.html>.

¹³⁵ THIERACHERN: Schulen. [online]. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://www.thierachern.ch/index.php?page=501000>.

¹³⁶ Ve Švýcarsku každý kanton disponuje vlastním kantonálním názvoslovím, které se kanton od kantonu liší. Rozdíly jsou patrné i mezi jednotlivými obcemi daného kantonu. Ve Švýcarsku je moc exekutivní a legislativní striktně oddělena. Exekutivní moc představuje tzv. *Gemeinderat* (obecní rada) - V českém prostředí myšlena obecní rada a tzv. *Gemeindepräsident* (starosta). Legislativní moc představuje tzv. *Gemeindeversammlung* (obecní shromáždění) - V českém prostředí je myšleno obecní zastupitelstvo. (BĚLOHLAVOVÁ, Šárka. Postavení obcí v rámci systému veřejné správy ve Švýcarsku. Č. Budějovice, 2015. bakalářská práce (Bc.). Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Filozofická fakulta.).

možnostmi nedisponuje. Mimo to skýtají obci potenciál místní spolky, volnočasové aktivity, sportovní a kulturní akce, které podporují místní společenský život.¹³⁷

5.3 Vývoj interkomunálních vztahů kantonu Bern a jihočeského regionu

Dříve než bude přiblížena samotná případová studie města Sezimovo Ústí a bernské obce Thierachern, bude potřeba nejprve připomenout události, které předcházely vzniku partnerské spolupráce obou municipalit.

Smyslem mezinárodní spolupráce je odbourávání hranic a snižování nežádoucích diferenciací mezi jednotlivými národy a kulturami. Jak již bylo zmíněno, první partnerství vznikala po 2. světové válce jako nezbytný důsledek obnovy mírové koexistence evropských národů. Politická reorganizace a reforma veřejné správy vedly v 90. letech 20. století v tehdejší Československu¹³⁸ k živelnému nárůstu počtu uzavřených partnerství se zahraničními partnery. Statistická analýza Svazu měst a obcí České republiky eviduje do roku 1989 celkem 74 partnerství, zatímco po roce 1990 činil počet nově uzavřených partnerství 891. Pád Železné opony umožnil českým samosprávným celkům opět navazovat a obnovovat partnerské vztahy. Kooperaci na mezinárodní úrovni lze tedy považovat za jednu z forem, které vedly ke znovuoobnovení zpřetrhaných vazeb, a to zejména se státy západní Evropy.¹³⁹ Komunální přeshraniční spolupráce je jedinečný zdroj výměny zkušeností a poskytuje příležitost obohacení vztahů na profesní i osobní bázi, které mají značný vliv na kvalitu výkonu obecní správy.

Navazování mezinárodní spolupráce spadá do samostatné působnosti obce, avšak v 90. letech 20. století byl první impuls učiněn shora, kdy v mnoha případech byl původcem počátečních přeshraničních setkání konkrétní okresní úřad (OkÚ). Uzavírání interkomunálních vztahů bylo v té době na jihu Čech zcela ojedinělé. Šlo o naprosto specifický a v dnešní době patrně nemožný způsob, jakým docházelo k navázání spolupráce se zahraničními partnery. První pokusy uzavřít partnerství by byly očekávány

¹³⁷ THIERACHERN: Leitbild. [online]. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://www.thierachern.ch/index.php?page=205000>.

¹³⁸ Oficiální název: Československá socialistická republika (ČSSR).

¹³⁹ HŮLKOVÁ, Gabriela, Barbora VESELÁ a Otto MERTENS. Svaz měst a obcí České republiky. Praha: Svaz měst a obcí České republiky. [online]. s. 9 [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <http://www.liberec.cz/files/dokumenty/odbory/odbor-strategickeho-rozvoje-dotaci/pp/soucasne-trendy-partnerstvi-mest-obci-2012.pdf>.

především s municipalitami v sousedních zemích, což by bylo přirozeným důvodem s ohledem na geografickou, kulturní či jazykovou blízkost. Překvapivým počinem však bylo uzavírání prvních zahraničních kontaktů, ne se sousedním Rakouskem nebo Německem, ale se Švýcarskem.¹⁴⁰ První iniciativa byla učiněna v roce 1991 ze strany Ministerstva pro správu obcí¹⁴¹ kantonu Bern (*Direktion der Gemeinden*) v rámci kantonem iniciovaného projektu na podporu obcí v Československu.¹⁴² Důvody, které vedly kanton Bern k tomuto kroku, přiblížím níže.

Počáteční setkání představitelů kantonu Bern a jihočeského regionu¹⁴³ se uskutečnila v rámci pracovní návštěvy kantonálního prezidenta Petera Schmidta v tehdejší Československu¹⁴⁴. Při této příležitosti se pozornost představitelů kantonální vlády upínala především k zájmu o kooperaci s jedním z regionů Československa. Tehdy se jako přijatelný partner pro spolupráci jevil právě jihočeský region, který se zdál být v mnoha ohledech srovnatelný s kantonem Bern.¹⁴⁵ Jihočeský region byl definován okresy ve spolupráci s jednotlivými přednosty okresních úřadů. Prvotní ujednání mezi kantonem Bern a jihočeským regionem zahrnovalo území osmi jihočeských okresů¹⁴⁶. Značný zájem na participaci projeví také přednostové okresních úřadů v Klatovech a v Jihlavě, následně byly připojeny i okresy dnešního Plzeňského kraje a Kraje Vysočina.¹⁴⁷ Slavnostní proklamace byla podepsána 28. října 1991 v Bernu. Hlavním koordinátorem za švýcarskou stranu byl Peter Schmid a Mario Annoni¹⁴⁸. Za českou stranu stvrdil spolupráci svým podpisem tehdejší místopředseda ČNR Jiří Vlach, který založil spolu s několika dalšími

¹⁴⁰ KUBATOVÁ PITROVÁ, Miroslava. Obnova česko-rakouských příhraničních vztahů na začátku 90. let 20. století: Případová studie obce Kamenný újezd. In: VALEŠ, Lukáš a Jiří PETRÁŠ a kol. Sametová revoluce v českých obcích, městech a regionech aneb, 25 let poté. 1. vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, 2014, s. 112–113.

¹⁴¹ *Justiz-, Gemeinde- und Kirchendirektion* (Ministerstvo pro justiční, obecní a církevní záležitosti). Obecní správa kantonu Bern spadá do gesce Úřadu pro obecní záležitosti a pořádku (*Amt für Gemeinden und Raumordnung*).

¹⁴² Osobní archiv Ruth Thomet.

¹⁴³ Jihočeský kraj v té době neexistoval. Užíván byl proto termín jihočeský region, který je mj. uváděn ve všech memorandech, dokumentech a jednáních. K obnově krajského zřízení dochází až Zákonem č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územně samosprávných celků.

¹⁴⁴ Oficiální název: Česká a Slovenská Federativní Republika.

¹⁴⁵ VLACH, Jiří. Deset let partnerství obcí kantonu Bern a jihočeského regionu. Českobudějovické listy 25. 10. 2001, str. 10.

¹⁴⁶ České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek, Prachatice, Strakonice, Tábor + okres Pelhřimov.

¹⁴⁷ KUBATOVÁ PITROVÁ, Miroslava. Obnova česko-rakouských příhraničních vztahů na začátku 90. let 20. století: Případová studie obce Kamenný újezd, 2014, s. 115.

¹⁴⁸ Zástupci vlády kantonu Bern (*Regierungsrat*).

aktéry v roce 1990 tzv. Jihočeskou radu pro mezinárodní spolupráci, jež se stala zprostředkovatelem jihočeských kontaktů se zahraničím.¹⁴⁹

Po sametové revoluci, jejíž dopad měl vliv na společenské změny, které započaly po roce 1989, byli představitelé obcí jihočeského regionu velmi zvědaví na chod obecní správy ve Švýcarsku.¹⁵⁰ Zpočátku panovaly jisté obavy, zda je česká strana schopna dosáhnout požadované úrovně v rámci komunikace a kooperace se švýcarskými partnery. Podobné pocity nejistoty byly zřejmé i na švýcarské straně, která měla o Čechách spíše zkreslené představy způsobené téměř nepropustnou Železnou oponou mezi východním a západním blokem.¹⁵¹ Cílem a přínosem kantonálního projektu mělo být oživení a navázání vztahů s východními státy a potřeba přiblížit se k západním státům se stabilními strukturami.¹⁵² Potřebná byla vzájemná výměna názorů a obohacení zkušeností nejprve na úrovni státní správy a poté zejména v oblasti obecní samosprávy. Tato zprvu živelná akce se postupně těšila velkému úspěchu. Vše odstartovalo cestou výběru obcí tzv. *Runde*.¹⁵³ Zatímco Jihočeská rada oslovovala konkrétní vybraná jihočeská města a obce s možností spolupracovat se Švýcarskem, švýcarská strana si zakládala na dodržení principu subsidiarity, na jehož základě byly obce ve Švýcarsku regulérně dotazovány¹⁵⁴, zda by měly o případnou spolupráci s Československem¹⁵⁵ zájem. Švýcarská strana si byla vědoma nutné přeměny a demokratizace společnosti v tehdejší Československu.¹⁵⁶ A právě projekt partnerství mezi obcemi kantonu Bern a jihočeským regionem měl sloužit zejména k budování vzájemných a trvalých vztahů za účelem podpořit autonomii obcí, stabilizovat demokratické zřízení, stejně jako prohloubit a vyměnit vzájemné zkušenosti a názory.¹⁵⁷

První přiřazovací vlna zahrnovala jihočeské obce i obce kantonu Bern, které projevíly zájem podílet se na partnerství s některou z daných municipalit. V prvé řadě se na české straně jednalo zejména o okresní města a početně větší jihočeské obce. Obce si

¹⁴⁹ KUBATOVÁ PITROVÁ, Miroslava. Obnova česko-rakouských příhraničních vztahů na začátku 90. let 20. století: Případová studie obce Kamenný újezd. In: VALEŠ, Lukáš a Jiří PETRÁŠ a kol. Sametová revoluce v českých obcích, městech a regionech aneb, 25 let poté. 1. vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, 2014, s. 113.

¹⁵⁰ NOSEK, Miroslav. Návštěva partnerské obce Thierachern. Novinky ze Sezimova Ústí. 2009, str. 4.

¹⁵¹ VLACH, Jiří. Deset let partnerství obcí kantonu Bern a jihočeského regionu. Českobudějovické listy 25. 10. 2001, str. 10.

¹⁵² *Es besteht ein grosses Bedürfnis nach Annäherung an westliche Staaten mit gefestigten Strukturen* (viz Příloha č. 1).

¹⁵³ Osobní archiv Ruth Thomet.

¹⁵⁴ Viz příloha č. 1.

¹⁵⁵ Oficiální název: Česká a Slovenská federativní republika (1990-1992).

¹⁵⁶ Viz příloha č. 1.

¹⁵⁷ Rozhovor s Vreni Blesí vedla Š. Bělohlová 17. 9. 2016.

svého partnera vybrat nemohly, čímž došlo z dnešního pohledu k zásahu do samostatné působnosti obce. Pro přerozdělování obcí byly vytvořeny seznamy se základními charakteristikami vytipovaných obcí a na základě podobností došlo k prvnímu párování.¹⁵⁸ Reakce, které přicházely ze strany českých a bernských obcí, které měly zájem na projektu participovat, byly převážně pozitivního rázu. Pozitivní ohlasy, které uzavřená partnerství doprovázely, vedly Ministerstvo pro správu obcí kantonu Bern k popudu uspořádat ve stejném duchu i druhé a třetí přiřazovací kolo, otázkou však bylo, zda jsou bernské obce připraveny se této akce zúčastnit.¹⁵⁹ V průběhu čtyř let (1991 – 1995) se uskutečnila celkem tři přiřazovací kola, jež dala impuls pro vznik nových partnerství. Do roku 1995 bylo zaznamenáno 101 uzavřených partnerství.¹⁶⁰

Roku 1997 dospěl kanton Bern k závěru, že jeho postavení koordinátora a iniciátora při této akci není již více zapotřebí a své role patrona nad komunální spoluprací jihočeských a bernských municipalit se oficiálně vzdal, neboť shledal, že obce jsou již dostatečně kompetentní na to, aby partnerské vazby rozvíjely i bez jeho další podpory.¹⁶¹

Výše zmíněné se nyní pokusíme aplikovat a přiblížit na případové studii, jež se zaměří na zmapování konkrétního partnerství vybraného jihočeského města Sezimova Ústí a švýcarské obce Thierachern, které vzešlo právě na základě mezinárodní kooperace jihočeského regionu a kantonu Bern. Případová studie zachycuje zrod, navazování a fungování interkomunální spolupráce mezi vybranými municipalitami. Fakta a skutečnosti jsou doloženy a doplněny o rozhovory s příslušnými osobami jednotlivých municipalit, jež pomohou nastínit pohled a postoj obou zúčastněných stran na danou problematiku.

5. 4 Zrod partnerství města Sezimovo Ústí a obce Thierachern

Obec Thierachern obdržela 9. července 1992 dopis, ve kterém byla oficiálně tázána, zda by byla připravena účastnit se druhého přiřazovacího kola. Informována byla mj. i o

¹⁵⁸ KUBATOVÁ PITROVÁ, Miroslava. Obnova česko-rakouských příhraničních vztahů na začátku 90. let 20. století: Případová studie obce Kamenný újezd. In: VALEŠ, Lukáš a Jirí PETRÁŠ a kol. Sametová revoluce v českých obcích, městech a regionech aneb, 25 let poté. 1. vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, 2014, s. 116.

¹⁵⁹ Osobní archiv Ruth Thomet.

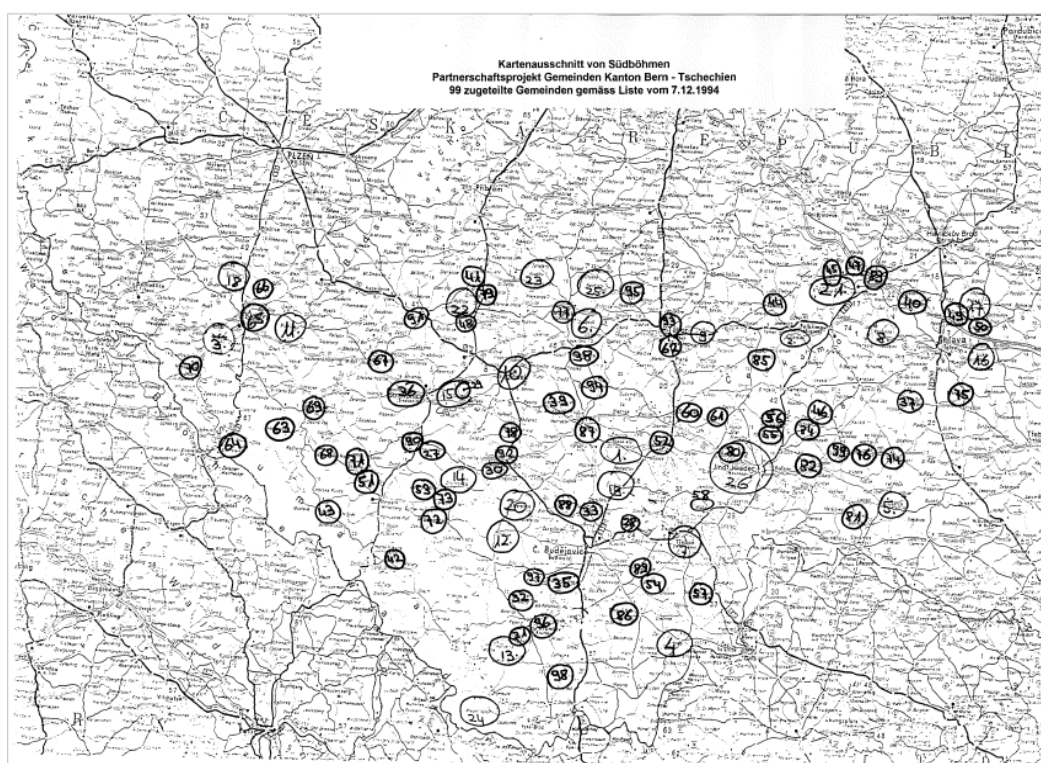
¹⁶⁰ KUBATOVÁ PITROVÁ, Miroslava. Obnova česko-rakouských příhraničních vztahů na začátku 90. let 20. století: Případová studie obce Kamenný újezd, 2014, s. 120.

¹⁶¹ VLACH, Jiří. Deset let partnerství obcí kantonu Bern a jihočeského regionu. Českobudějovické listy 25. 10. 2001, str. 10.

úspěšném uzavření prvních 32 partnerství.¹⁶² V obecní radě Thierachern bylo intenzivně projednáváno, jaký smysl a přínos by pro obec mělo navázání takového partnerství.

Obecní rada 3. srpna 1992 učinila rozhodnutí do projektu vstoupit a uzavřít partnerství v rámci druhé přerozdělovací vlny s některou z jihočeských obcí.¹⁶³ Při rozhovoru s Vreni Blesi, jež v té době byla členkou obecní rady a později starostkou obce, byla tato informace potvrzena: „*Jednotlivé obce se mohly do tohoto projektu přihlásit dobrovolně, pokud měly samozřejmě zájem na projektu participovat a podílet se. Thierachern se do projektu zapojil až po druhé výzvě kantonu Bern.*“¹⁶⁴

Obrázek č. 7: Výřez mapy jihočeského regionu s celkem 99 vyznačenými přerozdělenými jihočeskými obcemi vytvořený dle seznamu partnerských obcí z roku 1994.

Zdroj: Archivní materiál obce Thierachern.

Oficiální seznam všech spárovaných dvojic partnerských obcí z roku 1994 nebylo možné získat. Pro lepší představivost a dokreslení tématu je uveden výřez mapy jihočeského regionu, který zobrazuje 99 přerozdělených jihočeských obcí v rámci procesu tří kol iniciovaných bernským Ministerstvem pro správu obcí. Velvyslanectví České republiky v Bernu uvádí, že počet uzavřených partnerství mezi Českou republikou a

¹⁶² Viz příloha č. 2.

¹⁶³ Osobní archiv Ruth Thomet.

¹⁶⁴ Rozhovor s Vreni Blesi.

Švýcarskem byl v roce 1998 navýšen o dalších 11 nově vzniklých partnerství, jež vytvořily švýcarské municipality společně s obcemi z okresu Domažlice. Dále uvádí, že z celkem 128 českých obcí, jich ke dni 10. 10. 2014, oficiálně 20 partnerství s některou ze švýcarských municipalit ukončilo.¹⁶⁵ Můžeme však předpokládat, že řada ukončených partnerství funguje i nadále pouze ale na bázi přátelských či osobních setkání a kontaktů. Velvyslanectví ČR v Bernu ke dni 5. 11. 2014 rovněž zveřejnilo databázi aktivně spolupracujících přeshraničních obcí, mezi nimiž je uvedeno i partnerství města Sezimovo Ústí a obce Thierachern.¹⁶⁶ Na základě vlastních zkušeností a zjištěných informací mohou tuto skutečnost aktivní spolupráce potvrdit. Avšak je potřeba podotknout a nelze opomenout fakt, že nejsou pravidelně vedeny žádné oficiální statistiky a seznamy, které by dokládaly reálnou spolupráci obcí, tudíž je velmi nelehký úkol definovat celkový počet fungujících partnerství, neboť obce nemají povinnost své partnerské aktivity nahlašovat. Jaká je tedy relevantnost vytvořené databáze lze jen obtížně posoudit.

Za nositele relevantních informací můžeme považovat pamětníky, jelikož oficiální ucelená databáze uzavřených partnerství českých obcí se švýcarskými neexistuje. Dostupné informace, jsou spíše fragmentární a neucelené. V 90. letech byli nositeli informací přednostově jednotlivých okresních úřadů. OkÚ ale později zanikly. V současné době kraj žádné statistiky nevede a chce-li být informován o aktivitách obcí, provádí pouze dílčí dobrovolné analýzy sloužící nicméně jen k informačním účelům.¹⁶⁷

Samotný akt párování jednotlivých municipalit byl v kompetenci bernské kantonální vlády ve spolupráci s jihočeským regionem. Obce byly přerozdělovány na základě stanovených kritérií. V potaz byla brána velikost (rozloha, počet obyvatel) obce a její ekonomická situace. Obce ve Švýcarsku disponují vysokým stupněm autonomie, což mohlo zapříčinit, že ne vždy bylo možné spárovat dvě podobně situované obce. Podobným příkladem je právě i partnerství města Sezimovo Ústí a obce Thierachern. Sezimovo Ústí je svou rozlohou i počtem obyvatel větší než obec Thierachern a zároveň disponuje více možnostmi na pracovním trhu zejména v oblasti průmyslu. Lze tedy konstatovat, že se

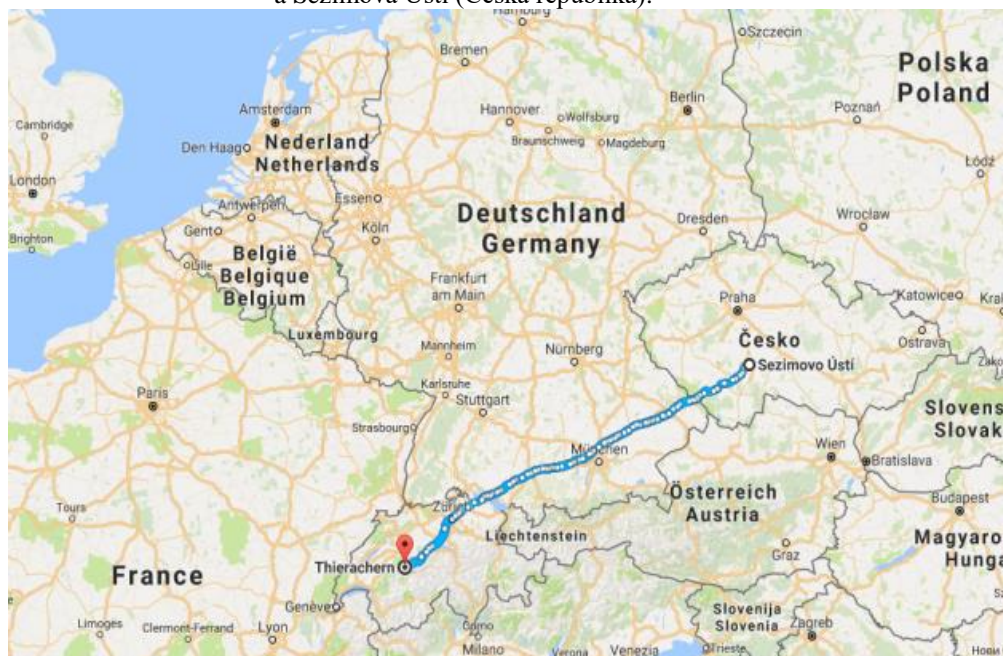
¹⁶⁵ VELVYSLANECTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY V BERNU. Jak došlo k navázání partnerství kantonu Bern s jižními Čechami a jak vypadá situace dnes? [online]. [cit. 2016-03-10]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/bern/cz/vzajemne_vztahy_a_informace/partnerske_obce/jak_doslo_k_n_avazani_partnerstvi_kantonu.html.

¹⁶⁶ VELVYSLANECTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY V BERNU. [online]. [cit. 2016-03-10]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/file/1276141/Partnerske_obce.xlsx.

¹⁶⁷ KUBATOVÁ PITROVÁ, Miroslava. Obnova česko-rakouských příhraničních vztahů na začátku 90. let 20. století: Případová studie obce Kamenný újezd. In: VALEŠ, Lukáš a Jiří PETRÁŠ a kol. Sametová revoluce v českých obcích, městech a regionech aneb, 25 let poté. 1. vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, 2014, s. 112.

v druhé vlně jihočeské obce, podobně situované jako je Thierachern do projektu nezapojily nebo byly přerozděleny již v rámci první přerozdělovací vlny.

Obrázek č. 8: Mapa zobrazující geografickou vzdálenost obce Thierachern (Švýcarsko) a Sezimova Ústí (Česká republika).

Zdroj: GOOGLE. Mapy. [online]. [cit. 2017-04-05]. Dostupné z: <https://www.google.cz/maps?hl=cs&tab=wl>.

Obci Thierachern bylo přiděleno následně jako partnerské město Sezimovo Ústí. Dnes již bývalá starostka obce Vreni Blesi, vzpomíná na první reakce ze strany obce Thierachern takto: „Když jsme v Thierachernu obdrželi zprávu, že nám bylo přiděleno jako partnerské město právě Sezimovo Ústí, nikdo jsme neměli tehdy ani tušení, kde na území České republiky město Sezimovo Ústí leží. Okamžitě jsme se podívali do mapy. Města jako Praha, Plzeň, Brno, České Budějovice a Tábor nám byla známá. Z mapy jsme zjistili, že Sezimovo Ústí leží nedaleko města Tábor. Více informací o městě a jeho představitelích jsme nehledali. Chtěli jsme se nechat překvapit, což pro nás bylo velmi napínavé, neboť jsme do poslední chvíle nevěděli, kdo proti nám bude v rámci prvního oficiálního setkání stát.“¹⁶⁸ Jedním ze spoluiniciátorů partnerství na české straně byl Petr Podolský bývalý tajemník městského úřadu města Sezimovo Ústí, který do úřadu nastoupil po tzv. Sametové revoluci v roce 1991. Také on vzpomíná na první podněty, které předcházely vzniku vzájemné kooperace obou municipalit: „Koncem roku 1992 jsme byli ze strany jihočeského regionu informováni o možnosti jakési družby se Švýcary. Byla to pro nás v té

¹⁶⁸ Rozhovor s Vreni Blesi.

*době zcela ojedinělá věc. Následně jsme obdrželi potřebné podklady a materiály k participaci a možnosti přihlásit se.*¹⁶⁹

Informace účastníkům jihočeské delegace byly zaslány jednotlivými přednosty příslušných okresních úřadů. Odjezd z Československa byl naplánován na neděli 8. 11. 1992. Byla určena dvě nástupní místa a to v Táboře a v Českých Budějovicích. Zástupci obcí obdrželi veškeré potřebné pokyny týkající se ubytování, stravy a pojištění. Sezimovo Ústí zastupovali tehdejší starosta města Jaroslav Schneider a tajemník města Petr Podolský. Akce se uskutečnila po dobu šesti dní (8. 11. – 13. 11.). Hlavní program byl zahájen den poté, co jihočeská delegace dorazila do Bernu. Mezi účastníky delegace panovaly rozpačité pocity a bylo potřeba se po náročně dlouhé cestě osvěžit a převléci, na což Petr Podolský s úsměvem vzpomíná: *„Jelikož se cestovalo přes noc, byli jsme ráno vysazeni někde na benzinové stanici poblíž Bernu, tam jsme se občerstvili, převlékli do společenských oděvů, uvázali kravaty a vyrazili směr Bern.*¹⁷⁰

Jednotlivé obce sdílely své pocity zcela odlišně, neboť zatímco Švýcaři měli informace o svém partnerovi k dispozici, česká strana nedisponovala žádnými informacemi o tom, která z bernských obcí jim bude přidělena. Tuto skutečnost v rozhovoru potvrzuje i Petr Podolský: *„My jsme v podstatě neměli možnost jakéhokoliv výběru. Pouze jsme dorazili na místo určení, usedli spolu s dalšími představiteli jihočeských obcí ke stolu, kde byly cedulky nesoucí názvy daných obcí, a vyčkávali jsme, co se bude dít dál. Myslím, že většina představitelů jihočeských obcí jako např. Soběslavi, Telče, Dírné či Jistebnice, jež se akce rovněž zúčastnily, neměli stejně jako my žádné bližší informace o svém partnerovi na švýcarské straně.*¹⁷¹

Jihočeské delegaci, která se slavnostního přivítání účastnila, se při této příležitosti na bernské radnici dostalo velmi vřelého přijetí. Po oficiálním přivítání následovalo přiřazení jednotlivých partnerských obcí, jejichž zástupci byli následně rozvezeni do jednotlivých švýcarských obcí, které jim byly v rámci procesu přerozdělování přiřazeny. Na další dny byl připraven individuální program pro zástupce obcí, skupinu specialistů, poslanců a přednostů OkÚ. V den odjezdu zpět do Československa se delegace opět sešla na radnici v Bernu, kde společně zhodnotila prvotní dojmy, pocity a jednalo se o případné vizi do budoucna.¹⁷²

¹⁶⁹ Rozhovor s Petrem Podolským vedla Š. Bělohlová 27. 9. 2016.

¹⁷⁰ Tamtéž.

¹⁷¹ Rozhovor s Petrem Podolským.

¹⁷² Viz příloha č. 3.

Prvnímu vzájemnému setkání představitelů obce Thierachern a města Sezimovo Ústí předcházelo mnoho předsudků a očekávání. Za obecní radu Thierachern přivítala hosty z partnerské obce Vreni Blesi, jež na první setkání v roce 1992 byla velmi zvědavá a ráda na něj vzpomíná. *„Věděli jsme, že se setkáme s panem starostou Jaroslavem Schneidrem a tajemníkem Petrem Podolským. Zprvu jsem si dělala mnoho představ, jak asi bude seznámení a náš první rozhovor vypadat. V hlavě jsem měla mnoho otázek. Budeme si vůbec rozumět? Jaké mají hosté záliby, např. co rádi jí? Budou se zde cítit dobře?“*¹⁷³ Vzájemné setkání však i přes jisté obavy proběhlo velmi přátelsky a srdečně. Vreni Blesi zpětně podotýká, že měli opravdu velké štěstí, když bylo obci Thierachern přiděleno právě město Sezimovo Ústí, jelikož si jednotliví představitelé daných obcí začali ihned po prvním oťukávání rozumět. *„Když jsem si četla jednotlivá jména našich hostů z partnerského města, nejprve mě napadlo, že příjmení Schneider zní německy, jelikož i zde ve Švýcarsku je možné se s tímto příjmením setkat. Záhy mě napadla myšlenka, že by pan starosta mohl mít nějaké německé předky a tím pádem by mohl hovořit německy, zatímco u pana Podolského jsem vycházela z přesvědčení, že bude hovořit pouze česky. K mému překvapení to bylo právě naopak.“*¹⁷⁴ Tedy i díky velmi dobrým německým znalostem pana Podolského si obě strany po jazykové stránce začaly velmi rozumět.

Vzájemné sympatie panovaly i na české straně, což potvrzuje Petr Podolský: *„My jsme si ihned padli do oka. Sešli, jsme se dobrá parta lidí, což pro nás bylo určující s ohledem na další možnou spolupráci.“*¹⁷⁵ K této skutečnosti ještě dodává, že Švýcaři měli o Čechách zprvu velmi zkreslené představy, neboť z jejich strany pocítili jisté rozpaky. *„Když jsme tam přijeli, měl jsem pocit, že očekávali, že přijedou nějaké opice.“*¹⁷⁶ Zároveň však přiznává, že vzhledem k tehdejší pracovní vytíženosti se na setkání příliš nepřipravil. *„Až do doby, kdy proběhlo první vzájemné setkání jsem žil v domnění, že hlavní město Švýcarska je Ženeva, což bylo trochu smutné vzhledem k tomu, že v Bernu hlavním městě Švýcarska, se konala první párování.“*¹⁷⁷

¹⁷³ Rozhovor s Vreni Blesi.

¹⁷⁴ Rozhovor s Vreni Blesi.

¹⁷⁵ Rozhovor s Petrem Podolským.

¹⁷⁶ Tamtéž.

¹⁷⁷ Rozhovor s Petrem Podolským.

Obrázek č. 9: Značka informující o partnerství obcí v Thierachernu.

Zdroj: vlastní.

V květnu roku 1993 následovala první oficiální návštěva představitelů obce Thierachern v Sezimově Ústí. Město přivítalo čtyřčlennou delegaci složenou ze starosty obce Oswalda Binggeliho, tajemníka obce Christoha Campicheho a členek obecní rady Vreni Blesi a Kathrin Erb. Thierachernští se těšili přátelskému přivítání a došlo také k objasnění řady otázek týkajících se fungování veřejné správy na straně Sezimova Ústí. Projednávána byla témata různého charakteru. Naplánovány byly i další reciproční návštěvy zástupců komunálních samospráv. Za účelem prohloubení a navázání na dosud úspěšně se rozvíjející spolupráci, došlo k vytvoření řady projektů týkající se výměnných pobytů obecních představitelů, žáků základních škol, seniorů a místních spolků.¹⁷⁸

Zprvu se jednalo o neformálně uzavřené partnerství vzniklé na bázi ústní dohody. Klíčové bylo vzájemné poznání založené na interpersonálních vazbách a výměna zkušeností se zahraničními kolegy. To potvrdila v rozhovoru i Vreni Blesi: *„Naše partnerství se Sezimovem Ústí se nejprve odvolávalo na neformální podobu partnerství. Pro úřadující obecní radu byly v té době určující prvotní kontakty a výměna informací. Tehdejší tzv. „Böhmerland“ byla známá zejména u starší generace, avšak vlivem komunistické nadvlády Sovětského svazu se začala vytrácet z povědomí mladší generace.“*¹⁷⁹

Švýcaři se zajímali o to, jací vůbec jsou čeští občané, chtěli je poznat po osobní stránce a něco se od nich dozvědět. Důležité pro ně také bylo, předat své zkušenosti a

¹⁷⁸ Osobní archiv Ruth Thomet.

¹⁷⁹ Rozhovor s Vreni Blesi.

ukázat, na jakých základech je ve Švýcarsku budována demokracie a jak probíhají všední dny a spolupráce obecních institucí, komisí a škol.¹⁸⁰ Po téměř čtyřletém období, kdy veškeré návštěvy a akce pořádané v rámci partnerství probíhaly neformální cestou, došlo k vytvoření návrhu smlouvy mezinárodního významu.¹⁸¹ První možný návrh partnerské smlouvy, jež byl následně zaslán do Thierachernu, vyhotovilo Sezimovo Ústí. V souvislosti s vytvořením návrhu smlouvy tehdejší starosta města Sezimovo Ústí Jaroslav Schneider zároveň konstatoval, že je potřeba, aby partnerství sloužilo především občanům.¹⁸² Dosavadní spolupráce se těšila velké spokojenosti ku prospěchu obou zúčastněných stran, což byl jeden z důvodů, proč představitelé jednotlivých obcí shledali tento krok za příhodný a zároveň si byli vědomi důležitosti udržování vzájemných partnerských vazeb a chtěli s ohledem na nadcházející nová volební období, partnerství zachovat i do budoucnosti.

5. 4. 1 Partnerská smlouva

Cesta k oficiálnímu partnerství byla završena v roce 1996 poté, co volení zástupci obou municipalit vyslovili souhlas nad uzavřením tzv. memoranda, resp. Smlouvy o vzájemné spolupráci obcí.¹⁸³ K podpisu smlouvy došlo v Sezimově Ústí, kam byli přizváni představitelé obce Thierachern. Následovala výměna dokumentů mezi jednotlivými aktéry potvrzující oficiální vznik partnerství. Smlouva byla vyhotovena ve dvou verzích, německé¹⁸⁴ i české. Za obec Thierachern podepsali smlouvu tehdejší starosta Oswald Binggeli a tajemník obce Christoph Campich a za město Sezimovo Ústí tehdejší starosta města Jaroslav Schneider a tajemník Petr Podolský. Skutečnost, že potenciál udržet spolupráci Thierachernu a Sezimova Ústí byl veliký, neopomněl zdůraznit ani Petr Podolský: *„S ohledem na nadcházející volby jsme si nebyli jisti, zda v úřadu zůstaneme. Po čtyřleté intenzivní spolupráci jsme se rozhodli uzavřít smlouvu, aby bylo partnerství doložené i písemně s ohledem na to, že jsme nevěděli, kdo budou naši nástupci či jejich*

¹⁸⁰ Rozhovor s Vreni Blesi.

¹⁸¹ Redakce deníku Českobudějovické listy. Města zpečetí partnerství: Návrh smlouvy čeká na podpisy. Českobudějovické listy 20. 03. 1996, s. 3.

¹⁸² Redakce deníku Táborské listy. Slibná spolupráce: partnerství měst pro lidi. Táborské listy, 1995, s. 9.

¹⁸³ NOSEK, Miroslav. Návštěva partnerské obce Thierachern. Novinky ze Sezimova Ústí. 2009, str. 4.

¹⁸⁴ *Freundschaftsabkommen* (viz Příloha č. 5).

*nástupci a zda budou schopni dosáhnout nějakého konsensu. Šlo nám především o blaho a zachování partnerské spolupráce.*¹⁸⁵

Dokument o uzavření partnerské spolupráce měl podobu krátkého a stručného prohlášení. V textu jsou zmíněny motivy partnerství a je označován jako Smlouva o spolupráci. Představitelé jednotlivých municipalit svým podpisem přislíbili participaci na rozvoji a udržení vysoké úrovně dosavadně vybudovaných vztahů a jejich následné prohloubení pro další generace. Smlouva stanovuje, že pro udržení dlouhodobých vazeb a dosažení účelné koordinace projektů sdílených v rámci partnerské kooperace, vytvoří jednotlivé obce týmy, které se budou vzájemně informovat o průběhu a výsledcích dosavadní činnosti.¹⁸⁶ Za obec Thierachern byla koordinátorem činnosti obecní rada a za obec Sezimovo Ústí městská rada. Aby mohlo být daných předpokladů dosaženo, bylo stanoveno, aby jednotliví aktéři usilovali o naplnění následujících aktivit, které jsou vymezeny ve smlouvě:

- výměna vzájemných informací,
- návrhy výměn občanů a žáků základních škol sloužících k jejich motivaci k navazování nových kontaktů,
- vůle navazovat a rozšiřovat dosavadní kontakty pro potřeby další možné spolupráce.

Aktivity měly být doplněny o pravidelně se opakující reciproční návštěvy správních úřadů, pravidelné studijní výměnné pobyty (minimálně 1x za 4 roky), jež by mohly být motorem rozvoje spolupráce pro další generace, výměna osob středního věku a seniorů, kulturní výměna podpořená akcemi pořádanými sportovními a kulturními organizacemi a spolky a prohlubování vzájemných návštěv na soukromé úrovni (viz Příloha č. 4.).¹⁸⁷

Od té doby, co došlo k podpisu smlouvy, se skutečně realizovala řada vzájemných návštěv, a to nejen politických reprezentantů obou municipalit. Jedna z oficiálních návštěv starosty a tajemníka města Sezimovo Ústí se uskutečnila v květnu roku 1999. Ti společně se svými manželkami podnikli soukromou návštěvu Thierachernu. Cílem návštěvy nebylo jen prohloubit dosavadní přátelské vztahy, ale zejména (důvod, proč tuto událost uvádím a považuji za důležitou) šlo o seznámení se s nově zvolenými představiteli obecní rady Thierachern. Na post starostky obce byla od 1. ledna 1999 zvolena Vreni Blesi, jež v úřadu nahradila Osvalda Binggeliho. Jednalo se ale spíše o skutečně přátelské setkání, neboť

¹⁸⁵ Rozhovor s Petrem Podolským.

¹⁸⁶ Viz příloha č. 5.

¹⁸⁷ Smlouva o vzájemné spolupráci obcí (viz Příloha č. 4).

Vreni Blesi již měla se Sezimovým Ústím navázané přátelské vztahy, protože v době, kdy byla vzájemná spolupráce započata, byla již členkou obecní rady.

Obrázek č. 10: Oficiální návštěva starosty a tajemníka města Sezimovo Ústí v Thierachernu v roce 1999. Zleva doprava: tajemník Petr Podolský, Olga Schneiderová, Marie Podolská, starosta Jaroslav Schneider a rodina Fellerova z Thierachernu.

Zdroj: Obecní noviny obce Thierachern.
Bürgermeister und Stadtschreiber zu Besuch. Glütschbachpost. 1999, str. 5.

Během rozhovoru s Vreni Blesi jsem nabyla dojmu, že právě ona byla strůjcem a zároveň velkým nadšencem partnerství mezi Sezimovem Ústí a Thierachernem. Tuto skutečnost potvrdil i současný starosta Sezimova Ústí Martin Doležal slovy: „*Za švýcarskou stranu byla duší, srdcem a mozkiem partnerské spolupráce neoddiskutovatelně Vreni Blesi.*“¹⁸⁸ Nelze pochybovat o jejích snahách partnerství budovat a zkvalitňovat, neboť stála u jeho zrodu a poté ještě dlouhých 19 let. Přátelského přístupu a otevřenosti Vreni Blesi si nešlo nepovšimnout již v průběhu výměny naší první vzájemné emailové korespondence, kterou jsem s ní před samotnou návštěvou Švýcarska vedla. Velmi se těšila na osobní setkání a na to, až bude moci zavzpomínat a vyprávět o svých zkušenostech, pocitech a dojmech, které jí partnerská spolupráce přinesla. Vreni Blesi v době, kdy byla starostkou obce získala mnoho zkušeností, které jí partnerství přineslo. V rozhovoru zmínila, že Českou republiku nikdy předtím nepoznala a neměla o ní tedy ani dostatek vědomostí. Až partnerská spolupráce jí umožnila rozšířit obzory. „*Partnerství mi dalo*

¹⁸⁸ Rozhovor s Martinem Doležalem vedla Š. Bělohlová 8. 12. 2016.

*povědomí o českých dějinách, ukázalo mi, jak Češi žijí a zároveň jsem si vybudovala velkou úctu k jejich životní úrovni a vůli pracovat. Mimo to jsem měla možnost poznat krásy místní krajiny a kulturní památky. Spolupráce se Sezimovem Ústí mi zároveň umožnila dosáhnout mezikulturního porozumění a pochopení historicky velmi složitých a nelehkých časů. Zásadní však pro mě bylo uzavření mnoha pěkných přátelství a velmi jsem si zalíbila českou lidovou hudbu, která mi zůstala velkou zálibou dodnes. Jižní Čechy považuji za druhý domov a ráda se tam vracím.*¹⁸⁹

Neméně důležité byly návštěvy v podobě výměny občanů a žáků, což přineslo mnoho osobních setkání a navazování přímých kontaktů mezi jednotlivými občany města Sezimovo Ústí a obce Thierachern. Partnerská výměna a komunikace dosáhla za dobu trvání partnerství různých úrovní a podob - od úrovně politické, diplomatické až po úroveň osobní. „*Když zvážíme ta první ořukávání, musím podotknout, že od té doby se partnerská spolupráce posunula zejména do té roviny osobní a přátelské*“¹⁹⁰, dodává starosta města Sezimova Ústí Martin Doležal. Četnost návštěv bývá různá, spíše nepravidelná podle toho, jedná-li se o nějakou konkrétní událost,¹⁹¹ osobní návštěvu či výměnný pobyt. Dosud nejsou stanoveny žádné pravidelné návštěvy. Vždy zpravidla na konci volebního období se pořádá pracovní návštěva partnerského města.¹⁹² „*Při této příležitosti se snažíme seznámit potenciální kandidáty na pozici starosty obce s představiteli partnerského města. Myslím, že to je dobrý způsob jakým lze navazovat kontakty, které jsou pro případnou budoucí spolupráci důležité.*“¹⁹³ Přínos a průběh návštěv je zpravidla dokumentován, ať už formou článků publikovaných v obecním tisku či vyvěšením písemných zpráv na příslušné vývěsné desce jednotlivých úřadů. Občané byli dříve vždy informováni o výměnných návštěvách, na které se mohli dobrovolně přihlásit (viz Příloha č. 6). Vedení partnerských měst si stanovilo, že v případě bude-li se konat nějaká zajímavá událost či akce ať už v Thierachernu nebo v Sezimově Ústí, budou se jednotliví aktéři vzájemně informovat a zároveň si nabídnou účast na těchto akcích, aby tak mohli udržovat vzájemné vztahy a přátelství.¹⁹⁴

¹⁸⁹ Rozhovor s Vreni Blesi.

¹⁹⁰ Rozhovor s Martinem Doležalem.

¹⁹¹ Např. oslavy 300. výročí Kanderdurchstich v Thierachernu nebo oslavy 600. výročí upálení mistra Jana Husa v Sezimově Ústí.

¹⁹² Tzv. Legislaturreise.

¹⁹³ Rozhovor s Hansem Jörgem Kastem vedla Š. Bělohlová 18. 9. 2016.

¹⁹⁴ Tamtéž.

5. 5 Rozvoj partnerské spolupráce

Témata rozhovorů se v průběhu rozvoje partnerství měnila s ohledem na aktuální dění. Zprvu měla témata rozhovorů převážně politický a společenský charakter. Vzájemně jsme si předávali zkušenosti z řízení obecní samosprávy a navštěvovali místní firmy. Přínosné byly také informace a poskytování vzájemné pomoci technického i materiálního rázu, např. co se problematiky odpadních vod týkalo. Pro budoucí vztahy bylo rovněž cenné, aby děti z českých škol poznaly školní systém v Thierachernu a naopak, stejně tak bylo důležité, aby poznaly Švýcarsko a jeho obyvatele.¹⁹⁵ Témata obecní samosprávy se týkala především problematiky oblasti finančního hospodaření, nakládání s odpady, vodního hospodářství, územního plánování, školství a fungování místních úřadů apod.

Obě municipality jsou v mnoha ohledech rozdílné. Thierachern a Sezimovo Ústí se liší např. lidnatostí, s níž může souviset odlišná výše komunálního rozpočtu, stejně jako počet kulturních a vzdělávacích institucí. Tuto skutečnost si uvědomuje Martin Doležal a spatřuje v ní i jisté nevýhody, neboť geografickou vzdálenost mezi Sezimovem Ústí a Thierachernem nepovažuje za zcela optimální a zároveň dodává, že *„je to mnohem náročnější, než kdybychom měli nějakou partnerskou obec např. na Moravě. Z hlediska velikosti obcí a četnosti kulturních a sportovních možností, se však cítíme být ze švýcarské strany trochu omezeni, neboť Thierachern svou velikostí takový počet akcí neumožňuje a tudíž je potřeba dojíždět do okolních měst.“*¹⁹⁶

Odlišné je i postavení a fungování obcí v rámci systému veřejné správy ve Švýcarsku, které se od českého diametrálně liší, což potvrdili i jednotliví starostové obou zainteresovaných obcí, kteří se shodli na tom, že v rámci fungování veřejné správy existuje s ohledem na partnerskou kooperaci mnoho společného, ale zároveň velmi rozdílného. Starosta Thierachernu Hans Jörg Kast se v roce 2015 zúčastnil zasedání města Sezimovo Ústí, z čehož poté vypožoroval, že v České republice existuje jakýsi smíšený systém zákonodárné a výkonné moci. Překvapivá pro něj byla skutečnost, že se na zasedání podíleli jak zástupci legislativy, tak exekutivy, což pro něj bylo něco zcela ojedinělého, neboť jak zmiňuje *„takto to, ale u nás v Thierachernu nefunguje. My máme obě moci striktně odděleny. Exekutivní orgán obce představuje obecní rada¹⁹⁷ a legislativní orgán*

¹⁹⁵ Rozhovor s Vreni Blesi.

¹⁹⁶ Rozhovor s Martinem Doležalem.

¹⁹⁷ Gemeinderat.

obecní shromáždění¹⁹⁸, které je tvořeno občany Thierachernu a nejedná se o volený orgán. Zasedání obecní rady v Thierachernu není tak standardizovaně organizované jako v Sezimově Ústí, ale spíše jsou zde prodiskutována velmi otevřeně témata, která jsou předem stanovena.¹⁹⁹ Martin Doležal kontruje slovy: „V rámci fungování obecní samosprávy je dán zcela odlišný legislativní rámec, nejde o to, abychom od sebe něco vzájemně převzali, to ani nejde, spíše jde o to inspirovat se a říci si, jak by to bylo možné dělat.“²⁰⁰

Partnerství mezi Thierachernem a Sezimovem Ústí, dosáhlo za více než 20 let velmi rozmanité podoby. Oboustranná spolupráce se promítá i do života místních obyvatel. Ti spolupráci vnímali někdy více někdy méně. Intenzita vlivu byla různá s ohledem na rozvoj společnosti a dobu, ve které se spolupráce právě rozvíjela. Patrně největší vliv a změny přinesly události 90. let 20. století, kdy byly navázány první kontakty a obyvatelé se na spolupráci aktivně participovali. Partnerství mělo na obyvatele Thierachernu jak společenský, tak sociální vliv, neboť mohli poznat a osobně zažít jak žijí jiné rodiny. Výměna probíhala v jednotlivých rodinách, které si navzájem poskytly ubytování po dobu pobytu. Díky tomu mohla vzniknout nová přátelství, vzájemné porozumění a respekt. „*Já mám dva syny. I oni se výměny žáků základních škol zúčastnili a dodnes rádi vzpomínají na pobyt v jižních Čechách. Sami si na vlastní kůži zkusili, že ne v každé zemi je komfort samozřejmostí. Zároveň si jsou vědomi obrovského pokroku, který Češi pro jejich modernizaci a transformaci po roce 1989 udělali*“²⁰¹, dodává Vreni Blesi.

Navzdory patrným rozdílům však nelze pominout několik společných rysů, jež obě municipality sdílejí. Tyto společné rysy lze považovat za pilíře partnerství. Jde, a to především, zejména o dvě oblasti: školství a kulturu, v jejichž rámci dosahuje kooperace mezi municipalitami nejintenzivnější úrovně.

5. 5. 1 Studijní výměnné pobyty žáků základních škol

V souvislosti s projektem partnerské spolupráce kantonu Bern se v roce 1992 ujal iniciativy v oblasti školství Výbor pro vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu (*Ausschuss Bildung, Kultur, Jugend und Sport*), který se zasadil o vytvoření platformy studijních

¹⁹⁸ *Gemeindeversammlung.*

¹⁹⁹ Rozhovor s Hansem Jörgem Kastem.

²⁰⁰ Rozhovor s Martinem Doležalem.

²⁰¹ Rozhovor s Vreni Blesi.

výměnných pobytů (viz Příloha č. 8) v rámci vzniklých partnerství. První fáze projektu spočívala v podpoře mezinárodní spolupráce v oblasti vzdělávání, jež výbor považoval za nezbytnou s ohledem na probíhající reformní kroky ve vzdělávacím systému. Na přípravě platformy studijních výměnných pobytů se podílela řada odborníků z oboru vzdělávání, kteří přispěli k navazování prvních mezinárodních kontaktů. V souvislosti s výměnným programem švýcarských a bernských učitelských sdružení s Československým odborovým svazem „Výuka a kultura“ („*Unterricht und Kultur*“) vznikly v době krátkého uvolnění poměrů v 60. letech 20. století v době Pražského jara velmi pevné a osobní vazby mezi bernskými učiteli a jejich kolegy na české a slovenské straně, ačkoliv většina z nich byla po invazi vojsk Varšavské smlouvy v roce 1968 nucena opustit své pracovní pozice. Touto iniciativou měly být po Sametové revoluci v roce 1989 zpřetrhané vazby opět navázány. Dle výboru bylo potřeba v co nejkratší době v Čechách, na Moravě a na Slovensku přispět k rozvoji vzdělávání a ke zvýšení kvality vzdělávací soustavy. Dle východočeského deníku „Hradecí Kurier“ se jednalo o pomoc na bázi „*iniciativy ze zdola, která úspěšně započala*“.

Z dohody bernských představitelů s jednotlivými zástupci z Čech, Moravy, Slovenska z roku 1993 vyplývaly následující požadavky určené na podporu vzdělávání:

- Dosažení zvýšené kvalifikace učitelů a jejich další vzdělávání a rozvoj, kurzy německého jazyka, rekvalifikační kurzy učitelů pro ruský jazyk za účelem získání kvalifikace v jazyce německém.
- Poskytnutí studijních a zaškolovacích pobytů českým a slovenským studentům a učitelům v kantonu Bern.
- Vytváření a podpora partnerských kontaktů mezi školami, učiteli a jednotlivými školními třídami.
- Odborná příprava a materiální zabezpečení pro vytvoření potřebné vzdělávací dokumentace.
- Budování spolupráce mezi bernským Úřadem pro vzdělání a Výzkumným ústavem pedagogickým v Praze v rámci otázek týkajících se: vytvoření učebních osnov, zavedení nové aktivní formy výuky, výzkumných vzdělávacích projektů.

- Budování spolupráce mezi zeměpisnými instituty univerzit v Bernu a v Praze v rámci rozvoje nových učebních prostředků a nových forem výuky pro výuku zeměpisu.²⁰²

Vytvoření této centrální platformy rovněž přispělo k podpoření budování vzájemné kooperace mezi východními a západními státy a poskytlo tak nový pohled a směr rozvoje partnerských aktivit.

Participovat na projektu studijních výměnných pobytů se rozhodly i základní školy z Thierachernu a Sezimova Ústí. Úvodní jednání a iniciativu přihlásit se do projektu partnerství kantonu Bern převzala základní škola Oberstufenschule Thierachern, kde jsou vyučováni žáci od 7. – 9. třídy z Thierachernu a dalších tří přilehlých obcí Amsolingen, Höfen a Uebeschi. Zájem švýcarské školy zpětně potvrdila i její bývalá ředitelka Ruth Thomet. „Projekt partnerství kantonu Bern, České a Slovenské republiky byl významným počinem v rozvoji školství. Zapojením do projektu došlo k podpoře a tvorbě nových partnerských kontaktů mezi školami, učiteli a žáky. Bernské školy měly možnost se do projektu přihlásit. Tuto výzvu zároveň přijala i Oberstufenschule v Thierachernu. Počet přihlášených škol však zprvu nebyl tak veliký, jak se očekávalo. Thierachern zahájil ihned jednání se Sezimovým Ústím o případných výměnách místních škol. V té době byla ještě organizace výměny převážně v kompetenci jednotlivých komunálních samospráv obou obcí, vzpomíná“ Ruth Thomet.²⁰³ Partnerské školy na straně Sezimova Ústí, které se do projektu zapojily, jsou celkem dvě I. Základní škola a Mateřská škola Sezimovo Ústí a II. Základní škola Sezimovo Ústí. Z těchto dvou škol byli do projektu zapojeni rovněž žáci 7. – 9. tříd.

Vzájemná kooperace škol, jak se postupem doby ukazuje, přispívá k zachování a udržení partnerství mezi oběma municipalitami. Jak již bylo řečeno, jde v současné době o jeden z pilířů a o dlouhodobě fungující projekt partnerské spolupráce. Starosta obce Thierachern Hans Jörg Kast podotýká, že „*děti jsou naše budoucnost a je potřeba investovat do jejich vzdělání.*“²⁰⁴ S ohledem na to, jakou důležitost projekt výměny škol pro partnerství obcí má, bylo pro práci přínosné vést v rámci případové studie rozhovory i s představiteli jednotlivých základních škol. Za školu v Thierachernu poskytla rozhovor Ruth Thomet a za českou stranu Hana Hemerková, Karla Korbelová a Věra Vichrová. Důvod, proč je počet dotazovaných osob na české straně vyšší, spočívá právě v participaci

²⁰² KORMANN, Peter. Projekt Partnerschaft Kanton Bern – Tschechische und Slowakische Republiken. Ausschuss Bildung / Kultur / Jugend / Sport; Schlussbericht 1. Phase. 18. 3. 1993.

²⁰³ Rozhovor s Ruth Thomet vedla Š. Bělohlová 19. 9. 2016.

²⁰⁴ Rozhovor s Hansem Jörgem Kastem.

dvou českých základních škol na projektu. Oproti tomu je na švýcarské straně do projektu zainteresována pouze jedna škola.

Zahájení projektu partnerské spolupráce výše uvedených škol, předcházela řada bilaterálních jednání a osobních kontaktů. První oficiální výměnný pobyt žáků se uskutečnil v roce 1994. Partnerství mezi školami od té doby trvá již 17 let. Za uplynulých 16 let se studijních výměnných pobytů zúčastnilo více než 370 žáků všech zainteresovaných škol. Skutečný počet účastníků, však může být různý, neboť ne vždy se do výměny přihlásil stejný počet žáků. Vycházíme ze skutečnosti, že se zpravidla jednalo v průměru o 25 osob za každou stranu. Počet zúčastněných osob mohl ale v průběhu výměny kolísat. Převážně se však dbalo na to, aby byl počet účastníků na každé straně vyrovnaný, neboť v případě nenaplněného počtu hrozilo, že budou v jedné rodině ubytováni dva žáci, což nebylo vždy zcela optimální vzhledem k finančním možnostem některých rodin.²⁰⁵

Na základě ujednání se zprvu realizovaly každé 3 roky týdenní výměnné pobyty žáků a pedagogů. Sezimovo Ústí posléze přišlo s návrhem uskutečnit výměnu každé 2 roky. Jaký podnět k tomu vedení základní školy v Sezimově Ústí vedl, vysvětluje Karla Korbelová, jež v rozhovoru zmiňuje, že se výměny ze začátku realizovaly po 3 letech, přičemž stanovený turnus mohl zapříčinit, že někteří žáci neměli možnost výměnný pobyt absolvovat, neboť byl určen pro žáky 7. – 9. tříd. Účastnilo se vždy zhruba 20 dětí²⁰⁶ ze Sezimova Ústí a 20 dětí z Thierachernu. Z 20 dětí převažovali žáci 8. – 9. třídy, takže ti ze 7. třídy se výměny účastnili jen výjimečně, převážně v případě bylo-li potřeba doplnit požadovaný počet žáků. „*Poté, když se výměna po 3 letech opakovala, tito žáci již ze základní školy vyšli, takže by se dalo říci, že z projektu de facto vypadli. Po několika úspěšných výměnách a získaných zkušenostech bylo v roce 2000 dohodnuto, ve výměně každé 2 roky pokračovat, díky čemuž se otevřely možnosti i pro žáky, kteří by se jinak výměny zúčastnit nemohli.*“²⁰⁷ Svůj souhlas k dvouleté opakující se výměně dala i tehdejší starostka obce Thierachern Vreni Blesi, jež vyzdvihla přínosy výměnných pobytů jak pro žáky, tak pro partnerskou spolupráci obcí. Zároveň neopomněla zmínit možné komplikace, které mohou nastat v případě nedostatečného počtu žáků. S dvouletým turnusem souhlasila

²⁰⁵ Rozhovor s Ruth Thomet.

²⁰⁶ H. Hemerkové přidává informaci a zmiňuje, že na začátku výměny jezdilo za českou stranu i 40 dětí (za každou školu 20). Jednalo se o vstřícné gesto ze strany Švýcarska, kdy rodiny, jejichž děti se výměny neúčastnily, poskytly ubytování českým žákům. Což se později ukázalo jako poměrně náročné a rozhodlo se, aby byl počet účastníků na každé straně vždy pokud možno stejný.

²⁰⁷ Rozhovor s Karlou Korbelovou vedla Š. Bělohlová 4. 3. 2016.

za předpokladu, že se na výměně bude podílet vždy dostatečný počet žáků z Thierachernu. V případě, že by ke splnění požadavku nedošlo, výměnné pobyty by se opět navrátily do původního tříletého cyklu, k čemuž, jak se později ukázalo, roku 2014 došlo.

Projekt výměnného pobytu bývá vždy rozdělen do dvou částí. Na jaře v době velikonočních svátků, kdy mají ve Švýcarsku 14 denní prázdniny, přijíždějí nejprve švýcarské děti do Sezimova Ústí. „*Ve Švýcarsku není dovoleno se na takovýchto aktivitách podílet v době, kdy by měla probíhat výuka*“²⁰⁸, vysvětluje Hana Hemerková. V červnu téhož roku navštěvují české děti Thierachern. Účastníci výměnného pobytu jsou ubytováni v cizích rodinách, mají tedy možnost vidět, jak žijí rodiny v jiných zemích, ve srovnání s tím, co znají z domova.

Prvopočátky výměnných pobytů provázel nejprve nedostatečný zájem ze strany švýcarských dětí, u kterých převažovaly spíše zkreslené představy o tom, jak to v České republice funguje.²⁰⁹ Cílem prvních výměn bylo odstranit předsudky a odbourat bariéry, jež panovaly u mladší generace vůči zemím bývalého východního bloku. Jisté pocity obav a nejistot ze strany Švýcarů zmiňuje i Hana Hemerková: „*Na začátku výměnných pobytů jsme ze švýcarské strany pocítili jistou nedůvěru. Švýcarské děti k nám jezdily s obavou, že my jsme z té oblasti bývalého Východu, kde to ještě není na takové vysoké úrovni, jak to znaly ze Švýcarska. Po prvních návštěvách, ale poznaly, že se až tak špatně nemáme.*“²¹⁰ Pocity nervozity, které panovaly u českých žáků, přiblížila Karla Korbelová, přičemž dle jejích slov se české děti velmi obávaly z návštěvy Thierachernu, neboť věděly, že životní standard ve Švýcarsku dosahuje zcela jiné úrovně než u nás. „*Utěšovala jsem je slovy, že se rozhodně tady v Česku nemáme za co stydět. Příjezd do Švýcarska na nás působil rozpačitě, neboť jsme vyzorovali, že si Švýcaři snad myslí, že bydlíme ještě na stromě. Pokládali nám otázky typu: „Máte magnetofon?“, „A máte vůbec rádio?“, což v nás vyvolalo domněnky, že si myslí, že jsme ještě sto let za opicemi.*“²¹¹

První výměny se nesly v duchu vzájemného poznávání a seznámení se s jinou kulturou, jazykem a zvyky. O Švýcarech se říká, že jsou srdeční, přátelští a usměvaví. Jiní se domnívají, že jsou uzavření a rezervovaní. Tuto skutečnost však nelze samozřejmě paušalizovat na všechny obyvatele Švýcarska. Švýcaři si rovněž zakládají na tradicích a nelze jim odepřít jejich národní hrdost. S tímto faktem se setkala i Karla Korbelová a ve svém vyprávění vzpomíná „*při jedné z návštěv okresního města Thun jsme si jednoho dne*

²⁰⁸ Rozhovor s Hanou Hemerkovou vedla Š. Bělohlová 27. 1. 2016.

²⁰⁹ Táborští školáci hostí malé Švýcary. Právo, 2000, s. 11.

²¹⁰ Rozhovor s Hanou Hemerkovou.

²¹¹ Rozhovor s Karlou Korbelovou.

procházeli místní obchody, byl s námi tehdy ještě jeden ze zastupitelů města Sezimovo Ústí, který si chtěl koupit pro rodinu nějaké dárky, jež tehdy u nás v tom roce 1994 nebyly k dostání. Doprovod nám dělal náš švýcarský pan domácí, u kterého jsme bydleli. Ten se nás po chvíli zeptal, „Proč si taky něco nekoupíte? Třeba boty?“ Když jsme se podívali na jejich cenu, činila asi 70 CHF (ca 1800 Kč), což pro nás v té době bylo něco nepředstavitelného, a tak jsme boty odmítli. Poté on sám nám chtěl něco kupovat, aby dostal své švýcarské hrdosti, a když jsme opět odmítli, už nám to začínalo být i trapné, jelikož to vypadalo, že se „ofrňujeme“ a nic nám není dobré.²¹² Hrdost Švýcarů zmiňuje i Petr Podolský: „Ve Švýcarsku panuje řád a vše funguje dle jasně daných pravidel, která jsou striktně dodržována. Zároveň bych si dovolil tvrdit, že jsou hrdí na to, že jsou Švýcaři.“²¹³

Během první výměny se projevil rovněž i typicky české rysy, např. šetrnost. Jeden z příkladů zmiňuje Karla Korbelová. Jednalo se o událost, jež se přihodila při prvním výměnném pobytu, kdy jedna švýcarská maminka volala do školy a byla velmi nešťastná, že česká žákyně, která u nich byla ubytována, vůbec nechce jíst ani pít. „My to odůvodnili tím, ať si nedělají starosti, že u nás to tak někdy bývá, že ne všechno hned sníme na posezení a pokud už jíst nechce, ať jí nenutí. K našemu udivení jsme druhý den zjistili, že žákyně měla sebou z domova nabalenou zásobu řízků, takže až když řízky došly, tak se teprve u hostitelské rodiny najedla.“²¹⁴ Rovněž i tato událost dala nový impuls k rozvoji partnerské výměny škol, neboť přispěla k rozhodnutí, rodiče vždy před výjezdem do Švýcarska informovat o tom, aby dětem žádné jídlo kromě nějakého balíčku na cestu nedávali.²¹⁵

Začátky výměny se potýkaly i s komunikačními problémy. Zpočátku nebylo zcela jasné, zda jsou hlavním koordinátorem výměnných pobytů jednotlivé školy či vedení místních samospráv. Později převzaly výměny zcela do své kompetence školy, čímž došlo ke zjednodušení v rámci procesu plánování dalších akcí. Avšak bývalá ředitelka základní školy Thierachern Ruth Thomet podotýká, že komunikace byla i přesto zprvu obtížná, neboť nebylo jasné, kdo je v rámci výměny odpovědnou osobou na české straně škol. Za I. Základní školu byla kompetentní osobou Karla Korbelová, která se švýcarskou stranou komunikovala ve francouzském jazyce, zatímco Hana Hemerková učitelka II. Základní školy, se dorozumívala v jazyce německém. Nebylo tedy vždy jasné, na koho se obrátit, a

²¹² Rozhovor s Karlou Korbelovou.

²¹³ Rozhovor s Petrem Podolským.

²¹⁴ Rozhovor s Karlou Korbelovou.

²¹⁵ Rozhovor s Karlou Korbelovou.

zároveň bylo velmi komplikované a zdlouhavé vše vyřizovat dvakrát. V roce 2004 byla v rámci výměny zvolena za hlavní odpovědnou osobu Hana Hemerková, což velmi usnadnilo vyřizování a projekt bylo možné snáze realizovat.²¹⁶

Zkušenosti, které převažují, mají dle vyjádření učitelek základních škol převážně pozitivní charakter, nicméně se ukázalo, že nejen pozitivní zkušenosti vedly k rozvoji spolupráce partnerských škol. Dle slov Ruth Thomet se výměny potýkaly s i problémy, které nebyly vždy příjemné. Převažují zejména pozitivní dojmy, což potvrzuje i zpětná vazba od rodičů a žáků. Některé výměny se však potýkaly s problémy, se kterými člověk, ale musí počítat, pokud někam cestuje s mladistvými žáky. Jednalo se např. o problémy s drogami či alkoholem, který byl pro švýcarské žáky v Čechách velmi levný, a tedy jejich pokušení alkohol vyzkoušet bylo o to větší.²¹⁷ Proto bylo na české straně nutné podniknout jistá opatření a zabránit tak jejich dalšímu opakování. *„Tehdy to byla velmi nepříjemná situace, které jsme museli na české straně čelit. Bylo nutné najít nějaký společný konsensus. My jsme to v rámci výměny zažili poprvé, takže jsme zpočátku vůbec nevěděli, jak takové komplikace budeme řešit“*²¹⁸, dodala Hana Hemerková. Školy v reakci na vzniklé problémy učinily rozhodnutí, zavést nová opatření v rámci výběru účastníků výměny. Byly stanoveny podmínky pro ty, kteří se výměny chtějí zúčastnit. Ti žáci, kteří pravidla dodržovat nechtěli, se výměny účastnit nemohli. Kritéria výběru spočívala např. v dosaženém prospěchu, v jazykových znalostech a v chování jednotlivých žáků. *„Vybíráme děti, které si to zaslouží, protože přeci jen reprezentují školu i naši Českou republiku. Je to naše vizitka. Nechceme s sebou brát děti, na které není spolehnouti.“*²¹⁹

Lze konstatovat, že i počáteční nejasnosti a problémy nezabránily budoucí úspěšné spolupráci všech zainteresovaných škol. *„Spolupráce se po mnohaletých zkušenostech postupně stávala jednodušší. Člověk se již vzájemně zná a proces fungování výměny je již zaběhlý z čehož poté mohou naši nástupci profitovat,“*²²⁰ dodává Ruth Thomet.

Samotné vytváření švýcarsko-českých dvojic měly na starost jednotlivé kompetentní osoby za každou školu. Žáci byli párováni dle pohlaví, jazyka, který ovládali a dle jejich zájmů. Poté byly vytvářeny seznamy konkrétních spárovaných dvojic doplněné o informace týkající se bydliště a studijního ročníku každého žáka (viz Obrázek č. 11).

²¹⁶ Rozhovor s Ruth Thomet.

²¹⁷ Rozhovor s Ruth Thomet.

²¹⁸ Rozhovor s Hanou Hemerkovou.

²¹⁹ Rozhovor s Hanou Hemerkovou.

²²⁰ Rozhovor s Ruth Thomet.

Obrázek č. 11: Seznam vytvořených švýcarsko-českých dvojic za rok 2006.²²¹

Schülerinnenaustausch mit Tschechien

Liste Gastfamilien/Gastplätze

Name, Vorname	Ort	Klasse	Mädchen	Knaben	Vorname, Name der Gäste
Zurfluh Jana	Thierachern	Ib	1		Michaela Pavlíková (13.)
Herren Melanie	Thierachern	Ic	1		Šárka Bělohlová (8.)
Hofer Matthias	Thierachern	Ic		2	David Venuš (15.), Daniel Vyskočil (16.)
Blaser Lukas	Uebeschi	Iib		2	Tomáš Breda (18.), Tomáš Lacina (21.)
Farisano Sandra	Thierachern	Iib	1		Andrea Kozibrátková (11.)
Flukiger Christine	Thierachern	Iib	2		Barbora Švarcová (5.), Lucie Lešková (3.)
Hubächer Lukas	Amsoldingen	Iib		1	Karel Hříděl (7.)
Kühni Rahel	Amsoldingen	Iib	2		Anna Kákonová (10.), Eliška Franková (9.)
Marmet Céline	Thierachern	Iib	2		Simona Šimková (24.), Kristýna Knapešová (19.)
Meyer Natanja	Thierachern	Iib	2		Simona Šitlerová (25.), Eliška Kovářová (20.)
Wampfler Corine	Höfen	Iib	2		Kristýna Novotová (22.), Kristýna Kovářová (34.)
Bühler Salome	Thierachern	Iic	2		Jana Bůžková (28.), Lucie Kinzlová (30.)
Geissbühler Pascal	Amsoldingen	Iic		1	Jiří Švec (6.)
Howald Carmen	Thierachern	Iic		1	Jakub Staněk (23.)
Leist Céline	Uebeschi	Iic	1		Šárka Mandíková (27.)
Pieren Sabine	Thierachern	Iic	2		Alžběta Chytráková (1.), Kateřina Semseiová (4.)
Brenneisen Andreas	Thierachern	IIic		2	Jakub Musil (32.), Josef Hruška (29.)
Moser Jasmin	Uebeschi	IIic	2		Lucie Matyšová (31.), Tereza Průšová (33.)
Kaufmann Vivien	Amsoldingen	Iib	1		Nikola Koblihová (26.)
Brunner Alex + Katja	Amsoldingen	Iib/IIic		1	Matěj Kavan (2.)
Roth Tabea	Thierachern	Ic	1		Denisa Rathouská (14.)
Pfister Rifka	Thierachern	Ic		1	Tomáš Machoň (12.)
Familie Niederhauser	Thierachern			2	Lukáš Černuška (17.), Theodor Koporec (35.)

Zdroj: osobní archiv Ruth Thomet.

Projekty se uskutečňují za významné finanční podpory poskytnuté ze strany vedení jednotlivých obcí. Bez této finanční výpomoci by nebylo možné výměny realizovat. Školy se rovněž podílejí na financování. Od žáků vybírají určitý obnos peněz, který je vynaložen na pokrytí zejména kapesného pro děti a výdajů spojených s exkurzemi jako např. vstupné, městská hromadná doprava aj.

Pravidelně konané výměnné pobyty a setkání se se zahraničními školami mohou vést k upevnění a k prohloubení jazykových dovedností žáků, kteří si díky tomu mohou prověřit své znalosti např. v jazyce německém či francouzském, neboť Švýcarsko je země, kde se hovoří úředně čtyřmi jazyky.²²² Zvykem rovněž bývá komunikace v anglickém jazyce, která v řadě případů převažuje, což svými zkušenostmi dokládá i Hana Hemerková: „Thierachern se nachází v oblasti kantonu Bern, který je německy mluvící, tudíž ti žáci tady hovoří plynule německy, i když je pravda, že švýcarská němčina je považována za dialekt, ale oni se úřední němčinu učí již od prvních tříd. Avšak hlavním dorozumívacím jazykem mezi žáky je angličtina, jelikož u nás se německý jazyk začíná vyučovat až později. Některé děti se dříve mohly dorozumět také v jazyce francouzském, ale poté co, odešla paní Korbelová do penze (bývalá učitelka francouzštiny – pozn. aut.), není na školách nikdo

²²¹ V roce 2006 jsem se osobně účastnila partnerské výměny žáků základních škol (viz Obrázek č. 11).

²²² Německý jazyk, francouzský jazyk, italský jazyk a rétorománština.

*kompetentní, kdo by francouzský jazyk i nadále vyučoval.*²²³ Ruth Thomet dodává: *„Důležité bylo, aby se žáci nějakým způsobem dorozuměli, ať už jak se lidově říká rukama nohama.*²²⁴

Obrázek č. 12: Výměnný pobyt žáků základních škol v Thierachernu v roce 2006.

Zdroj: vlastní.

Projekty výměny jsou bohatou příležitostí k rozšíření odborných kompetencí, dále vedou ke vzájemnému kulturnímu poznání, k předání informací o reáliích a společenských aspektech života v dané zemi. Velký přínos výměn lze spatřit také v oblasti porozumění, navázání a prohloubení osobních kontaktů, zejména mezi mladými lidmi. V neposlední řadě je potřeba podotknout i vliv na utváření pozitivního postoje žáků k neznámému prostředí, čímž si mohou rozšířit své obzory do budoucna.

Díky výměnným pobytům poznávají žáci partnerské školy, systém vzdělávání, města, historické a kulturní památky a každodenní život v obci. Součástí jsou i odborné exkurze dle zaměření. Programy pro každou výměnu jsou dle zjištěných informací i na základě osobní zkušenosti připravovány s velkou pečlivostí a nabízejí, nejen kulturní, ale i sportovní vyžití pro účastníky. Několika denní program v Česku obvykle zahrnuje prohlídku města Tábor, návštěvu Prahy, Českého Krumlova, prohlídku zámku v Hluboké nad Vltavou, sportovní den a jeden den je zcela v kompetenci jednotlivých rodin, které zajistí program pro švýcarského hosta. Podobný program nabízí partnerská škola v Thierachernu. Kromě obvyklé návštěvy Bernu hlavního města Švýcarska, mohou žáci

²²³ Rozhovor s Hanou Hemerkovou.

²²⁴ Rozhovor s Ruth Thomet.

navštívit i okresní město Thun. Obvyklá bývá i exkurze do nedaleké sýrárny, plavba lodí po řece Aaře, kulturní a sportovní program školy aj. Týden se v obou zemích uzavírá zpravidla společenským večerem.

V průběhu rozvoje partnerské výměny došlo také k řadě změn. Např. od roku 2014 probíhají výměny opět po 3 letech. Tříletý turnus byl navrácen na žádost thierachernské základní školy. Důvod, proč se tak událo, rozvádí Ruth Thomet. Oberstufenschule v Thierachernu má tři studijní ročníky, tudíž aby byl počet žáků naplněn, mohlo dojít v rámci dvouletého cyklu k situaci, kdy by někteří žáci museli jet dvakrát, tím pádem docházelo k problémům nedostatečného počtu účastníků. „*Uvidíme, co ukáže budoucnost. Pokud by vše fungovalo jako doposud, bylo by pěkné, kdyby výměny nadále pokračovaly. K tomu je však zapotřebí i aktivní participace jednotlivých aktérů a neustálé rozvíjení a udržování kontaktů.*“²²⁵ Věra Vichrová kontruje slovy: „*Letos (v roce 2016 – pozn. aut.) se měla konat další výměna, avšak švýcarská strana změnila podmínky a požaduje opět tříletý cyklus. Tudíž se bude další výměna konat až v roce 2017. O příčinách změn lze spekulovat. Vliv mohla mít změna ve vedení obce a ve vedení thierachernské Oberstufenschule. Švýčari začali operovat trochu tou finanční stránkou, neboť výměny jsou zde plně hrazeny z obecního rozpočtu.*“²²⁶ Její vysvětlení je tedy jiné, než čistě prozaické důvody bývalé ředitelky základní školy Thierachern Ruth Thomet.

Rozvoj doby vedl rovněž k poklesu zájmu žáků o výměnné pobyty. Návštěva Švýcarska a výměnné pobyty byly pro děti na začátku výměny vzácnost, něco ojedinělého. Ve srovnání s dobou dnes lze vypozařovat, že spousta dětí má možnost i jiných aktivit, jezdí např. do Anglie, Francie a Švýcarsko už jim nepřipadá, tak atraktivní jako tomu bývalo dříve.²²⁷

Jak je z provedených rozhovorů patrné, mají obě strany zájem o trvalou a oboustranně prospěšnou spolupráci i do budoucna. Projekt výměny žáků základních škol je pro partnerskou spolupráci důkazem, že má smysl partnerství udržovat a pečovat o něj, tak aby nedošlo k jeho zániku. Zároveň výměnné pobyty škol mohou napomoci k odbourávání bariér mezi dvěma zcela odlišnými národy. Dále může napomoci k rozšíření obzorů jak žáků, tak jednotlivých pedagogů a umožňuje podporovat jazykovou různorodost a znalosti.

²²⁵ Rozhovor s Ruth Thomet.

²²⁶ Rozhovor s Věrou Vichrovou vedla Š. Bělohlová 12. 2. 2016.

²²⁷ Rozhovor s Hanou Hemerkovou.

Projekt partnerské výměny v mnoha ohledech obohatil zkušenosti a rozšířil obzory nejen žákům, ale i pedagogům. České učitelky vidí pozitivum zejména z hlediska profesního, neboť projekt partnerské výměny škol umožňuje poznat, jak funguje švýcarský systém školství, jaké jsou rozvrhy učitelů a vyučovací povinnosti ve Švýcarsku. Dle Hany Hemerkové se jedná o zcela nedocenitelnou a výbornou záležitost. *„Osobně si myslím, že je to výborná věc a ohromná zkušenost pro naše děti, které mají možnost poznat život jiných rodin a vidět, jak funguje systém i na jiné škole. Pozoruhodné pro naše žáky je možnost vidět, jak se na škole vyučuje a jak je vybavena. Např. že se tam nic nemusí zamykat, žádné skříňky na věci tak jak to znají u nás, se ve Švýcarsku nevedou, neboť u nich se nic neztratí.“*²²⁸

Věra Vichrová výměnný pobyt žáků považuje za příležitost i pro sebe samu, jelikož jak v rozhovoru uvádí na I. Základní školu nastoupila ihned po vystudování vysoké školy a za tuto možnost výjezdu do Švýcarska byla velmi ráda, jelikož tak mohla obohatit své zkušenosti, poznat nové lidi a kulturu.²²⁹

V 90. letech 20. století byly tyto výměny dle Karly Korbelové spíše vzácností, něčím zcela ojedinělým a nevšedním, což potvrzuje slovy *„tehdy byl pro nás každý okamžik a nová zkušenost vzácností, pro mladší generaci, už to tak ojedinělé nebylo, ale pro nás, kteří jsme zažili totalitní režim a cesty jen na Východ, tak pro nás to byla obrovská příležitost, že jsme mohli jet do Švýcarska a nemuseli se za nic stydět.“*²³⁰

Ruth Thomet z pohledu švýcarské perspektivy uvádí, že by bez projektu výměny žáků možná nikdy neměla možnost poznat Českou republiku a zároveň dodává, že *„jde o velmi náročnou věc, zejména pokud jste hostitelem, ale já to považovala za obohacení, nebyla to pro mě jen povinnost, ale i zábava. A také teď, kdy už se na výměnách nepodílím, jsem ráda, že vše i nadále pokračuje, vlastně i Vy, tím že se o toto téma zajímáte a píšete o něm ve své diplomové práci, jste takovým důkazem, že to všechno má jakýsi smysl.“*²³¹

²²⁸ Rozhovor s Hanou Hemerkovou.

²²⁹ Rozhovor s Věrou Vichrovou.

²³⁰ Rozhovor s Karlou Korbelovou.

²³¹ Rozhovor s Ruth Thomet.

Partnerství mezi Thierachernem a Sezimovem Ústím se odrazilo také v kulturní sféře. Jeho program opakovaně obohacovaly folklórní či hudební vystoupení, které zajišťovaly místní spolky a organizace, např. pěvecký sbor Nokturno Sezimovo Ústí, folklórní soubor Trachtengruppe Thierachern či thierachernský spolek Jodlerklub aj. (viz Obrázek č. 13).

Obrázek č. 13: Pěvecký sbor Nokturno a taneční soubor Trachtengruppe Thierachern (zleva doprava).

Zdroj: NOKTURNO, NOKTURNO. [online]. [cit. 2017-03-18]. Dostupné z: <http://www.nokturno.estranky.cz/clanky/ze-zivota-sboru/nokturno-ve-svycarsku.html>.; Osobní archiv Vreni Blesí.

Dále se pořádaly různé výstavy, které iniciovaly spolky či příslušné instituce z partnerského města. Zatímco v prvních letech byly společné aktivity četné a rozmanité, postupně se zredukovaly na výměnné pobyty místních žáků a příležitostnou nabídku kulturního programu, což svými slovy demonstruje již v komunální politice neaktivní Vreni Blesí: „Dnes je v rámci partnerství aktivně podporována převážně výměna žáků základních škol, což je zároveň velmi smutné, že ostatní aktivity postupně upadají do zapomnění a nejsou již více frekventovány.“²³² Zároveň považuje za důležité, aby se obecní rada více podílela na rozvoji partnerství, aby se lidé mohli vzájemně poznávat a to i jinak, než jen v rámci turistiky. Již od roku 2011 není Vreni Blesí členkou obecní rady, čímž postupně ztratila vliv na rozhodování těchto záležitostí. „V době, kdy jsem působila jako starostka obce, nebylo partnerství ze strany Thierachernu nikdy ohroženo zánikem. Pro mě to byla velmi důležitá a cenná záležitost, do které jsem vložila mnoho entusiasmů, abych

²³² Rozhovor s Vreni Blesí.

partnerství zachovala a udržela na dobré úrovni. Dnes nabývám dojmu, že současné vedení obce je v této záležitosti méně aktivní. ²³³

5. 5. 2 Výměnné pobyty dospělých a seniorů

V roce 1993 byly po vzájemné dohodě zahájeny i výměnné pobyty dospělých a seniorů. Hlavním důvodem a smyslem těchto výměn bylo umožnit osobám, které prožily svůj produktivní věk v období socialistického Československa, vycestovat na Západ, v čemž jim jinak do té doby bránila tzv. Železná opona. První výměna se uskutečnila v roce 1995, kdy skupina 20 – 25 osob ve věku zhruba od 50 – 70 let vycestovala do Thierachernu, aby poznala místní obyvatele, zvyky a krajinu. Výměnné pobyty dospělých osob a seniorů se nesly v podobném duchu jako výměny žáků. Jednotliví hosté byli ubytováni u švýcarských hostitelů. Návštěvy se poté staly oboustranné.

Obrázek č. 14: Výměnný pobyt dospělých a seniorů ze Sezimova Ústí v Thierachernu.

Zdroj: Osobní archiv Ruth Thomet.

Tyto vzájemné výměny se na začátku 90. let rovněž těšily velkému úspěchu, nicméně později došlo k jejich částečné restrikci. Jedním z důvodů byla výměna

²³³ Rozhovor s Vreni Blesí.

dospělých, která proběhla v roce 2009 v Thierachernu. Z pohledu starosty města Sezimovo Ústí Martina Doležala „česká strana v rámci plánování výměnného pobytu překročila mantinely jaksi vzájemně dohodnutých pravidel, a poté jsme byli nuceni naše partnerské vztahy modifikovat.“²³⁴ Problém spočíval v nedostatečné přípravě a informovanosti o výměnném pobytu, jež nebyl oboustranně řádně zkonzultován. „Švýcaři vše rádi plánují velmi pečlivě a dopředu, avšak o této akci výměnných pobytů dospělých nebyli dostatečně informováni, což je zaskočilo a cítili se být trochu zrazeni, neboť chtěli dostát své role hostitele“²³⁵, dodává Martin Doležal. Vše se muselo řešit následně operativně, jak ubytování (viz Obrázek č. 15), program tak další záležitosti s tím spojené. Díky vzájemnému porozumění a pomoci bylo možné vzniklé nedostatky vyřešit.²³⁶

Obrázek č. 15: Výměnný pobyt dospělých v roce 2009. Provizorní ubytování českých hostů v kasárnách nedaleko Thierachernu.

Zdroj: Osobní archiv Vreni Blesi.

Do budoucna bylo potřeba podobným událostem předejít. V roce 2011 se tedy jednotliví starostové obou municipalit domluvili na společném nastavení určitých mantinelů a pravidel. Následkem výše zmíněného došlo k omezení četnosti a kvantit návštěv. Dalším důvodem omezení výměnných pobytů dospělých byly i finanční možnosti

²³⁴ Rozhovor s Martinem Doležalem.

²³⁵ Tamtéž.

²³⁶ Rozhovor s Martinem Doležalem.

obou obcí, jež neměly dostatek zdrojů na financování poměrně frekventovaných hromadných zájezdů.²³⁷

Jedním z předpokladů funkčního partnerství je bez pochyb také podpora ze strany aktérů komunální správy. Partnerství ukázalo, že rozvoj či úpadek vzájemné kooperace může do jisté míry záviset právě na osobě starosty, resp. na složení příslušné komunální správy. Jeden z možných příkladů, kdy se partnerská komunikace potýkala s problémy ze strany vedení města Sezimovo Ústí, uvádí Martin Doležal: „*Nové vedení města Sezimovo Ústí, které roku 2003 nastoupilo, nejevilo o partnerskou spolupráci příliš velký zájem, de facto ji odmítalo. Nicméně po několika setkání se ledy prolomily a začaly se opět navazovat zpřetrhané vazby a vztahy.*“²³⁸ Rovněž nelze opomenout jazykové možnosti jednotlivých aktérů, neboť omezená znalost jazyka svého partnera sice umožňuje základní dorozumění, ale zároveň brání komunikaci v otázkách složitější povahy. Dobrou znalost a ovládnutí cizího jazyka lze tedy považovat za jeden z dalších předpokladů k dosažení harmonického rozvoje partnerství.

Úvahu nad tím, zda někdy hrozil zánik partnerské spolupráce mezi Thierachernem a Sezimovem Ústí, komentuje bývalý tajemník města Sezimovo Ústí Petr Podolský slovy: „*Stále hrozí, že dojde k zániku partnerství, tomu asi nelze zabránit. Je to skutečně jen o lidech, jestli ty dvě strany chtějí a mají zájem. Důležitý je rovněž jazyk a schopnost dorozumět se. Pokud se na obou stranách sejdou lidé, kteří si nebudou sympatičtí a nebudou si rozumět, můžete říci, že partnerství skončí. Nechci to samozřejmě žádným způsobem bagatelizovat, ale obávám se, že spolupráci, která je před zánikem nebo již zanikla, by bylo velmi obtížné znovu obnovovat.*“²³⁹ Možný zánik partnerské spolupráce současný starosta Thierachernu Hans Jörg Kast odmítá, avšak okamžiky, kdy došlo, k oslabení vzájemných vztahů nepopírá a vzpomíná, že za dobu jeho úřadování ve funkci starosty obce byli s představiteli města Sezimovo Ústí vždy v kontaktu „*pravdou je, že někdy méně někdy více, ale z naší strany jsme se vždy snažili partnerství podporovat. Avšak nepopírám, že byly roky, kdy mezi námi nepanovaly žádné zvláštní vztahy, ale pokud přišla*

²³⁷ Rozhovor s Martinem Doležalem.

²³⁸ Tamtéž.

²³⁹ Rozhovor s Petrem Podolským.

*nějaká žádost či výzva ze strany Sezimova Ústí, vždy jsme se na ni snažili aktivně reagovat.*²⁴⁰

To, že je zapotřebí partnerství udržovat a podporovat nejen slovy, ale i činy dokládá vzájemná pomoc v případě krizových situací. Náměstek hejtmana Jihočeského kraje Jiří Vlach hovoří o zcela nové dimenzi spolupráce na úrovni regionů, jež předznamenala setkání představitelů samosprávy švýcarského kantonu Bern v Jihočeském kraji v roce 2002.²⁴¹ Takovým příkladem krizové situace lze uvést povodně, které v roce 2002 zasáhly Českou republiku a způsobily hmotné škody na majetku. Představitelé kantonu Bern se sami zajímali o to, jaký rozsah vzniklých škod povodně způsobily a jak mohou Jihočeskému kraji pomoci. Projevem solidarity kantonu Bern byl následný finanční dar ve výši 100 000 CHF (ca 2 mil. Kč).²⁴²

Zasaženo bylo i Sezimovo Ústí, které se rozkládá nedaleko řeky Lužnice. Představitelé městského úřadu se rozhodli požádat o finanční pomoc a podporu právě partnerskou obec Thierachern. Vedení obce Thierachern neváhalo a ihned zahájilo potřebné kroky pro získání finančního příspěvku pro obyvatele města Sezimovo Ústí. „*Jednou jsme měli možnost předat finanční příspěvek městu Sezimovo Ústí. Jednalo o pomoc na škodách způsobených povodněmi v roce 2002. V obci jsme podnikli veřejnou výzvu v obecním deníku*²⁴³, díky čemuž se poté vybral určitý finanční obnos, který byl následně poskytnut městu. Měla jsem z toho velkou radost, že jsme mohli našemu partnerskému městu pomoci a přispět tak k opravě vzniklých škod.“ Na konto škod v Sezimově Ústí bylo v Thierachernu vybráno zhruba 226 386 Kč (9000 CHF). Finanční příspěvek byl následně rozdělen dle potřeby a míry škod zasaženým obyvatelům města Sezimovo Ústí (viz Příloha č. 7).

Podíváme-li se na názory čelních představitelů partnerských obcí a hodnocení dosavadní spolupráce, lze konstatovat, že převažují spíše hodnocení pozitivního charakteru. Bývalá starostka obce Thierachern Vreni Blesi považuje partnerství za zcela výjimečnou věc, avšak zmiňuje, že „*vše záleží na aktivitě a přístupu jednotlivých aktérů,*

²⁴⁰ Rozhovor s Hansem Jörgem Kastem.

²⁴¹ Vzájemná spolupráce by se měla odvíjet převážně ve výměně názorů a zkušeností z organizace veřejné správy na úrovni kraje a kantonu, dále v oblasti ekologie a ochrany životního prostředí.

²⁴² VÁCHA, Vladimír. Švýcaři posílají Jihočechům na likvidaci povodní stotisíc franků. Právo, 20. 9. 2002, s. 10.

²⁴³ Viz příloha č. 7.

právě oni jsou strůjci vzájemné kooperace a v dnešní době platí, že ten kdo dává, tomu se dostane zpět. ²⁴⁴

Současný starosta obce Hans Jörg Kast považuje v rámci rozvoje a udržení partnerství za důležité vzájemně komunikovat a pravidelně si vyměňovat aktuální informace, neboť jak zmiňuje, *„starý digitální čas je dávno pryč, dnes musí vše fungovat analogicky, proto je zapotřebí osobní kontakty neustále budovat a pečovat o ně, tak aby nezanikly.* ²⁴⁵

Martin Doležal starosta města Sezimova Ústí dosavadní spolupráci hodnotí kladně. Dle jeho slov vzájemná spolupráce stále něco nového přináší. *„Pokud by tomu tak nebylo, ta spolupráce by patrně vyšuměla a dále nepokračovala. S ohledem na změny i komplikace, ke kterým v rámci vzájemné spolupráce od roku 1993 došlo, resp. od prvopočátku partnerství až po současnost, lze říci, že se spolupráce neustále vyvíjí vpřed a je dobré ji udržovat.* ²⁴⁶

I když, jsou obě municipality v mnohém velmi odlišné, přesto sdílejí řadu společných témat k řešení. Jde o velmi živou a aktivní spolupráci, což dokazuje i více než patnáct let trvající vzájemná kooperace mezi oběma obcemi, která se neustále vyvíjí.

²⁴⁴ Rozhovor s Vreni Blesí.

²⁴⁵ Rozhovor s Hansem Jörgem Kastem.

²⁴⁶ Rozhovor s Martinem Doležalem.

ZÁVĚR

Tématem diplomové práce bylo představit proces zapojování municipalit do mezinárodních vztahů, pro které se vžil termín paradiplomacie. Ačkoliv je téma v dnešní době velmi aktuální, nelze se ubránit dojmu, že není fenoménu věnována v odborných kruzích taková pozornost, jak by si jistě zasloužil, resp. není v české literatuře dostatečně frekventován.

Cílem předkládané práce bylo poukázat na prvopočátky vzniku interkomunální spolupráce mezi municipalitami vybraných regionů. Zaměřila jsem se na partnerství, jež započalo počátkem 90. let 20. století mezi obcemi kantonu Bern a jižních Čech. I přes geografickou vzdálenost a patrné rozdíly došlo díky iniciativě kantonu Bern v 90. letech 20. století k intenzivní spolupráci s obcemi z jihu Čech. Je nezbytné zmínit zejména odlišné postavení a fungování obcí v rámci systému veřejné správy ve Švýcarsku, které se od českého diametrálně liší. Ve Švýcarsku není obecní zřízení jednotně upraveno, je však definováno ústavami a příslušnými zákony jednotlivých kantonů, které vymezují její působnost. Na základě principu subsidiarity poté mohou obce samostatně rozhodovat o jim příslušejících úkolech, zatímco systém územní samosprávy České republiky je zakotven v Ústavě ČR. Územní samospráva v ČR nevykazuje hierarchickou strukturu, resp. vztah nadřízenosti a podřízenosti. Tudíž nemůže jiný územní samosprávný celek zasahovat do její samostatné kompetence. Obce v České republice vykonávají vedle samostatné působnosti také státní správu v rámci přenesené působnosti, avšak jejich autonomie nedosahuje tak vysoké úrovně jako ve Švýcarsku.

Smyslem iniciativy bernské kantonální vlády bylo navázat mezinárodní vztahy s jihočeským regionem, jež se později staly předvojem budoucí spolupráce mezinárodního charakteru. Vzniklá interkomunální partnerství měla zprvu sloužit k výměně zkušeností, přispět k porevolučnímu rozvoji v obcích a k obnově demokratických struktur. Následně pomáhala k odstranění bariér a předsudků, které převažovaly na straně západních států vůči státům bývalého východního bloku. Stanoveného cíle kantonu Bern bylo dosaženo a očekávání, která byla vkládána do těchto partnerství, byla v převážné většině naplněna.

Cíl práce byl splněn. Diplomová práce představila případovou studii vybraného partnerství jihočeského města Sezimova Ústí a bernské obce Thierachern, na jejímž příkladu bylo možné konkrétně a systematicky zmapovat průběh a navazování

interkomunálních vazeb. Dále poukázala na význam a přínos mezinárodních vazeb na komunální úrovni, které mohou přispět k samotnému rozvoji regionu i státu. Jedná se o funkční a aktivní partnerskou spolupráci, která se neustále vyvíjí a jejíž aktéři se zasazují o její udržení. To ostatně deklarovali všichni, se kterými jsem na české i švýcarské straně měla možnost hovořit a provést řízené rozhovory. Na doporučení a díky získaným kontaktům a ochotě ze strany zástupců města Sezimovo Ústí, bylo možné navázat kontakty, které mi umožnily vycestovat do Švýcarska, resp. do Thierachernu a setkat se zde s osobami, jež se podílely či se stále podílejí na vzájemné partnerské spolupráci. Informace jsou tak ucelené a reprezentují názory obou stran na fungování partnerství.

Spolupráce vybraného partnerství se vyvíjí kontinuálně již od roku 1992 avšak v různých intencích. Z provedeného výzkumu vyplynulo, že i přes patrné rozdíly mezi Sezimovem Ústí a Thierachernem (odlišné komunální uspořádání, velikost, ekonomická situace) můžeme hovořit o velmi úspěšně fungující spolupráci. Partnerství rovněž ukázalo, že rozvoj či úpadek vzájemné kooperace může do jisté míry záviset na osobě starosty, resp. na složení příslušné komunální správy.

Z provedených rozhovorů je též patrné že se obě strany zasazují o trvalou a oboustranně prospěšnou spolupráci i do budoucna. V současné době je pilířem vzájemné kooperace zejména projekt partnerské výměny základních škol obou municipalit. Výměnné pobyty se ukázaly jako užitečná zkušenost a zdroj poznání pro studenty, pedagogy i místní samosprávy. Projekt výměny je důkazem, že má smysl partnerství udržovat a pečovat o něj, tak aby nedošlo k jeho zániku. Zároveň napomáhá odbourávat bariéry mezi dvěma zcela odlišnými národy, které i přes mnoho rozdílů, dokáží spolu kooperovat a pracovat na společných projektech.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ

BĚLOHLAVOVÁ, Šárka. Postavení obcí v rámci systému veřejné správy ve Švýcarsku. Č. Budějovice, 2015. bakalářská práce (Bc.). Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Filozofická fakulta.

CIHELKOVÁ, Eva. Interregionalismus a governance: relace a výzkumná agenda. Praha: Oeconomica, 2009.

CIHELKOVÁ, Eva. Mění se uspořádání světa a nové formy vládnutí. Praha: Oeconomica, 2011.

ČERMÁK, Daniel a Jana VOBECKÁ. Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě: význam, praxe, příslib. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011.

DOSTÁL, Vít a Michal KOŘAN. Paradiplomacie: teoretické uchopení v mezinárodních vztazích, politologii, evropských studiích a regionálním rozvoji [online]. s. 29-35 [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <https://www.vse.cz/polek/download.php?jnl=rst&pdf=83.pdf>.

DOSTÁL, Vít a Vít HLOUŠEK. Jak zkoumat českou krajskou paradiplomacii? Koncepty, modely a aplikace na případ Jihomoravského kraje [online]. [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <http://www.cepsr.com/clanek.php?ID=664>.

DRULÁK, Petr, Lucie KÖNIGOVÁ a Petr KRATOCHVÍL. Jak si stojí česká paradiplomacie? [online]. s. 1-5 [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <http://www.dokumenty-iiir.cz/PolicyPapers/drulakkonigovakratochvilParadiplomacie.pdf>.

DRULÁK, Petr, Lucie KÖNIGOVÁ a Petr KRATOCHVÍL. Podíl obecních a krajských samospráv na zahraniční politice ČR [online]. s. 3-28 [cit. 2017-04-24] Dostupné z: <https://www.files.ethz.ch/isn/30729/2004-Pod%C3%ADl%20obecn%C3%ADch%20a%20krajsk%C3%BDch%20samospr%C3%A1v.pdf>.

DUŠEK, Jiří. Faktory regionálního růstu a rozvoje: (se zaměřením na spolupráci měst a obcí v Jihočeském kraji). České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2010.

Fakulta ekonomicko-správní Univerzity Pardubice. Analýza a modelování sídelních celků a regionů a jejich informační propojení: výzkumný záměr: sborník příspěvků. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2000.

FIALA, Vlastimil a Blanka ŘÍCHOVÁ. Úloha politických aktérů v procesu decentralizace. Praha: Moneta-FM, 2002.

FILIPOVÁ, Štěpánka a Marek JETMAR, ed. Inspirujte se z meziobecní spolupráce. Praha: Projektová kancelář Svazu měst a obcí České republiky, 2015.

GALVASOVÁ, Iva a kol. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje, 1. vyd. Brno, 2007.

HŮLKOVÁ, Gabriela, Barbora VESELÁ a Otto MERTENS. Svaz měst a obcí České republiky. Praha: Svaz měst a obcí České republiky. [online]. s. 8-9 [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <http://www.liberec.cz/files/dokumenty/odbory/odbor-strategickeho-rozvoje-dotaci/pp/soucasne-trendy-partnerstvi-mest-obci-2012.pdf>.

KEATING, Michael. Regions and International Affairs: Motives, Opportunities and Strategies. In: ALDECOA, Francisco a Michael KEATING. Paradiplomacy in action: the foreign relations of subnational governments. Portland, OR.: F. Cass, 1999.

KESNER, Ladislav, a kol. Management kulturního cestovního ruchu [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Praha: Cultropa, 2008 [cit. 2017-01-21]. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/efcd9671-4737-427b-bab5-1b6be507e800/GetFile10_1.pdf.

KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů, 1. vyd. Praha, 2014.

KLIMEK, Hynek. Sezimovo Ústí - město, které se zrodilo dvakrát. Krnín: Růže pro město Sezimovo Ústí, 2009.

KOLAŘÍK, Petr, Vít ŠUMPELA a Jana TOMEŠOVÁ. Komparace systému řízení intervencí v České republice, Polské republice a Maďarsku [online]. s. 41 [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <https://www.vse.cz/polek/download.php?jnl=rst&pdf=76.pdf>.

KUBATOVÁ PITROVÁ, Miroslava. Obnova česko-rakouských příhraničních vztahů na začátku 90. let 20. století: Případová studie obce Kamenný újezd. In: VALEŠ, Lukáš a Jiří PETRÁŠ a kol. Sametová revoluce v českých obcích, městech a regionech aneb, 25 let poté. 1. vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, 2014, s. 108-122.

NOSEK, Miroslav. Návštěva partnerské obce Thierachern. Novinky ze Sezimova Ústí. 2009, str. 4.

Redakce deníku Českobudějovické listy. Města zpečetí partnerství: Návrh smlouvy čeká na podpisy. Českobudějovické listy 20. 03. 1996, s. 3.

Redakce deníku Táborské listy. Slibná spolupráce: partnerství měst pro lidi. Táborské listy, 1995, s. 9.

Redakce thierachernského deníku Glütschbachpost Bürgermeister und Stadtschreiber zu Besuch. Glütschbachpost. 1999, str. 5.

Svaz měst a obcí České republiky. Partnerství pro budoucnost. [online]. s. 5-7 [cit. 2017-01-26]. Dostupné z: <http://www.smocr.cz/data/files/tisk-publikace/publikace-partnerstvi-pro-bud.pdf>.

ŠMAHEL, František a kol. Dějiny Tábora. 1. díl. 1. svazek do roku 1421. Jihočeské nakladatelství, 1988.

VÁCHA, Vladimír. Švýcaři posílají Jihočechům na likvidaci povodní stotísíc franků. Právo, 20. 09. 2002, s. 10.

VLACH, Jiří. Deset let partnerství obcí kantonu Bern a jihočeského regionu. Českobudějovické listy 25. 10. 2001, str. 10.

Právní normativy

ČESKO. Obecně závazná vyhláška č. 4/2003 o znaku a praporu města Sezimovo Ústí a jejich užívání. Dostupný z: <http://www.sezimovo-usti.cz/prilohapdf/2003-04.pdf>.

ČESKO. Zákon č. 128/2000 ze dne 12. dubna 2000 o obcích. Dostupný také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=49296&fulltext=&nr=128~2F2000&part=&name=&rpp=15>.

ŠVÝCARSKO. Verfassung des Kantons Bern ze dne 6. června 1993. Dostupná z: <https://www.admin.ch/opc/de/classified-compilation/19930146/201503110000/131.212.pdf>.

Prameny

Archivní materiál města Sezimovo Ústí.

Archivní materiál obce Thierachern.

Osobní archiv Ruth Thomet.

Osobní archiv Vreni Blesi.

Rozhovor s Hanou Hemerkovou vedla Š. Bělohlová 27. 1. 2016.

Rozhovor s Hansem Jörgem Kastem vedla Š. Bělohlová 18. 9. 2016.

Rozhovor s Karlou Korbelovou vedla Š. Bělohlová 4. 3. 2016.

Rozhovor s Martinem Doležalem vedla Š. Bělohlová 8. 12. 2016.

Rozhovor s Petrem Podolským vedla Š. Bělohlová 27. 9. 2016.

Rozhovor s Ruth Thomet vedla Š. Bělohlová 19. 9. 2016.

Rozhovor s Vreni Blesi vedla Š. Bělohlová 17. 9. 2016.

Internetové stránky

BUNDESAMT FÜR STATISTIK. Bevölkerung. [online]. [cit. 2017-01-20]. Dostupné z: <https://www.bfs.admin.ch/bfs/de/home/statistiken/bevoelkerung.html>.

BUNDESAMT FÜR STATISTIK. Regionalstatistik. [online]. [cit. 2017-01-20]. Dostupné z: <https://www.bfs.admin.ch/bfs/de/home/statistiken/regionalstatistik.html>.

CENTRUM PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ ČESKÉ REPUBLIKY. Euroregiony. [online]. [cit. 2017-01-20]. Dostupné z: <http://www.crr.cz/cs/regiony/regionalni-cleneni/euroregiony/>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Velikostní struktura obcí. [online]. [cit. 2017-01-20]. Dostupné na: https://www.czso.cz/csu/czso/4120_03casova_rada_1961_20013__velikostni_struktura_obci.

EUROREGION SILVA NORTICA. Impulzní centra – kontakty. [online]. [cit. 2017-01-20]. Dostupné z: <http://www.silvanortica.com/old/cz/?clanek=36>.

EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY. Program interreg V-A Rakousko – Česká republika. [online]. [cit. 2017-01-20]. Dostupné z: <https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/OP-Rakousko-%E2%80%93-CR>.

GOOGLE. Mapy. [online]. [cit. 2017-04-05]. Dostupné z: <https://www.google.cz/maps?hl=cs&tab=wl>.

IMPULZNÍ CENTRUM SLAVONICE CENTRUM PRO ČESKORAKOUSKOU SPOLUPRÁCI. [online]. [cit. 2017-03-05]. Dostupné z: www.i.slavonicemesto.cz/assets/File.ashx?id_org=200036&id_dokumenty=23102.

IPC SDRUŽENÍ RŮŽE. [online]. [cit. 2017-01-20]. Dostupné z: http://www.pic.sdruzeniruze.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=100120&id=8863&p1=2115.

KIRCHGEMEINDE THIERACHERN. [online]. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://www.kirche-thierachern.ch/startseite/unsere-kirchgemeinde/unsere-doerfer.html>.

MAPOVÝ SERVER CRR. [online]. [cit. 2017-01-20]. Dostupné z: http://mapy.crr.cz/tms/crr_a/euro/index.php?lg=cz_win#c=3536025%252C5519376&z=0&l=ajax_euro,ajax_euro_plochy&p=&hs=1&.

NOKTURNO. [online]. [cit. 2017-03-18]. Dostupné z: <http://www.nokturno.estranky.cz/clanky/ze-zivota-sboru/nokturno-ve-svycarsku.html>.

OFICIÁLNÍ STRÁNKY MĚSTA ČESKÝ KRUMLOV. Obraz dělení růží. [online]. [cit. 2016-12-19]. Dostupné z: http://www.castle.ckrumlov.cz/docs/cz/zamek_3nadvori_deleni.xml.

OFICIÁLNÍ STRÁNKY MĚSTA SEZIMOVO ÚSTÍ. [online]. [cit. 2016-12-19]. Dostupné z: <http://www.sezimovo-usti.cz/>.

OFICIÁLNÍ STRÁNKY OBCE THIERACHERN. [online]. [cit. 2016-12-03]. Dostupné z: <http://www.thierachern.ch/>.

SPOLEČENSTVÍ MĚST S HUSITSKOU MINULOSTÍ A TRADICÍ. Důvod vzniku. [online]. [cit. 2016-12-19]. Dostupné z: <http://www.husitskamesta.net/cs/www/osdruzeni/duvodvzniku.html>.

SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: <http://www.smocr.cz/cz/svaz-mest-a-obci-cr/kdo-jsme/kdo-jsme.aspx>.

SVAZ MĚST A OBCÍ ČR. Co je partnerství měst neboli town-twinning. [online]. [cit. 2017-01-26]. Dostupné z: <http://www.partnerskamesta.cz/otwinningu/cojetwinning/cojepartnerstvi-mest-neboli-town-twinning.aspx>.

THIERACHERN: Burgergemeinde. [online]. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://www.thierachern.ch/index.php?page=606000>.

THIERACHERN: Fakten. [online]. [cit. 2016-12-03]. Dostupné z: <http://www.thierachern.ch/index.php?page=203000>.

THIERACHERN: Leitbild. [online]. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://www.thierachern.ch/index.php?page=205000>.

THIERACHERN: Schulen. [online]. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://www.thierachern.ch/index.php?page=501000>.

VELVYSLANECTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY V BERNU. [online]. [cit. 2016-03-10]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/file/1276141/Partnerske_obce.xlsx.

VELVYSLANECTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY V BERNU. Jak došlo k navázání partnerství kantonu Bern s jižními Čechami a jak vypadá situace dnes? [online]. [cit. 2016-03-10]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/bern/cz/vzajemne_vztahy_a_informace/partnerske_obce/jak_doslo_k_navazani_partnerstvi_kantonu.html.

VEŘEJNÁ SPRÁVA V ČESKÉ REPUBLICE. [online]. [cit. 2016-03-10]. Dostupné z: http://www.utb.cz/file/33528_1_1/.

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. Vila Hany a Edvarda Benešových v Sezimově Ústí. [online]. [cit. 2016-12-19]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/urad-vlady/dalsi-objekty/vila-v-sezimove-usti-55729/>.

VYBRANÉ UKAZATELE V OKRESECH, KRAJÍCH. Malý lexikon obcí České republiky 2016, [online]. [cit. 2017-01-20]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2016>.

SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

Obrázek č. 1: Členění způsobů a forem spolupráce.....	24
Obrázek č. 2: Přeshraniční impulzní centra.	27
Obrázek č. 3: Mapa euroregionů v České republice.	28
Obrázek č. 4: Mapa partnerství měst v evropských členských zemích CEMR, 2007.	34
Obrázek č. 5: Znak města Sezimovo Ústí.....	46
Obrázek č. 6: Znak obce Thierachern.	47
Obrázek č. 7: Výřez mapy jihočeského regionu s celkem 99 vyznačenými přerozdělenými jihočeskými obcemi vytvořený dle seznamu partnerských obcí z roku 1994.	53
Obrázek č. 8: Mapa zobrazující geografickou vzdálenost obce Thierachern (Švýcarsko)..	55
Obrázek č. 9: Značka informující o partnerství obcí v Thierachernu.	58
Obrázek č. 10: Oficiální návštěva starosty a tajemníka města Sezimovo Ústí v Thierachernu v roce 1999.	61
Obrázek č. 11: Seznam vytvořených švýcarsko-českých dvojic za rok 2006.	71
Obrázek č. 12: Výměnný pobyt žáků základních škol v Thierachernu v roce 2006.	72
Obrázek č. 13: Pěvecký sbor Nokturno a taneční soubor Trachtengruppe Thierachern (zleva doprava).	75
Obrázek č. 14: Výměnný pobyt dospělých a seniorů ze Sezimova Ústí v Thierachernu.	76
Obrázek č. 15: Provizorní ubytování českých hostů v kasárnách nedaleko Thierachernu..	76
Tabulka č. 1: Počet uzavřených partnerství v evropských členských zemích CEMR. Stav k roku 2007.	33

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha č. 1: Dopis informující obce kantonu Bern o projektu partnerské spolupráce a možnosti participace v rámci prvního přerozdělovacího kola, 1991.
- Příloha č. 2: Dopis informující obce kantonu Bern o projektu partnerské spolupráce a možnosti participace v rámci druhého přerozdělovacího kola, 1992.
- Příloha č. 3: Dopis poskytující informace účastníkům delegace do švýcarského kantonu Bern.
- Příloha č. 4: Smlouva o spolupráci.
- Příloha č. 5: Německá verze Smlouvy o spolupráci (Freundschaftsabkommen).
- Příloha č. 6: Dopis informující občany Sezimova Ústí o možnosti zúčastnit se výměnného pobytu v Thierachernu.
- Příloha č. 7: Dopis, ve kterém obecní rada Thierachern žádá obyvatele o finanční výpomoc určenou Sezimovu Ústí na opravy škod způsobené povodněmi v roce 2002.
- Příloha č. 8: Projekt partnerství kantonu Bern – závěrečná zpráva Výboru pro vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu kantonu Bern.
- Příloha č. 9: Zakladatelé partnerské spolupráce města Sezimovo Ústí a obce Thierachern – Stephan Kochei, Monika Geiber, Jaroslav Schneider, Vreni Blesi, Eliane Dreyer, Petr Podolský (zleva doprava).
- Příloha č. 10: Setkání představitelů jednotlivých municipalit v Thierachernu.
- Příloha č. 11: Vreni Blesi a Martin Doležal při společném přípitku.
- Příloha č. 12: Starosta města Sezimovo Ústí Martin Doležal a starosta obce Thierachern Hans Jörg Kast.
- Příloha č. 13: Městský úřad v Sezimově Ústí.
- Příloha č. 14: Obecní úřad v Thierachernu.
- Příloha č. 15: Výměnný pobyt žáků základních škol – Návštěva Sýrárny nedaleko Thierachernu.
- Příloha č. 16: Výměnný pobyt žáků – Při návštěvě Sýrárny nedaleko Thierachernu.
- Příloha č. 17: Návštěva Thierachernu 2016 – vývěsná deska partnerského města Sezimova Ústí na obecním úřadě v Thierachernu.
- Příloha č. 18: Návštěva Thierachernu 2016 – Hans Jörg Kast v kanceláři starosty obce.
- Příloha č. 19: Návštěva Thierachernu 2016 - Ruth Thomet a Vreni Blesi.
- Příloha č. 20: Návštěva Thierachernu 2016 – Přátelské gesto a přivítání v podobě české vlajky, kterou nechala Vreni Blesi vyvěšenou po dobu mého pobytu v Thierachernu.

Příloha č. 1: Dopis informující obce kantonu Bern o projektu partnerské spolupráce a možnosti participace v rámci prvního přerozdělovacího kola, 1991.

Direktion der Gemeinden
des Kantons Bern

Direction des affaires communales
du canton de Berne

3011 Bern, Casinoplatz 8, Telefon 031 69 46 58

Nr. 234/91 ZÜ/ib

Basis der Antwort Nr. angeben
Prise de rappeler le No ci-dessus

An die

- Einwohner- und
gemischten Gemeinden
des Kantons Bern

- Regierungsstatthalter

Bern, 3. Juli 1991

Partnerschaft zwischen Gemeinden des Kantons Bern und der Region
Südböhmen der tschechischen Republik

Sehr geehrte Damen und Herren

Mit Schreiben vom 8. Mai 1991 orientierten wir Sie erstmals über das Projekt des Kantons Bern zur Unterstützung der Tschechoslowakei, mit welchem insbesondere Partnerschaften zwischen Gemeinden des Kantons Bern und der Region Südböhmen der tschechischen Republik angestrebt werden.

Zahlreiche Gemeinden haben ihre Unterstützung bereits zugesichert, und es ist uns ein Anliegen, für die spontanen positiven Reaktionen bestens zu danken. Andere Gemeinden sehen sich ausserstade, eine Partnerschaft mit einer tschechischen Gemeinde einzugehen, da bereits Beziehungen zu Gemeinden anderer Oststaaten bestehen.

In der Zwischenzeit wurden die Kontakte zur ausgewählten Region Südböhmen hergestellt und die Bedürfnisse der dortigen Bezirke und Gemeinden abgeklärt. Zusammenfassend kann festgehalten werden, dass das Interesse am Partnerschaftsprojekt des Kantons Bern durchwegs ausserordentlich gross ist. Es werden sehr grosse Hoffnungen und Erwartungen in die Aktivitäten des Kantons Bern und seiner Gemeinden gesteckt. Es besteht ein grosses Bedürfnis nach Annäherung an westliche Staaten mit gefestigten Strukturen.

Angesichts der grossen Problematik bedeutet die Realisierung des Partnerschaftsprojektes für den Kanton Bern und die bernischen Gemeinden sowohl Herausforderung als auch Verpflichtung.

In der Tschechoslowakei wird auf allen Ebenen und in den verschiedensten Bereichen neu "aufgebaut". Es fehlt jedoch durchwegs an praktischer Erfahrung. Sämtliche Aufgabenbereiche einer Gemeinde sind betroffen. Besonders hervorzuheben sind:

- Organisation der Ver- und Entsorgung (Lebensmittel, Wasser, Abwasser, Kehrrecht, Energie)
- Umweltschutzmassnahmen
- Gesundheitswesen
- Raumplanung
- Schulwesen
- Organisation der gesamten Gemeindeverwaltung
- Aufgabenteilung / Aufgabenfinanzierung
- Aus- und Weiterbildung
- Verbandswesen
- Budget und Rechnungswesen
- Förderung des Tourismus
- Gemeindepolizeiwesen

Nach der "sanften Revolution" wurden in der Tschechoslowakei die Gemeinden zum Teil neu gebildet. Im November 1990 fanden erstmals Gemeindewahlen statt. Die gewählten Bezirks- und Gemeindeverantwortlichen stammen aus den verschiedensten Berufskategorien und haben vielfach weder politische noch Verwaltungserfahrung. Beeindruckend sind jedoch der überall vorhandene uneigennützig Einsatz und Wille zur Herbeiführung von positiven Ergebnissen sowie der zuversichtliche Blick in eine bessere Zukunft.

In einem weiteren Schritt geht es nun darum, Partnergemeinden (und eventuell Partnerbezirke) des Kantons Bern auflisten zu können. Für die spätere Zuordnung der Gemeinden sind beiderseits Minimalangaben über Grösse und Struktur erforderlich. Wir haben zu diesem Zwecke einen "Steckbrief" vorbereitet.

Diejenigen Gemeinden, die eine wechselseitige dauerhafte Beziehung mit einer Gemeinde der Region Südböhmen eingehen können - mit dem Ziel der Förderung der Gemeindeautonomie, des gemeinsamen Erfahrungs- und Meinungsaustausches - sind eingeladen, den Steckbrief zu verfassen und

der kant. Gemeindedirektion
zuhanden E. Zürcher
Casinoplatz 8
3011 Bern

bis Ende Juli 1991 einzureichen. Die definitive Zuordnung der Partnergemeinden wird noch im Verlaufe dieses Sommers aufgrund der Steckbriefe erfolgen.

Für die verschiedenen Unterstützungsprojekte stehen dem Kanton Bern nur beschränkte Mittel zur Verfügung. Es wäre demzufolge wünschenswert und der Sache dienlich, wenn sich die Gemeinden an den Kosten für das Gemeindeparterschaftsprojekt beteiligen könnten. Wir denken dabei an die Uebernahme der Kosten für Unterkunft und Verpflegung einer allfälligen Delegation aus der

CSFR während des Aufenthaltes in der Gemeinde (ca. 3 - 4 Personen für die Dauer einer Woche).

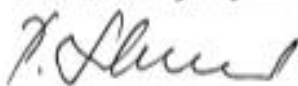
Die ersten Delegationen aus der CSFR werden im Herbst dieses Jahres erwartet. Ueber die Dauer des Aufenthaltes im Kanton Bern, das Programm während des Aufenthaltes und über weitere mit den tschechischen Behörden noch zu vereinbarenden Einzelheiten, werden wir Sie laufend informieren.

Für Ihre äusserst wertvolle Mitarbeit und für das Zurverfügungstellen Ihres Fachwissens auf dem Gebiete der Gemeindeverwaltung zugunsten eines nach neuen Strukturen suchenden Staates danken wir Ihnen auch im Namen der tschechischen Behörden bestens.

Für weitere Auskünfte steht Ihnen Herr Ernst Zürcher, Adjunkt Gemeindedirektion, zur Verfügung (Tel. [031] 69 46 61).

Mit freundlichen Grüessen

Für das Projektpatronat:

P. Schmid, Regierungsrat

Der Gemeindedirektor:

M. Annoni, Regierungsrat

Beilage

- Formular Steckbrief

für Regierungsstatthalterämter zusätzlich
- Brief vom 8.5.1991 an die Gemeinden

Příloha č. 2: Dopis informující obce kantonu Bern o projektu partnerské spolupráce a možnosti participace v rámci druhého přerozdělovacího kola, 1992.

Direktion der Gemeinden
des Kantons Bern

Direction des affaires communales
du canton de Berne

3011 Bern, Casinoplatz 8, Telefon 031 69 46 58

Nr. 234/91 ZU/ib

Bitte in der Antwort die Nr. angeben
Préciser le numéro dans la réponse

An verschiedene
Gemeinden
des Kantons Bern

Bern, 9. Juli 1992

**Partnerschaft zwischen Gemeinden des Kantons Bern und der Region
Südböhmen der tschechischen Republik**

Sehr geehrte Damen und Herren

Mit Schreiben vom 8. Mai 1991 orientierten wir Sie erstmals über das Gemeindeparknerschaftsprojekt CSFR - Kanton Bern. Aufgrund unseres Briefes vom 3. Juli 1991 konnten die ersten bernischen Gemeinden, die Interesse zeigten, mit einer Gemeinde der Region Südböhmen eine wechselseitige dauerhafte Beziehung einzugehen, aufgelistet werden. Die Zuordnung der ersten 32 Partnergemeinden erfolgte im Herbst vergangenen Jahres.

Dieser Versuchsaktion war ein voller Erfolg beschieden. Die Reaktionen der tschechischen und der bernischen Partnergemeinden waren äusserst positiv ausgefallen. Es wurden bereits unzählige Eindrücke, Erfahrungen und Denkanstösse gegenseitig gesammelt und ausgetauscht. Die ersten freundschaftlichen Beziehungen sind entstanden, welche Anlass geben, unter den Partnergemeinden weitergehende Kontakte vorzusehen und zu pflegen.

Diese erfreuliche Situation veranlasst uns, im selben Rahmen eine zweite Runde durchzuführen. Seitens der tschechischen Gemeinden ist das Bedürfnis nach Partnerschaften unvermindert gross.

Die Zuordnung von neuen Partnergemeinden wird wiederum aufgrund von Steckbriefen im Verlaufe dieses Sommers stattfinden. Die Delegationen der tschechischen Partnergemeinden (je Gemeinde ca. 2 Personen) werden im Herbst erwartet. Der Aufenthalt in der bernischen Partnergemeinde wird in der Folge eine Woche (4 Uebernachtungen) dauern.

Die in der ersten Runde beteiligten bernischen Partnergemeinden haben sich ausnahmslos bereit erklärt, die Kosten für Unterkunft

und Verpflegung der Gäste aus der CSFR zu tragen. Es würde uns freuen, wenn auch die Gemeinden der zweiten Runde einer Übernahme dieser Kosten zustimmen könnten.

Für die zweite Runde fehlen uns noch einige mitwirkende Gemeinden des Kantons Bern. Wir gestatten uns demzufolge, erneut mit diesem Anliegen an Sie zu gelangen und Sie anzufragen:

- a) Ist Ihre Gemeinde bereit, ab dem kommenden Herbst eine Partnerschaft mit einer Gemeinde der Region Südböhmen einzugehen?
- b) Wäre es Ihrer Gemeinde möglich, die Kosten für Unterkunft und Verpflegung einer allfälligen Delegation aus der CSFR während des Aufenthaltes in der Gemeinde zu übernehmen?

Sollte eine solche Partnerschaft in Frage kommen, bitten wir Sie höflich, uns den beiliegenden Steckbrief ausgefüllt bis zum 15. August 1992 zukommen zu lassen.

Über die weiteren Schritte würden wir Sie zu gegebener Zeit informieren. In der Zwischenzeit steht Ihnen der für das Projekt zuständige Ernst Zürcher für allfällige Fragen gerne zur Verfügung (Tel. 031 69 46 61).

Für Ihre Bemühungen danken wir Ihnen zum voraus bestens.

Mit freundlichen Grüssen

Der Gemeindedirektor

Beilage

- Formular Steckbrief

Kopie

- Regierungsstatthalterämter

Příloha č. 3: Dopis poskytující informace účastníkům delegace do švýcarského kantonu Bern.

PŘEDNOSTA
OKRESNÍHO ÚŘADU
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
JUDr. Marie Matyčková

č.j. Př. 1617/92-51-V/10

V Českých Budějovicích dne 22.10.1992

I N F O R M A C E

účastníkům delegace do švýcarského kantonu BERN

I. Odjezd z ČSFR 8.11.1992 (neděle):

- z 1. stanoviště Tábor v 19 hodin od hotelu Falcát
- z 2. stanoviště Č. Budějovice ve 20 hodin z Mariánského náměstí
v Č. Budějovicích (parkoviště naproti Okresnímu ředitelství policie)

II. PROGRAM

9.11.1992 ve 12 hodin sraz v Bernu (kulturní dům)

- zahájení
- oběd

V 15 hodin rozvoz zástupců do partnerských obcí

10.11. - 12.11.1992 - individuální program pro zástupce obcí, skupinu specialistů, skupinu poslanců a skupinu předsedů Oků

13.11.1992 v 9 hodin - sraz radnice Bern

do 10,30 hodin - závěrečné hodnocení

v 11,30 hodin - odjezd

III. Předpokládaný návrat

13.11.1992 cca ve 24 hodin

IV. Doplnující pokyny

1. Zajištěno ubytování (od 9.11. - 12.11.1992) a strava od 9.11.1992 (oběd) do 13.11.1992 (snídaně)
2. Pojistné účastníků pro pobyt ve Švýcarsku je zajištěno.
3. Individuální pojištění na cestu, kapesné a stravování při cestě do Bernu a zpět nutno řešit individuálně.

Prosím pány přednosty o bezodkladné předání této informace všem zástupcům obcí a specialistům v jejich okresech.

S pozdravem

A. Kozubek
OSADNÍ ÚŘAD
PRAHA 6 - BUDĚJOVICE

SMLOUVA O SPOLUPRÁCI

Na základě poznání, že pro budoucnost Evropy a pro soužití lidí s různým politickým, kulturním, náboženským a historickým vývojem je důležité navazovat kontakty, sbírat a vyměňovat zkušenosti,

uzavírají

Obec Thierachern, Švýcarsko

zastoupená starostou Osvaldem Binggelin a tajemníkem Christophem Caspichen

a

Město Sezimovo Ústí, Česká republika

zastoupené starostou Jaroslavem Schneiderem a tajemníkem Petrem Podolským

smlouva.

Obě obce konstatují vysokou úroveň dosavadních vztahů a jejich představitelé se budou snažit podle svých možností na tyto kontakty navázat a co nejlépe je dále prohlubovat.

K dosažení tohoto se uvažuje o následujících aktivitách:

- výměna informací, týkajících se všech aspektů obou partnerských obcí
- návrhy výměn, které by motivovaly jednotlivé občany k dalším kontaktům
- vůli rozšiřovat tyto kontakty na další oblasti možné spolupráce.

K tomu patří kromě jiného:

- pravidelné vzájemné návštěvy obecních a správních úřadů k výměně zkušeností z této oblasti
- pravidelná vzájemná výměna škol (alespoň 1x za 4 roky), která bude aktivizovat a tím vytvářet základ spolupráce pro další generace
- vzájemná výměna osob vyššího věku podle zájmu
- podpora výměn sportovních a kulturních organizací nebo spolků
- podpora a prohlubování vzájemných návštěv na soukromé úrovni.

Pro dlouhodobé kontakty a pro koordinaci projektů vytvoří obě obce týmy, které se budou navzájem pravidelně informovat. Za obec Thierachern převzame koordinaci obecní rada a za obec Sezimovo Ústí garantuje koordinaci městská rada.

Úřady obou obcí se budou snažit o vzájemnou prezentaci partnerského města na veřejnosti, např. výstavami nebo vystoupeními kulturních organizací a o těchto aktivitách budou veřejnost informovat ve sdělovacích prostředcích.

Tato smlouva je platná bez omezení.

Může být kdykoli jednostranně písemně vypovězena.

Edykoli může být také písemně požadavkem zrušena nebo doplňena.

Vstoupí v platnost jakmile bude příslušnými orgány obou obcí schválena.

Vyhotovena je v německém a českém jazyce a podepsána:

CH - 3634 Thierachern

28.3.1996

CZ - 394 01 Sezimovo Ústí

Za obec Thierachern:

Za město Sezimovo Ústí:

O. Bingelli
starosta města

J. Schneider
starosta města

Ch. Campich
tajemník

P. Podolský
tajemník

Zdroj: Archivní materiál města Sezimovo Ústí.

Freundschaftsabkommen

Aus der Erkenntnis, dass es für die Zukunft Europas und das Zusammenleben von Menschen mit verschiedenen politischen, kulturellen, religiösen und historischen Entwicklungen notwendig und wichtig ist, zwischen den Bevölkerungen Kontakte anzuknüpfen und Informationen, Erfahrungen und traditionelle Werte auszutauschen, messen die

Gemeinde Thierachern, Schweiz

vertreten durch den Gemeinderatspräsidenten Oswald Binggeli und den Gemeindeschreiber Christoph Campiche

und die

Stadt Sezimovo Usti, Tschechische Republik

vertreten durch den Bürgermeister Jaroslav Schneider und den Stadtschreiber Petr Podolsky

dem bisherigen gegenseitigen Kontakt grosse Bedeutung zu und schliessen folgendes Freundschaftsabkommen ab:

Beide Gemeinden stellen ein hohes Niveau ihrer bisherigen gegenseitigen Beziehungen fest und ihre Behörden bemühen sich nach all ihren Möglichkeiten, das Zustandekommen und Weiterführen der freundschaftlichen Beziehungen weiter zu fördern. Diese Beziehungen sollen von der gesamten Bevölkerung im Rahmen dieses Freundschaftsabkommens auch selbst gestaltet werden können.

Um dies zu erreichen werden folgende Aktivitäten vorgesehen:

- ⇒ Austausch von Informationen über alle Aspekte der Partnergemeinden
- ⇒ Austauschvorschläge, durch welche die Bevölkerung zur Kontaktnahme angeregt wird
- ⇒ den Willen, dieses Abkommen um allenfalls weitere Gebiete der möglichen Zusammenarbeit zu erweitern

Dazu gehören unter anderem

- ⇒ regelmässige gegenseitige Besuche der Gemeinde- respektive Stadtbehörden und der Verwaltung zum Erfahrungsaustausch in Fachbereichen und auf Verwaltungsebene
- ⇒ mit dem regelmässigen gegenseitigen Besuchsaustausch der Schulen (mindestens alle vier Jahre) soll die Jugend aktiviert und damit eine Basis für die Zusammenarbeit auch für künftige Generationen geschaffen werden
- ⇒ gegenseitiger Besuchsaustausch betagter Personen nach Bedarf

- ⇒ Förderung des gegenseitigen Austausches sportlicher oder kultureller Organisationen oder Vereine
- ⇒ Förderung und Vertiefung des gegenseitigen Besuches auf privater Ebene

Für die dauerhaften Kontakte wie auch für die Koordination der Projekte und Austauschprogramme formieren die beiden Partnergemeinden ein Team, das einander gegenseitig periodisch informiert. Für die Gemeinde Thierachern wird die Koordination durch den Gemeinderat übernommen, für die Stadt Sezimovo Usti wird die Koordination durch den Gemeinderat garantiert.

Die Behörden bemühen sich um gegenseitige Präsentation der Partnergemeinden in der Öffentlichkeit, zum Beispiel durch temporäre Ausstellungen oder Auftritte kultureller Organisationen und informieren die Bevölkerung in den Medien über die gegenseitigen Aktivitäten.

Dieses Freundschaftsabkommen ist unbegrenzt gültig. Es kann jederzeit einseitig schriftlich aufgehoben werden. Es kann jederzeit mit schriftlichem Antrag abgeändert oder ergänzt werden. Es tritt in Kraft, sobald es durch die zuständigen Behörden beider Gemeinden genehmigt worden ist. Es wird in deutscher und in tschechischer Sprache abgefasst und unterzeichnet.

CH-3634 Thierachern, 28. März 1996

CZ-391 01 Sezimovo Usti, 28. März 1996

Für die Gemeinde Thierachern

Für die Stadt Sezimovo Usti

GEMEINDERAT THIERACHERN

SEZIMOVO USTI

O. Binggeli
Gemeinderatspräsident

J. Schneider
Bürgermeister

Ch. Campich
Gemeindeschreiber

P. Podolsky
Stadtschreiber

Zdroj: Archivní materiál obce Thierachern.

Příloha č. 6: Dopis informující občany Sezimova Ústí o možnosti zúčastnit se výměnného pobytu v Thierachernu.

Městský úřad v Sezimově Ústí
Dr. E. Beneše 21

V Sezimově Ústí dne 11. 7. 1995

Vážení,

dovolte mi, abych Vás informoval o následujícím záměru, který chceme uskutečnit.

Jak možná víte, má naše město navázané solidní a stále se rozvíjející partnerské vztahy s městečkem Thierachern ve Švýcarsku. Představitelé tamější radnice navštívili Sezimovo Ústí, někteří zastupitelé z našeho města byli na návštěvě ve Švýcarsku. Uskutečnila se i vzájemná výměna školních dětí, daří se navazovat vztahy přímo mezi jednotlivci, nebo rodinami.

Při posledním jednání vedení obou radnic byl domluven výměnný zájezd starších občanů obou měst, který by se měl uskutečnit v průběhu září letošního roku. Představu o průběhu návštěv máme takovou, že skupina cca 25 občanů by strávila cca 5 dnů / i s cestou / v partnerském městě, ubytování a stravování by měli zajištěno v domácnostech svých hostitelů a potom zase naopak. Cestu autobusem uhradí obě radnice.

Jsem rád, že Vám mohu sdělit, že právě Vám nabízíme účast na této cestě. Výběr účastníků byl proveden tak, že některé z Vás vybrala rada města, jiné pak politické strany, které mají své zástupce v městském zastupitelstvu.

Z tohoto důvodu Vás prosím, abyste mi do 20. 7. t. r. potvrdili, že máte zájem se této výměny zúčastnit. Pro Vaše rozhodnutí snad ještě informaci. Do Švýcarska se bude odjíždět 16. září t. r. a plánovaný návrat bude 20. září ve večerních hodinách. Thierachern je vzdálen asi 800 km od Sezimova Ústí, cesta autobusem trvá cca 15 hodin, městečko je vzdáleno 35 km od Bernu, leží skoro na březích Thunského jezera a když je hezky, je z něj vidět to nejkrásnější panorama švýcarských hor.

Ještě jednou Vás prosím o zaslání Vašeho stanoviska do uvedeného termínu.

S úctou

Jaroslav Schneider*
starosta města

zde odstříhnete a vrátte na MěÚ

jméno :

adresa:

Zájezdu se zúčastním

ANO

NE

Ubytování a stravování pro Švýcary
jsem schopen zajistit

ANO

NE

Dostavte se prosím k informativní schůzce dne 2. 8. t. r. na MěÚ v Sezimově Ústí v 16,00 hodin.

Zdroj: Archivní materiál města Sezimovo Ústí.

Příloha č. 7: Dopis, ve kterém obec Thierachern žádá obyvatele o finanční výpomoc určenou Sezimovu Ústí na opravy škod způsobené povodněmi v roce 2002.

Spenden für Unwetterschäden in tschechischer Partnergemeinde Sezimovo Usti

Wie in unseren Nachbarländern Deutschland und Oesterreich hat die Naturkatastrophe im August auch in Tschechien grossen Schaden angerichtet.

Auch unsere Partnergemeinde Sezimovo Usti ist von den Überschwemmungen stark betroffen. Vor allem im unteren Dorfteil, entlang des Flusses Luznice, ist der entstandene Schaden gross. Genau in dieser Gegend befindet sich leider auch die Gemeindeverwaltung, die erst letztes Jahr mit grossem finanziellem Aufwand saniert und erweitert worden ist.

In Sezimovo Usti ist in den letzten Jahren mit viel Engagement und Mut eine grosse Bauarbeit geleistet worden. Wegen der Überschwemmungen stehen nun aber die Behörden und die Bevölkerung einmal mehr vor einem Scherbenhaufen und sind auf die Solidarität aus der Schweiz angewiesen.

Aus diesem Grund spendet der Gemeinderat Thierachern nicht nur selber einen grösseren Betrag, sondern ruft Sie, liebe Mitbürgerinnen und Mitbürger, zu einer Spendenaktion zu Gunsten der Bevölkerung von Sezimovo Usti auf. Wir würden uns sehr freuen, wenn auch Sie einen Beitrag leisten und damit die Partnerschaft zwischen der Bevölkerung bekräftigen. Nicht nur unsere Schülerinnen und Schüler, sondern auch einige von Ihnen haben bereits die Gastfreundschaft in Tschechien erleben dürfen. **Es ist nun an uns zu beweisen, dass eine Partnerschaft nicht nur schöne Worte beinhaltet, sondern gerade auch in Krisenzeiten tragfähig ist.**

Bei der Raiffeisenbank Gürbe (Postkonto 30-4423-9) ist bis Ende September 2002 ein **Spendenkonto**, Nr. 51052.04 "**Unwetterschäden Sezimovo Usti**" eingerichtet. Einzahlungen über die Bank erfolgen spesenfrei, Einzahlungsscheine dafür können Sie in Thierachern an folgenden Orten beziehen:

- Gemeindeverwaltung
- Raiffeisenbank Gürbe
- Post
- Landi
- Käseerei Meier
- Gärtnerei Häusler
- Kavarep

Der Gemeinderat dankt für Ihre Spende!

Zdroj: Archivní materiál obce Thierachern.

Príloha č. 8: Projekt partnerství kantonu Bern – závěrečná zpráva Výboru pro vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu kantonu Bern.

Projekt Partnerschaft Kanton Bern - Tschechische und Slowakische Republiken. K

na Schule - S. 2

Ausschuss Bildung / Kultur / Jugend / Sport; Schlussbericht 1. Phase

1. Grundsätzliches

In der Arbeit des Ausschusses bildeten die Projekte aus dem Bildungsbereich den eigentlichen Schwerpunkt der Tätigkeit. Dies schien wegen der besonderen Dringlichkeit einer Unterstützung von Reformen im Bildungsbereich notwendig.

Zudem standen dem Ausschuss für erste Kontaktnahmen und für eine grundsätzliche Bedürfnisabklärung verschiedene Vertrauenspersonen aus dem Bildungswesen zur Verfügung. Im Zusammenhang mit Austauschprogrammen des Schweizerischen und des Bernischen Lehrervereins mit der tschechoslowakischen Gewerkschaft "Unterricht und Kultur" während der Zeit des "Prager Frühlings" (1967-69) hatten über die Jahre persönliche Verbindungen zwischen Berner Lehrkräften und ihren tschechischen und slowakischen Kolleginnen und Kollegen bestanden, obschon die meisten von diesen nach der Besetzung des Landes durch die Truppen des Warschauer Paktes im Jahre 1968 ihre Stellen hatten verlassen müssen und gezwungen waren, als Hilfsarbeiter oder gar als politisch Verfolgte ihr Dasein zu fristen. Nach der "Samt-Revolution" von 1989 waren verschiedene von ihnen wieder in verantwortungsvollen Aufgaben des Bildungswesens berufen worden. Durch diese Verbindungen war es möglich, mit verschiedenen neuen Leitungen von Bildungsinstitutionen und von lokalen Schulbehörden in Kontakt zu kommen, diese als Gäste der Erziehungsdirektion zu Einblicknahmen in unser Bildungswesen nach Bern einzuladen und mit ihnen Bedürfnisse und Dringlichkeiten von Hilfe zur Selbsthilfe und von zukünftiger Zusammenarbeit abzuklären.

Diese Vertrauenskontakte an der Basis ermöglichten dem Ausschuss in kürzester Zeit, in Böhmen, Mähren und in der Slowakei wirksame Unterstützung zu leisten, oder wie die ostböhmische Zeitung "Hradeci Kurier" einen durch bernische Lehrkräfte "vor Ort" erteilten Lehrerfortbildungskurs in der Fremdsprache Deutsch kommentierte, "eine direkte und wirkungsvolle Hilfe zu leisten, ohne den gewohnten Instanzenweg von oben mit den üblichen Verzögerungen, finanziellen Aufwendungen, feierlichen Unterzeichnungen von Vereinbarungen mit überflüssigen amtlichen Aktivitäten". Die Zeitung bezeichnete diese Hilfe zur Selbsthilfe an der Basis als "Initiative von unten, die nun auch bei uns zu gelingen beginnt". (Hradeci Kurier, 1. Juni 1992)

2. Abklärung der Bedürfnisse

Aufgrund von meist einwöchigen Aufenthalten von Vertretern der Kreisschulämter von Hradec Kralove (Ostböhmen) und Olomouc (Mähren), des Pädagogischen Forschungsinstitutes Prag, des Geographischen Institutes der Karlsuniversität Prag, der Pädagogischen Hochschule Hradec Kralove und der Handelsakademie Trnava (Slowakei) sowie einer Dienstreise des Vorstehers der Berner Schulwarte zu weiteren lokalen Schulbehörden in Böhmen und Mähren und zum Erziehungsministerium der Slowakischen Republik in Bratislava ergaben sich folgende Bedürfnisse nach Dringlichkeit:

- 2.1 Unterstützung der Lehrerfortbildung, der Lehrerausbildung sowie der gymnasialen Bildung in der Fremdsprache Deutsch durch Kurse und durch längerfristige Einsätze von Lektoren aufgrund der grossen Dringlichkeit, Lehrkräfte für Russisch für die Erteilung von Deutschunterricht umzuschulen.
- 2.2 Ermöglichung von Studien- und Fortbildungsaufenthalten für tschechische und slowakische Studenten und Lehrer im Kanton Bern.
- 2.3 Schaffung und Unterstützung von partnerschaftlichen Kontakten zwischen Schulen, Lehrern und Schulklassen.
- 2.4 Fachliche Beratung und materielle Hilfe beim Aufbau pädagogischer Dokumentations- und Medienzentren sowie von Germanistik Bibliotheken an Fachschulen, Mittelschulen und Hochschulen.
- 2.5 Aufbau einer Zusammenarbeit zwischen dem bernischen Amt für Bildungsforschung und dem Pädagogischen Forschungsinstitut Prag in Fragen der Lehrplangestaltung, der Einführung neuer, schüleraktiver Unterrichtsformen und in Bildungsforschungsprojekten.
- 2.6 Aufbau einer Zusammenarbeit zwischen den Geographischen Instituten der Universitäten Bern und Prag in der Entwicklung neuer Lehrmittel und neuer Unterrichtsformen für den Geographie-Unterricht.

Im weiteren erreichten den Ausschuss eine grosse Anzahl von Gesuchen tschechischer und slowakischer Volks-, Mittel- und Hochschulen, von Jugend- und Kultur-Institutionen sowie von Einzelpersonen für Einladungen nach Bern, für Partnerschaften und verschiedensten Hilfeleistungen, teils durch Vermittlung von Böhmschehen und -Slowaken.

3. Vorgehen

Aufgrund von Bekanntmachungen im Amtlichen Schulblatt und in der Presse im Sommer 1991 meldeten über 50 bernische Lehrkräfte ihre Bereitschaft, sich als Kursleiter für Lehrerfortbildungskurse in der Fremdsprache Deutsch einzusetzen und in vereinzelt Fällen, sich als Lektoren an Gymnasien zu engagieren.

Leider fanden mehrmalige Ausschreibungen für Schul- oder Klassenpartnerschaften mit tschechischen oder slowakischer Schulen bei uns nur ein sehr geringes Echo.

Verschiedene wertvolle Projekte entwickelten sich aufgrund spontaner Einzelinitiativen.

Die Bewältigung der administrativen und organisatorischen Arbeit des Ausschusses im Milizsystem zwang zu strenger Selektion der Projekte.

Bedingt durch die langjährigen Kontakte bilden Prag, Hradec Kralove (Böhmen) und Olomouc (Mähren) die Schwerpunkte der Zusammenarbeit.

4. Projekte im Bildungswesen

4.1 Lehrerfortbildung in der Fremdsprache Deutsch

Aufgrund von Erfahrungen während eines Pilotkurses für Deutsch-Lehrkräfte an Volksschulen in Olomouc (Mähren) wurden 12 bernische Lehrerinnen und Lehrer ausgewählt und für den Einsatz in einwöchigen Grundkursen vorbereitet.

Bis heute nahmen 330 Lehrkräfte an Volksschulen und 20 Lehrkräfte an Gymnasien an insgesamt 17 Grund- und Aufbaukursen für die Fremdsprache Deutsch teil. Kursorganisatoren und Inspektoren der lokalen Schulbehörden und vor allem auch die Kursteilnehmerinnen und Teilnehmer haben den Kursen hohe Qualität und Effizienz und den Kursleiterinnen und Kursleitern grosses Lob attestiert. Vor allem wurden der ausgesprochene Praxisbezug und die reichen methodisch-didaktischen Anregungen der Kurse hervorgehoben und geschätzt.

Die Kursorte verteilen sich wie folgt: Mlada Boleslav und Hradec Kralove (Böhmen), Ostrava und Olomouc (Mähren) sowie Cadca und Humeane (Slowakei).

4.2 Impulskurs für Dozenten an tschechischen Handelsakademien

Der Exiltscheche und bernische Handelslehrer, Pavel Babka, führte für 15 Dozenten an tschechischen Handelsakademien einen Impulskurs unter dem Thema "Hilfe zur Selbsthilfe auf dem Weg zur Marktwirtschaft" durch. Der Kurs teilte sich auf in je eine Woche Einführungsseminar in Prag, Unterrichts- und Betriebsbesuch in Bern und Auswertungsseminar in Prag unter Mitwirkung von 2 Berner Handelslehrern. Der Kurs fand sehr gute Aufnahme und wurde als wertvoll und hilfreich beurteilt.

4.3 Einsatz von 2 Berner Lehrern als Lektoren Deutsch am Gymnasium Hejcine in Olomouc (Mähren)

Während des Schuljahres 1992/93 war es möglich einen Sekundarlehrer und einen jungen, neupatentierten Gymnasiallehrer je 6 Monate am Gymnasium Hejcine in Olomouc als Lektoren in der Fremdsprache Deutsch einzusetzen. Die Arbeit der beiden Lektoren wurde durch die Schulleitung ausserordentlich geschätzt.

4.4 Zusammenarbeit der Geographischen Institute der Universitäten Bern und Prag

Die bereits 1988 begonnene Zusammenarbeit zwischen den Geographischen Instituten der Universitäten Bern und Prag wurde im Rahmen des kantonalen Projektes weiterentwickelt.

- Unter der Leitung von Herrn Prof. Dr. Klaus Aerni und durch Mitarbeit eines Berner Sekundarlehrers in Prag konnte eine Unterrichtshilfe für das 5. Schuljahr zur Geographie von Afrika und Australien als Ersatz für das bisherige dogmatische Lehrmittel erarbeitet und herausgegeben werden. Zur Geographie der Tschechischen und der Slowakischen Republiken wurde ein neues Unterrichtskonzept für das 2. Schuljahr erarbeitet.

- Der Lehrbeauftragte für Fachdidaktik der Geographie hielt 2 Vorträge zur Fachdidaktik auf Stufe Gymnasium und demonstrierte die Anwendung des Computers im Geographie Unterricht.
 - Durchführung einer zweiwöchigen Exkursion des Geographischen Institutes der Universität Bern in Böhmen in Zusammenarbeit mit dem Prager Institut und Herausgabe eines Berichtes zu Problemen der Umstrukturierung der Staatswirtschaft zur Marktwirtschaft.
- 4.5 Teilnahme von tschechischen Lehrerinnen an 2 Semesterkursen der Zentralstelle für Lehrerfortbildung des Kantons Bern
- Der Besuch von je 2 Lehrerinnen aus Olomouc und Hradec Kralove in den bernischen Semesterkursen für Primar- und Sekundarlehrer ermöglichte diesen Vertreterinnen zweier bedeutender tschechischer Schulämter vertiefte Einblicke ins bernische Schulwesen, in neue Unterrichtsmethoden und in Konzept und Organisation der Lehrerfortbildung. Im Reformprozess der tschechischen Volksschule wurden diese Fortbildungsaufenthalte als bedeutende Hilfen zur Selbsthilfe beurteilt.
- 4.6 Jahresaufenthalt von 2 tschechischen Studentinnen der Pädagogik am Seminar Hofwil
- Der erfolgreiche und sehr geschätzte Aufenthalt von 2 Studentinnen der Pädagogischen Hochschule von Hradec Kralove brachte auch dem Vizerektor und 2 Dozenten eine Einblicknahme in die bernische Lehrerausbildung und scheint einen engeren, weiterführenden Kontakt der beiden Institutionen der Lehrerausbildung zu bewirken.
- 4.7 Einjähriges Nachdiplomstudium von 2 tschechischen Ingenieurinnen an der Ingenieur-Schule Biel
- Während des Schuljahres 1991/92 absolvierten 2 tschechische Ingenieurinnen ein Nachdiplomstudium in Umwelttechnik (Luft) in Biel. Sie schlossen ihr Studienjahr mit einer Diplomarbeit im Rahmen eines Forschungsprogrammes des Nationalfonds zum Thema "Schadstoff-Ermittlung in der Luft" erfolgreich ab.
- 4.8 Semesteraufenthalt von 2 Doktoranden der Karlsuniversität Prag beim Archäologischen Dienst des Kantons Bern
- 4.9 Beratung des Pädagogischen Forschungsinstitutes Prag durch das Amt für Bildungsforschung des Kantons Bern und Planung einer Zusammenarbeit
- Besuch der Vorsteherin des Amtes für Bildungsforschung beim Pädagogischen Forschungsinstitut in Prag und Gegenbesuch zweier wissenschaftlicher Mitarbeiter in Bern. Beginn einer projektbezogenen Zusammenarbeit.
- 4.10 Austausch von Lehrer- und Schülergruppen
- Zur Förderung gegenseitiger Kontakte wurden folgende Besuche und z.T. Gegenbesuche durchgeführt:
- 40 Lehrerinnen und Lehrer aus Olomouc besuchten Bern (Gegenbesuch 1993).

- Besuch und Gegenbesuch von je 40 Gymnasiastinnen und Gymnasiasten der Gymnasien Hejčine, Olomouc, und dem Wirtschaftsgymnasium Bern-Kirchenfeld.
- Besuch einer Oberstufenklasse der Volksschule Kopecek bei Olomouc bei der Primarschule Rüti, Ostermundigen (Gegenbesuch 1993).
- Besuch und Gegenbesuch von Lehrerdelegationen der Handelsakademie Trnava (Slowakei) und der Wirtschaftsmittelschule der Stadt Bern. Ein Austausch von Schülern ist für 1993 vorgesehen.
- Besuch und Gegenbesuch von Klassen der Gymnasien Litovel (Südböhmen) und Könitz.
- Besuch und Ausbildungsprogramm für Studenten der Technischen Schule Brno (Mähren) bei der Gewerbeschule Langenthal.
- Besuch einer Delegation der Berufsschule Zamberk (Böhmen) bei der Gewerblichen Berufsschule Luggau.

4.11 Finanzierung von pädagogisch-didaktischer Literatur

Die meisten Besuche, Gegenbesuche und Lehrerfortbildungskurse wurden benützt, um Institutionen des Bildungswesens mit pädagogisch-didaktischer Literatur auszurüsten:

- Sendung der schweizerischen Lehrbücher für den Geschichtsunterricht an die Erziehungsministerien der Tschechischen und der Slowakischen Republiken zuhanden der Kommissionen für die Herausgabe neuer Geschichtslehrmittel.
- Pädagogisch-didaktische Literatur für die Didaktischen Zentren von Hradec Kralove und Olomouc.
- Literatur Pädagogik, Psychologie und Germanistik für die Bibliothek der Pädagogischen Hochschule Hradec Kralove.
- Literatur Germanistik für die Universität Ostrava.
- Geographische Literatur für das Geographische Institut der Karlsuniversität Prag.

Viele dieser Literatur-Transporte konnten durch das freundliche Entgegenkommen der Botschaft der CSFR in Bern mit deren Kurierwagen getätigt werden.

5. Projekte Bereich Kultur

5.1 Projekt "ostwärts 1992/93" des Vereins Berner Tanzlage

Im Mittelpunkt des Projektes, das die Förderung des modernen Tanzes in den Tschechischen und Slowakischen Republiken bezweckt, steht die Unterrichtstätigkeit des Berner Tänzers und Tanzpädagogen Samuel Würsten, am Tanzkonservatorium in Prag.

Seine erfolgreiche Tanztätigkeit hat zu seinem Engagement auch an der Akademie der Künste und am Tanzzentrum der Karls-Universität Prag geführt.

- 5.2 Ertelung eines Kurses am Konservatorium für Musik in Zilina (Slowakei)
Zwei Berner Musikerinnen erteilen einen achttägigen Interpretationskurs für Klavier, gaben Konzerte und hielten Vorträge. Diesen Einsatz leisteten sie ohne Honorare.
- 5.3 Praktikum für einen Studenten der Hochschule für angewandte Kunst in Burgdorf
Zielsetzung dieses Praktikums in einem Glasbläseratelier: Vermittlung von Erfahrungen über die Künstlerexistenz in einer marktwirtschaftlich orientierten Gesellschaft.
- 5.4 Kulturaustausch der Männerchöre "Typographia" von Bern und Prag
Mitfinanzierung des Aufenthaltes und eines Konzertes in Bern.
- 5.5 Beitragsleistung an die Produktion des Films "Ziel ohne Grenzen"
Dokumentarfilm zum Thema Europa, ausgehend vom Projekt Gemeinde - Partnerschaften Kanton Bern - CR und SR. Der Film soll im Juli 1993 zur Verfügung stehen.

6. **Projekt Bereich Jugend**

Besuch von 25 Kindern und Jugendlichen aus Volyne (Südböhmen) in einem Jugendlager der Gemeinde Wangen a.A. zum Thema "Natur erleben - Natur verstehen".

7. **Projekt Bereich Sport**

Mitfinanzierung eines Besuchs von Sportstudenten der Universität Prag beim Institut für Sport und Sportwissenschaft der Universität Bern.

8. **Zusammenfassende Bemerkungen**

Aufgrund der im Rahmen der genannten Projekte gemachten Erfahrungen und der entsandenen menschlichen Kontakte kann festgestellt werden, dass unsere tschechischen und slowakischen Partner die verschiedenen Bemühungen der Hilfe zur Selbsthilfe, insbesondere im Bildungswesen und im kulturellen Bereich, nach ihrer langjährigen und künstlich geschaffenen Isolation unter einem totalitären System hoch und äusserst dankbar wertschätzen.

Dem Anfang dieser Unterstützung aus dem Kanton Bern wird von tschechischer und slowakischer Seite grosse Bedeutung beigemessen. Dabei zählt ebensoviel wie die fachliche und materielle Hilfe der menschliche und partnerschaftliche Kontakt, der motiviert und zur Eigeninitiative anspornt. In diesem Sinne kann festgestellt werden, dass sich aus den durchgeführten Projekten ein erstaunliches Netz menschlicher Beziehungen entwickelt hat.

Die Partnerschaftsprojekte, insbesondere die Kurse in der Fremdsprache Deutsch und die pädagogisch-didaktische Ausbildung, entsprechen einem grossen und dringenden Bedürfnis. Der Nachholbedarf in der Entwicklung und Reform des Bildungswesens sowie im kulturellen Bereich ist enorm und bedarf daher einer langfristigen Unterstützung.

Ausschuss Bildung / Kultur / Jugend / Sport

Peter Korman

Příloha č. 9: Zakladatelé partnerské spolupráce města Sezimovo Ústí a obce Thierachern – Stephan Kochei, Monika Geiber, Jaroslav Schneider, Vreni Blesi, Eliane Dreyer, Petr Podolský (zleva doprava).

Zdroj: Archivní materiál obce Thierachern.

Příloha č. 10: Setkání představitelů jednotlivých municipalit v Thierachernu.

Zdroj: Osobní archiv Vreni Blesi.

Příloha č. 11. Vreni Blesi a Martin Doležal při společném přípitku.

Zdroj: Osobní archiv Vreni Blesi.

Příloha č. 12: Starosta města Sezimovo Ústí Martin Doležal a starosta obce Thierachern Hans Jörg Kast.

Zdroj: Archivní materiál města Sezimovo Ústí.

Příloha č. 13: Městský úřad v Sezimově Ústí.

Zdroj: <http://taborsky.denik.cz/galerie/foto.html?mm=dsc-0004-d160819zptn81>.

Příloha č. 14: Obecní úřad v Thierachernu.

Zdroj: vlastní.

Příloha č. 15: Výměnný pobyt žáků základních škol v roce 2006 – Návštěva Sýrárny nedaleko Thierachernu.

Zdroj: vlastní.

Příloha č. 16: Výměnný pobyt žáků v roce 2006 – Při návštěvě Sýrárny nedaleko Thierachernu

Zdroj: vlastní.

Příloha č. 17: Návštěva Thierachernu 2016 – vývěšná deska partnerského města Sezimova Ústí na obecním úřadě v Thierachernu.

Zdroj: vlastní.

Příloha č. 18: Návštěva Thierachernu 2016 – Hans Jörg Kast v kanceláři starosty obce.

Zdroj: vlastní.

Příloha č. 19: Návštěva Thierachernu 2016 - Ruth Thomet a Vreni Blesi.

Zdroj: vlastní.

Příloha č. 20: Návštěva Thierachernu 2016 – Přátelské gesto a přivítání v podobě české vlajky, kterou nechala Vreni Blesi vyvěšenou po dobu mého pobytu v Thierachernu.

Zdroj: vlastní.